

TALOUSARVIO 2026

Taloussuunnitelma 2027–2028

Kunnanvaltuusto hyväksynyt 11.12.2025 § 130

SISÄLTÖ

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	1
YLEISPERUSTELUT	2
1 Organisaatio	2
2 Toimintaympäristön lähtökohdat	5
3 Taloudelliset lähtökohdat.....	14
4 Henkilöstösuunnitelma	26
5 Kunnan toiminnan kehittämistavoitteet	30
6 Kuntakonsernin omistajaohjaus ja tytäryhteisöille asetetut tavoitteet	35
7 Talousarvion osat ja sitovuus	37
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	39
8 Strateginen johto	39
9 Kunnanhallitus	40
10 Tarkastuslautakunta	47
11 Keskusvaalilautakunta.....	48
12 Tekninen lautakunta	49
13 Sivistyslautakunta.....	55
14 Käyttötalouden yhdistelmä tulosalueittain	63
TULOSLASKELMAOSA.....	64
Tuloslaskelma sekä tulorahoituksen riittävyyden tunnusluvut ja tavoitteet.....	64
TALOUSARVIOVUODEN 2026 MENOJEN JA TULOJEN YHTEENVETO	67
INVESTOINTIOSA	68
15 Investointihankkeet.....	68
16 Rakentamisohjelma	70
RAHOITUSOSA	73
17 Rahoituslaskelma sekä toiminnan ja investointien rahoituksen tunnusluvut ja tavoitteet.....	73
TALOUSARVIOVUODEN 2026 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO SEKÄ SITOVUUS	75

Asiakirjassa esitetyissä tilastotiedoissa on hyödynnetty Tilastokeskuksen julkaisemaa aineistoa (<http://www.tilastokeskus.fi>).

Luettelo kuvioista

Kuvio 1. Luottamushenkilöorganisaatio	3
Kuvio 2. Väestökehitys vuodesta 2005 sekä ennuste vuosille 2030 ja 2040	5
Kuvio 3. Väestö osa-alueittain	6
Kuvio 4. Väestö ikäluokittain	6
Kuvio 5. Taloudellinen huoltosuhde 2021–2023	7
Kuvio 6. Työpaikat toimialoittain Tervolassa	10
Kuvio 7. Työpaikat työnantajasektoreittain	10
Kuvio 8. Tervolan työpaikkaomavaraisuuden kehitys	11
Kuvio 9. Eri toimintamenoilajien jakautuminen talousarviossa 2026	19
Kuvio 10. Eri toimintatuloilajien jakautuminen talousarviossa 2026	21
Kuvio 11. Toimintakatteen kehitys vuodesta 2022 vuoteen 2028, milj. euroa	22
Kuvio 12. Verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien kehitys vuosina 2019–2028, milj. euroa	23
Kuvio 13. Lainakannan ja rahavarojen kehitys vuosina 2019–2028, milj. euroa	24
Kuvio 14. Tervolan strategiset suunnat	30

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Tulevien vuosien suunnittelu on muuttunut vuosi vuodelta haasteellisemmaksi. Maailmanpoliittinen tilanne on johtanut yhteisen sopimus pohjaisen järjestelmän muutokseen kohden kahdenvälisiä sopimuksia. Tätä muutosta on ollut vauhdittamassa tammikuussa virkaan astunut USA:n presidentti Trump. Hänen ennalta-arvaamattomat päätöksensä ovat lisänneet maailmantalouden epävarmuutta ja heijastuneet myös suomalaisten arkeen. Talouden hiipuminen on lisännyt Suomen julkisen talouden alijäämää, suuntaa ei Orpon hallituksen kovista säästöpäätöksistä huolimatta ole saatu korjattua. Ensi vuoden alusta Suomi on joutumassa EU:n ”tarkkailuluokalle” liiallisen alijäämän menettelyyn. Menettelyllä voi olla vaikutuksia myös kuntien rahoitukseen. Tämä lisää kuntatalouden ennakoinnattomuutta ja korostaa varautumisen merkitystä.

Vuosi 2026 käynnistyy tilanteessa, jossa kuntatalous on edelleen epävarmuuden sävyttämä. Valtakunnalliset uudistukset, kuten sote-uudistus, työllisyys- ja elinkeinopalveluiden siirtyminen kunnille vuoden 2025 alussa sekä mahdollinen hankintalain uudistus, vaikuttavat merkittävästi kuntien talouteen tulevina vuosina. Lisäksi hyvinvointialueiden supistaessa palveluverkkoaan vapautuvien sote-kiinteistöjen tulevaisuus lisää epävarmuutta.

Tervolan kunnan taloudellinen perusta on edelleen kohtuullisen vahva, mutta talous tiukkenee. Kasvavat kustannukset, investointitarpeet ja epävarmuus talouden kehityksestä edellyttävät tarkkaa taloudenpitoa. Tervolan kunnan taloutta on hoidettu vuosikautia maltilla. Tämän ansioista kuntamme talous on ylijäämäinen ja taloutemme mahdollistaa kuntamme kehittämisen kuntastrategiamme pohjalta pitkäjänteisesti ja määrätietoisesti.

Tervolan kuntakonsernia on hoidettu suunnitelmallisesti, vuoden 2026 talousarvio pohjautuu vuosi sitten hyväksyttyyn taloussuunnitelmaan. Hallintokuntamme ja päättäjämme ovat tiedostaneet kuntakehityksen olevan pitkäjänteistä toimintaa, euroja suunnataan ennakolta suunniteltuihin, kuntastrategiaa tukeviin, tarpeellisiin kohteisiin. Tuleva talousarviovuosi ja taloussuunnitelmavuodet ovat alijäämäisiä, suurista investoinneista johtuen kuntamme kassavarat vähenevät ja lainamäärä kasvaa. Talouden liikkumavara on siten jatkossa aiempaa pienempi.

Huolimatta talouden tiukkenemisesta sisältää vuoden 2026 talousarvio panostuksia kunnan elinvoimaan. Uuden rivitalon valmistumisen myötä kunnan asuntotarjonta ja houkuttelevuus vahvistuu. Louen koulun lämmitystapa muutos parantaa energiatehokkuutta ja tukee kunnan ilmastotavoitteita. Konepajatien peruskorjaus parantaa alueen yritysten toimintaedellytyksiä ja vauhdittaa yritysten investointeja. Panostuksia lapsiin ja nuoriin jatkamme perustamalla uuden nuoriso-ohjaajan toimen. Näin voimme vastata nuorten tarpeisiin ja vahvistaa nuorten parissa tehtävää ennaltaehkäisevää työtä.

Näiden hankkeiden lisäksi erityisesti uusien, vetovoimaisten rakennuspaikkojen luomiseksi talousarvioon sisältyy niin Vastarannan kuin Loue-Mattisen yleiskaavoitustyö. Lisäksi elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja uusien yritysten syntymistä parannamme erilaisten kehittämishankkeiden kautta. Samalla jatkamme työtä palveluiden laadun turvaamiseksi ja henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi.

On ilahduttavaa todeta, että Tervolassa syntyvyys on edelleen korkealla tasolla, mikä luo positiivisia näkymiä kunnan väestökehitykselle ja palvelutarpeille tulevaisuudessa. Lapsen itku ja vasaran kalke on perinteinen elinvoimaisen kunnan merkki.

Haluan kiittää kuntalaisia, henkilöstöä ja luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä. Yhdessä varmistamme, että pieni mutta ämpäripäinen Tervola säilyy turvallisena, elinvoimaisena ja ihmisläheisenä kuntana myös tulevaisuudessa.

Mika Simoska
kunnanjohtaja

YLEISPERUSTELUT

1 Organisaatio

Kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetty tehtävät. Laissa säädetään myös siitä, kun tehtäviä on järjestettävä yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Lisäksi kunta voi sopimuksen nojalla ottaa hoitaakseen muitakin kuin itsehallintoonsa kuuluvia julkisia tehtäviä. Kunta hoitaa sille laissa säädetty tehtävät itse tai sopii järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut kunta voi tuottaa itse tai hankkia myös muilta palvelujen tuottajilta. Kunnan organisaatio voidaan jakaa luottamushenkilöorganisaatioon sekä henkilöstöorganisaatioon.

Luottamushenkilöorganisaatio Tervolan kunnassa

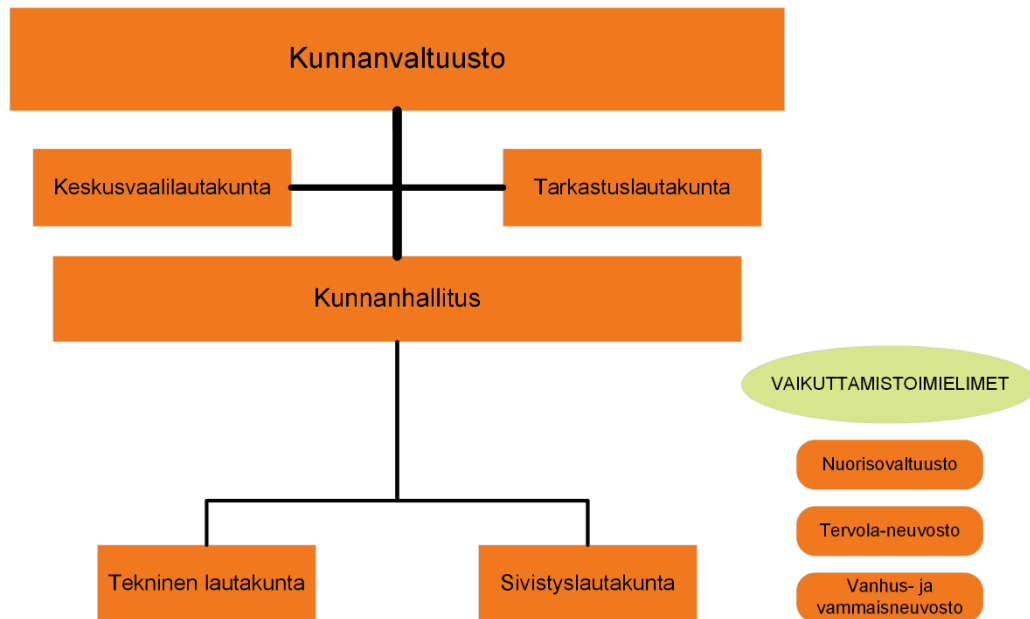
Kunnan lakisääteisiä toimielimiä ovat kuntalain perusteella valtuusto, kunnanhallitus sekä tarkastuslautakunta. Vaalilain perusteella lakisääteisiä toimielimiä ovat keskusvaalilautakunta sekä vaalilautakunnat. Näiden lisäksi kunnassa voi olla kunnanhallituksen alaisia lautakuntia pysyväisluonteisten tehtävien hoitamista varten, johtokuntia laitoksen tai tehtävän hoitamista varten sekä jaostoja ja toimikuntia. Kuntalain mukaisesti kunnanvaltuusto voi asettaa lautakuntien sijasta valiokuntia hoitamaan kunnanhallituksen alaisena pysyväisluonteisia tehtäviä.

Kevään 2025 kuntavaaleissa Tervolan kunnanvaltuustoon valittiin 17 valtuutettua. Valtuustokausi vaihtui 1.6.2025 alkaen. Vaalien tuloksena Suomen Keskustalla on seitsemän valtuutettua, Sitoutumattomien yhteislistalla ja Vasemmistoliitolla kummallakin viisi valtuutettua. Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 26.5.2025 uuden hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.6.2025 alkaen. Hallintosääntöön tehtiin muutoksia kunnanhallituksen vastuualueisiin ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtäviin. Suurimpana muutoksena uudessa hallintosäännössä on, että maaseutulautakunta ja maaseutujaosto on lakkautettu 1.6.2025 alkaen ja niiden tehtävät siirretty kunnanhallitukselle ja maaseutuhallinnon neuvottelukunnalle. Hallintosäännön muutos vaikutti myös uudelleenjärjestelyinä toimielinten tehtäviin ja toimivallan jakoon. Hallintosääntöön lisättiin kohta hankintaoikaisun käsittelevästä viranomaisesta. Lisäksi muutettiin kohtia tasopalkkajärjestelmästä sekä kokous- ja häiriötilannejärjestelyistä.

Tervolan kunnanhallituksessa on viisi jäsentä. Hallituksen alaisuudessa toimii tekninen lautakunta ja sivistyslautakunta. Lautakuntien jäsenmäärä on seitsemän. Tervolan kunnan luottamushenkilöorganisaatio perustuu niin sanotun sovelletun valiokuntamallin pohjalle, jossa valtuutetut ja varavaltuutetut toimivat enemmistönä lautakunnissa. Järjestelmä korostaa valtuutettujen asemaa korkeimpina kunnallisen päätösvallan käyttäjinä.

Tulevaisuuden näkyminä luottamushenkilötyöhön vaikuttavat hyvinvointialueyhteistyö, palveluverkkouudistukset väestömurroksessa, digitalisaatio ja valtionosuusjärjestelmän kehitystyö. Kuntaliiton Väestönmurros, kuntatalous ja kuntapalvelujen tulevaisuus syyskuu 2025 –tarkastelun mukaan käytännössä väestömurros tarkoittaa yhä useammassa kunnassa ikääntyvää väestöä, pienentyneitä valtionosuuksia perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämiseen, painetta tarkastella palveluverkkoja, pienentyvää verokertymää ja painetta nostaa veroprosenttia sekä vaikeutta kattaa menoja.

Vuonna 2021 toteutui sosiaali- ja terveystalouden uudistus ja maahan perustettiin 21 hyvinvointialuetta. Hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käyttää aluevaltuusto, jonka jäsenet valitaan aluevaaleilla. Edelliset aluevaalit järjestettiin vuoden 2025 keväällä samaan aikaan kuntavaalien kanssa. Tervola kuuluu Lapin hyvinvointialueeseen, jonka aluevaltuustoon valittiin hyvinvointialueen asukasluvun mukaan 59 valtuutettua. Hyvinvointialue on vastannut 1.1.2023 alkaen Lapin maakunnan mukaan lukien Tervolan kunnan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen järjestämisestä.

Kuvio 1. Luottamushenkilöorganisaatio

Tervolan kunnan henkilöstöorganisaatio

Tervolan kunnan henkilöstöorganisaatio pohjautuu osastojakona laajoihin tehtäväkokonaisuuksiin. Osastoja on kolme: hallinto, sivistys ja tekninen. Osastoa johtaa osastopäällikkö. Kunnanjohtaja ja osastopäälliköt sekä kunnanjohtajan mahdollisesti valitsemat muut viranhaltijat muodostavat johtoryhmän, jonka tehtävänä on tukea ja kehittää kunnan kokonaisjohtamista. Vuoden 2023 alusta johtoryhmän muodostavat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, tekninen johtaja ja sivistysjohtaja, lisäksi viestintäsuunnittelija on osallistunut johtoryhmän kokouksiin tiedottajana. Henkilöstöorganisaatorakenteeseen on tullut pysyväksi piirteeksi jatkuva muutos. Kuntien lisääntynyt yhteistoiminta, kuntien uudet velvollisuudet ja viimeisimpänä hyvinvointialuemuutos ovat vaikuttaneet henkilöstön siirtymisiin viimeisen kymmenen vuoden ajan.

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä hoitaa **Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto** 1.1.2019 voimaan tulleen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Vuoden 2019 alusta ympäristönsuojelutehtävät on ostettu Rovaniemen kaupungilta, jossa tehtäviä hoitaa **Rovaniemen ympäristölautakunta**. Vuoden 2019 alusta **rakennusvalvonta** on ollut Tervolan kunnan omaa toimintaa.

Tervolan kunta on profiloitunut maaseutupolitiikan suunnannäyttäjänä. Tervolan kunta on vastannut vuodesta 2011 alkaen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueesta, johon kuuluvat lisäksi Kemin kaupunki, Keminmaan kunta, Rovaniemen kaupunki, Ranuan kunta, Tornion kaupunki ja Simon kunta.

Kunnanvaltuusto päätti vuonna 2018 siirtää ulkopuolisen palveluntuottajan suoritettavaksi seuraavat palvelut: perusterveydenhuollon vastaanotto, suun terveydenhuolto, terveysneuvonta, välinehuolto, kuntoutus, röntgen ja palveluntuottajan käyttämät laboratoriopalvelut sekä työterveyshuolto. Tarjouskilpailussa eniten pisteitä saaneen Suomen Terveystalo Oy:n kanssa solmittiin hankintasopimus sopimuskaudelle 1.10.2018–31.12.2028. Hankintasopimus siirtyi Lapin hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Lapin hyvinvointialueelle siirtyivät vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstö kokonaisuudessaan. Tämä tarkoitti yli 100 työntekijän siirtymistä.

Laki hyvinvointialueesta ei mahdollista kuntien suoraa palvelujen myyntiä hyvinvointialueelle, Tervolassa tämä edellytti ateriapalveluiden uudelleenjärjestelyjä. Muutos koski koko ruokahuollon henkilöstöä. Tervolan kunta selvitti vuoden 2023 aikana eri vaihtoehtoja ateriapalveluiden järjestämiseen siten, että nykyisestä keskuskeittiöstä voitiin tuottaa sekä hyvinvointialueen että kunnan tarvitsemat ateriat. Selvitystyön päätteeksi nähtiin parhaimpana vaihtoehtona liittyä Meri-Lapin Kuntapalvelut Oy:n osakkaaksi, mistä kunnanvaltuusto teki päätöksen 7.9.2023. Ateriapalvelut siirtyivät Meri-Lapin Kuntapalvelut Oy:lle 1.1.2024.

Kuntajakoselvitykset

Tervolan kunta oli 2010-luvulla mukana kahdessa kuntajakoselvityksessä. Ensimmäisen kerran kuntajakoselvitys tehtiin vuosina 2010–2011 Kemin ja Tornion kaupunkien sekä Keminmaan, Simon ja Tervolan kuntien kesken. Selvitysmies Timo Säkkinen esityksen kuntien yhdistämisestä hylkäsivät muut kunnat paitsi Kemi. Tervolassa esitys kaatui äänin 17–4.

Kuntarakennelaki tuli voimaan 1.7.2013. Laissa oli määräys selvitysvelvollisuudesta, jonka mukaan kunnan tuli yhdessä muiden kuntien kanssa selvittää kuntajaon muuttumisen edellytykset täyttävää kuntien yhdistymistä. Tervolan kunta ilmoitti selvittävänsä yhdistymistä Kemin ja Tornion kaupunkien sekä Keminmaan, Simon ja Ylitornion kuntien kesken. Koska selvitys ei käynnistynyt edellä mainitulla alueella, määräsi Valtiovarainministeriö päätöksellään 19.6.2014 alueelle erityisen kuntajakoselvityksen. Kuntajakoselvittäjiksi valtiovarainministeriö asetti VTM Martti Ruotsalaisen ja FM Timo Mäkitalon. Selvityksen lopputuloksena kuntajakoselvittäjät ehdottivat, että Kemin, Keminmaan ja Simon kunnista muodostettaisiin uusi kunta, jota ei kuitenkaan muodostettu alueelle. Tornion kaupungin sekä Tervolan ja Ylitornion kuntien osalta kuntajakoselvittäjät eivät esittäneet kuntarakenteen muutoksia.

Tervolassa päätöksenteossa on kunnanvaltuuston linjauksen mukaisesti lähdetty siitä, että Tervolan kunta toimii itsenäisenä kuntana.

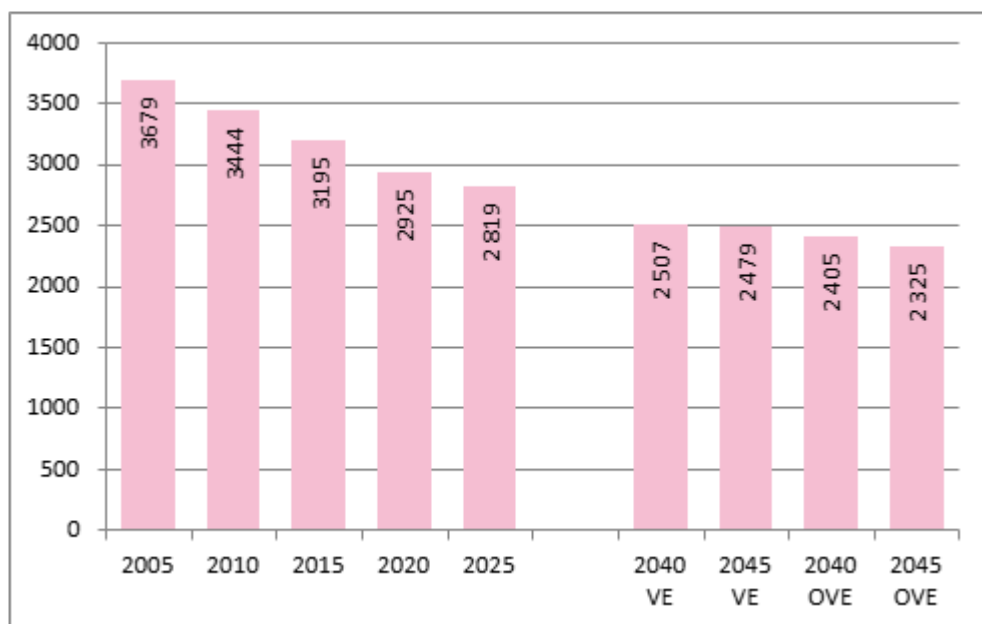
2 Toimintaympäristön lähtökohdat

Tervolan kunta sijaitsee teollistuneella ja voimakasta vientiteollisuutta harjoittavassa Kemi–Tornio-seutukunnassa. Kunta rajoittuu etelässä Keminmaan ja Simon kuntiin, lännessä Tornion kaupunkiin, pohjoisessa Rovaniemen kaupunkiin, idässä Ranuan kuntaan ja luoteessa Ylitornion kuntaan. Maanmittauslaitoksen tilaston 1.1.2025 mukaan Tervolan kunnan kokonaispinta-ala on 1559,9 neliökilometriä, josta vesipinta-ala on 32,13 neliökilometriä. Kunta on suhteellisen harvaan asuttu; asukkaita maaneliökilometriä kohti on alle 2 (1,85). Kunnan halki virtaavan Kemijoen ja myös sen sivujokien varsilla on alavaa maanviljelysaluetta, josta maa jatkuu loivasti kumpuillen kunnan rajoilla oleviin vaaroihin. Erilaiset suot muodostavat suurimman osan kunnan pinta-alasta.

Väestönkehitys

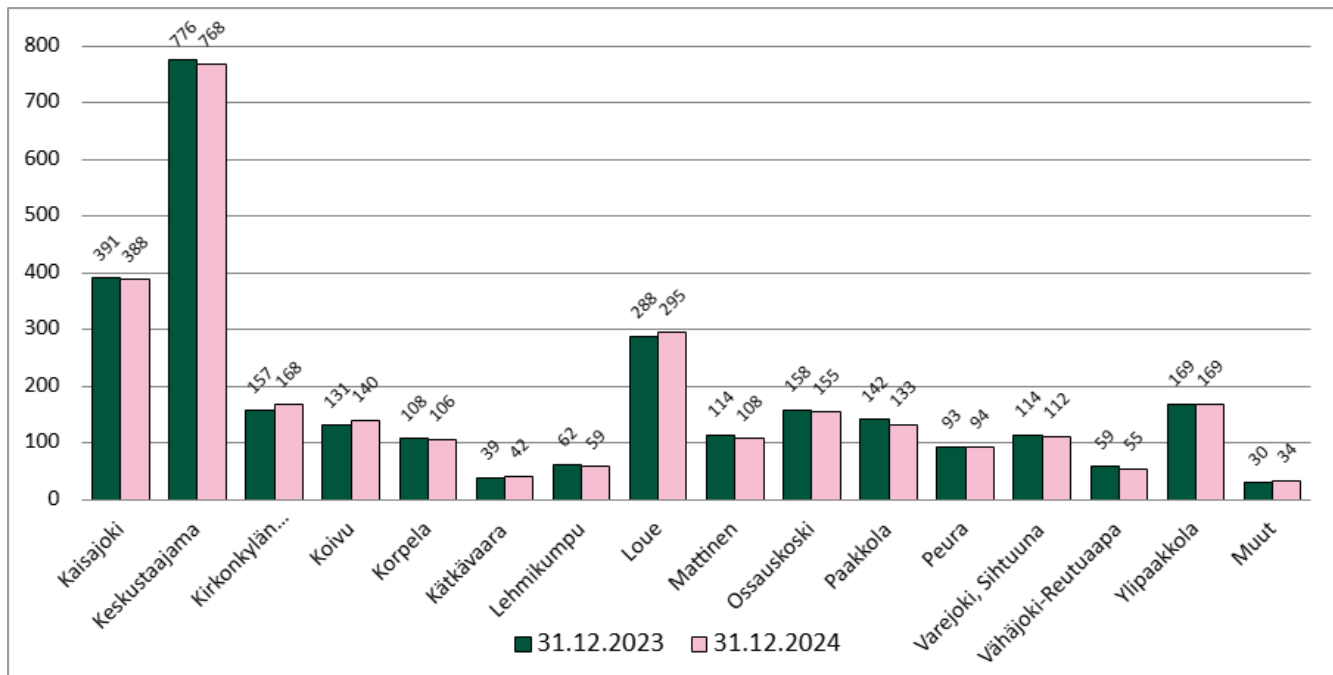
Väestön määrä 31.12.2024 oli 2826 henkeä, joista naisia oli 1348 ja miehiä 1478. Vuoden 2024 aikana väestön määrä väheni 5 henkilöllä. Luonnollinen väestönlisäys oli -30 (kuolleita 54, syntyneitä 24), kuntien välinen nettomuutto 0 ja nettomaahanmuutto 25.

Tervolan väkiluku 31.10.2025 oli 2 819, vähennystä vuodenvaihteeseen 6. Vuoden alusta lokakuun loppuun kuntien välinen nettomuutto on suuntautunut Tervolaan yhteensä 13 asukkaan verran. Luku viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla oli -6. Nettomaahanmuutto lokakuun loppuun mennessä oli +/-0. Luonnollinen väestönlisäys lokakuun lopussa oli -21 (kuolleita 44, syntyneitä 23).

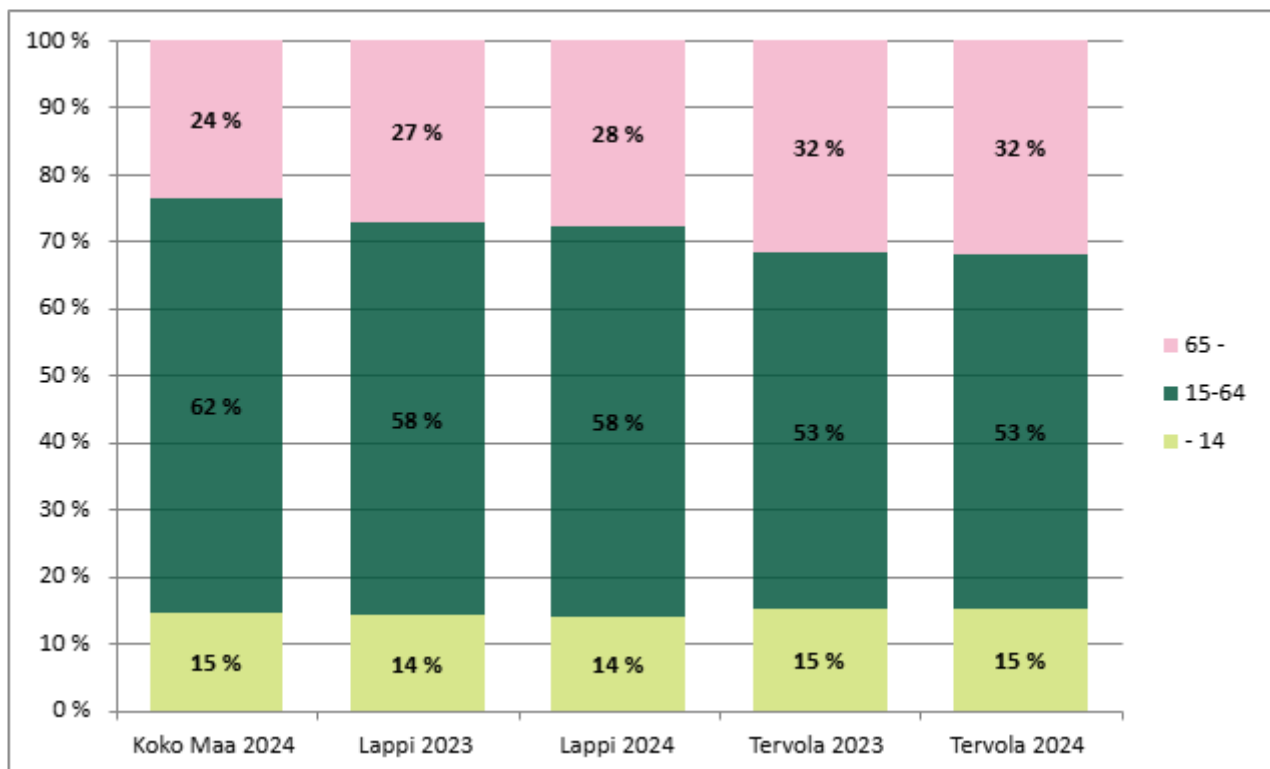
Kuvio 2. Väestökehitys vuodesta 2005 sekä ennuste vuosille 2030 ja 2040

Kuviossa 2 on esitetty Tervolan väestökehitys vuodesta 2000. Tilastokeskuksen laatimat väestöennusteet vuosille 2030 ja 2040 on esitetty kahden eri laskelman mukaan. Väestöennusteessa (VE) lasketaan, mikä olisi kunnan tuleva väestö, jos viime vuosien väestökehitys jatkuisi samanlaisena. Omavaraisennuste (OVE) kuvaa, millainen väestökehitys olisi ilman muuttoliikettä. OVE laskelmassa on otettu huomioon vain syntyvyyden ja kuolleisuuden vaikutus väestön kehitykseen. Väestöennusteen luvut päivitetään kolmen vuoden välein, viimeisin päivitys on tehty lokakuussa 2024. Vuoden 2025 väestötieto on lokakuulta. Väestökehitys vuodesta 2000 sekä ennuste vuosille 2030 ja 2040.

Kuvio 3. Väestö osa-alueittain

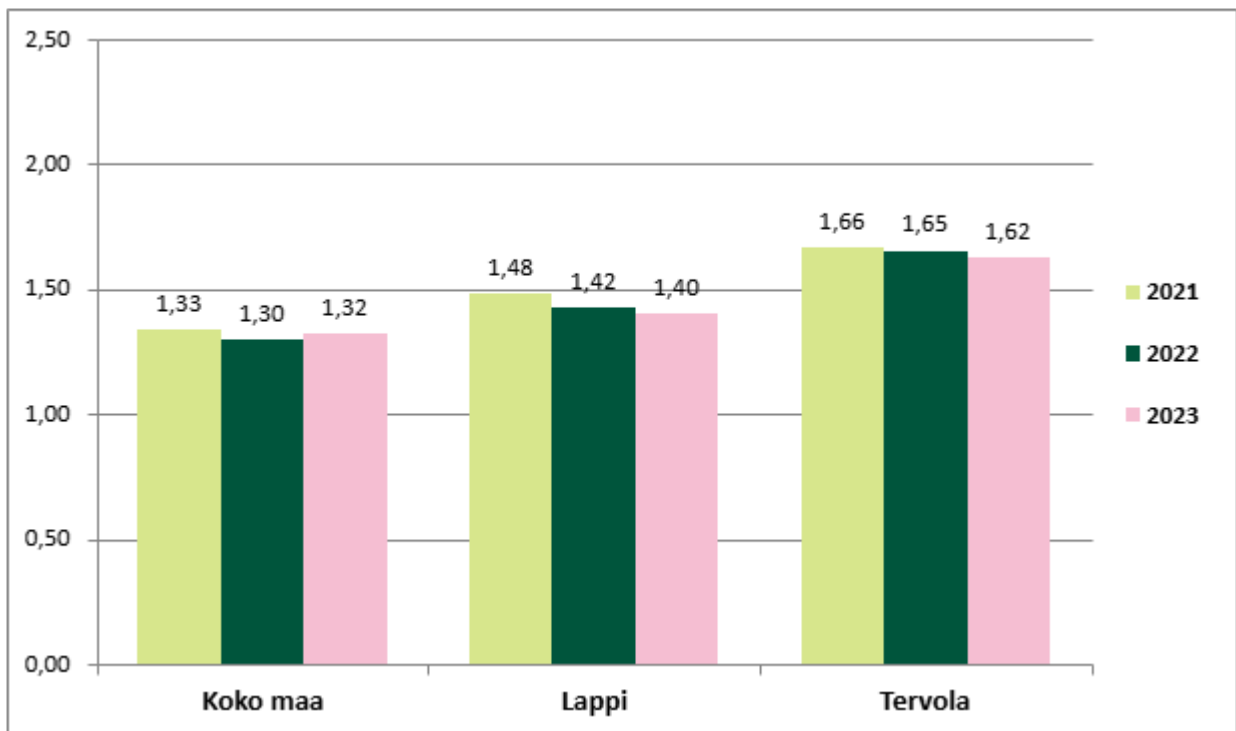
Kuviossa 3 on esitetty kunnan väestö osa-alueittain 31.12.2023 ja 31.12.2024. Väestömäärällä mitattuna suurimpia kyliä ovat Keskustaajama, Kaisajoki ja Loue. Vuoden 2024 aikana väestömäärä väheni yhdeksällä kylällä ja kasvoi hieman kuudessa. Samana määrä pysyi Ylipaakkolassa. Eniten väki väheni Paakkolassa (-9), Keskustaajamassa (-8) ja Mattisella (-6). Suurinta positiivista väestökehitystä tapahtui Kirkonkylän ympäristössä (+11) ja Koivun kylällä (+9).

Kuvio 4. Väestö ikäluokittain

Tervolan väestön ikärakenne poikkeaa koko maan ikärakenteesta. Muuttoliike on vähentänyt erityisesti työikäistä väestöä. Yli 65-vuotiaiden 31.12.2024 osuus Tervolan väestöstä oli 32 %, kun se Lapin maakunnassa oli 27 % ja koko maassa 24 %. Osuus on lähes sama kuin edeltävänä vuonna. Alle 14-vuotiaiden määrä oli samalla tasolla kuin koko maassa.

Väestön määrän ja ikärakenteen kehitykseen vaikuttaa luonnollisen väestönmuutoksen ohella muuttoliike. Muuttoliike on 1960-luvun alusta lähtien ollut negatiivista. Tämä näkyy erityisesti työikäisen väestön määrän vähene-
misenä ja vanhusten osuuden kasvuna. Huoltosuhde kertoo, kuinka monta työhön osallistumatonta on yhtä työllistä kohden. Tervolassa oli vuonna 2021 1,66 työhön osallistumatonta yhtä työllistä kohden. Tilanne säilyi lähes samana vuonna 2022: 1,65 ja parani hieman vuonna 2023: 1,62. Tervolan trendi vastaa maakunnan kehityssuuntaa seurantavuosina. Lapissa tilanne on myös parantunut vuosien 2021 ja 2023 välillä. Koko maassa yhtä työhön osallistumatonta kohden oli vuonna 2021 1,33 henkeä, vuonna 2022 1,30 henkeä ja 2023 1,32 henkeä.

Kuvio 5. Taloudellinen huoltosuhde 2021–2023

Elinkeinoelämä ja työllisyys

Kunnan elinkeinopolitiikan perustavoitteena on luoda sellaiset toiminnalliset ja sosiaaliset olosuhteet, että paikkakunnan työpaikkojen määrä lisääntyy yritystoiminnan tai muun kehittymisen kautta. Käytännön toimet johdetaan Tervolan kuntastrategiasta ja painottuvat valittuihin painopistealueisiin, joita ovat:

- *Yrittäjyyden tukeminen*
- *Paikallisten yritysten ja elinkeinoelämän kehittäminen*
- *Elinkeinolähtöiset kehittämishankkeet*
- *Kunnan tunnettuuden ja vetovoiman lisääminen*
- *Kuntaviestintä ja -markkinointi*

Kehittämisessä huomioidaan Tervolan perinteiset ja uudet toimialat kuten mekaaninen puunjalostus, konepajateollisuus, matkailu ja elintarvikkeiden jatkojalostus sekä uusiutuvaan energiaan, maa- ja metsätalouteen ja käden-
taitoihin perustuva yritystoiminta ja näitä tukevat palvelut. Tervolan rakennettu valokuituinfra mahdollistaa yrityksille nopeat tietoliikenneyhteydet sekä myös erinomaiset etätyömahdollisuudet. Tervolan keskeinen sijainti ja hyvät

liikenneyhteydet Meri-Lapin ja Rovaniemen markkina-alueiden keskellä helpottavat työvoiman liikkuvuutta alueellisesti. Tervolasta on helppo käydä töissä Meri-Lapissa ja Rovaniemen alueella tai kauempana.

Elinvoimaisuuden lisäämistä pyritään edistämään erilaisten kehittämisavustusten, kaavoituksen ja niihin liittyvien muiden kehittämistoimenpiteiden kautta. Tervolan kunta on mukana Leader-toimintaryhmytyössä Peräpohjolan Leader ry:n kautta EU-ohjelmakaudella 2023–2027. Toimintaryhmä on laatinut ”Ihmisen kokoinen Peräpohjola - Polkuja kestäväseen tulevaisuuteen 2023–2027”- strategian, jonka tavoitteena on jatkaa omaehtoista kehittämistä maaseudulla. Toimintaryhmän Leader-rahoituksella on mahdollista rahoittaa pienhankkeita, suurempien hankkeiden osalta tukeudutaan muihin rahoitusvaihtoehtoihin.

Elinkeinolähtöisiä kehittämishankkeita valmistellaan alueellisella ja paikallisella tasolla siten, että ne pohjautuvat olemassa olevaan yritystoimintaan, Tervolan kuntastrategiaan ja siinä mainittuihin vahvuuksiin ja uusiin mahdollisuuksiin. Rahoitusinstrumentteina hyödynnetään mm. rakennerrahastoja (esim. EAKR ja JTF) ja muita kehittämiseen tarkoitettuja alueellisia tai valtakunnallisia rahoituksia. Alueellista hankeyhteistyötä jatketaan valituilla toimialoilla ja erilaisen yritystoiminnan osa-alueilla. Lisäksi edistetään puolustusteollisuuden ja NATO-jäsenyyden tuomia kehittämismahdollisuuksia ja toimitaan aktiivisesti verkostoissa, jotka pyrkivät hyödyntämään liiketoiminnan kehitystä näillä sektoreilla.

Vuodelle 2026 varaudutaan rahoittamaan erilaisia käynnissä olevia ja tulevia kehittämishankkeita. Kunnan panostuksia teollisuusalueille pyritään hyödyntämään tehostamalla yrityshankintaa. Kunnan elinkeinopalveluita tuottaa kunnan omistama Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy. Yhtiö pyrkii löytämään eri rahoituslähteitä ja instrumentteja hyödyntäväksi kunnan ja tervolalaisen elinkeinoelämän hyväksi.

Vuoden 2026 aikana jatkuu Tervolan kiistattomien vetovoimatekijöiden, kuten alueellisen sijainnin, hyvän tietoliikenneinfran ja luonnonläheisen asumisen mahdollistavan toimintaympäristön esiin tuominen kuntamarkkinoinnissa mahdollisille uusille paikkakunnalle syntyville tai tänne muuttaville yrityksille sekä uusille asukkaille.

Yrittäjien ja muiden elinkeinopolitiikan sidosryhmien kanssa toimitaan aktiivisesti käyden jatkuvaa vuoropuhelua. Samalla tuodaan esille paikallisen ja alueellisen verkoston mahdollisuuksia mm. rahoitukseen, yritystoiminnan kehittämiseen ja kouluttautumiseen. Yritysneuvonta hoidetaan pääsääntöisesti kuntatasolla, hyödyntäen tarvittaessa yhteistyösopimuksiin pohjautuvia verkostoa ja asiantuntijoita. Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy tuottaa Tervolan kunnalle mm. elinkeinopalveluja ja osallistuu kehittämishankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen, toimitilojen ja rakennuspaikkojen markkinointiin, yritysten toimintaympäristöjen kehittämiseen, kuntaviestintään ja -markkinointiin sekä elinkeinolupauksen toteuttamiseen. Lisäksi tavoitteena on synnyttää ja kehittää yritystoimintaa, joka vahvistaa kunnan alueen yritysten osaamista, kasvua ja kilpailukyvyyn paranemista.

Yhtiöllä on palveluksessaan 2 kokoaikaista henkilöä, elinkeinokoordinaattori sekä viestintäsuunnittelija, jonka työtehtäviä ja kustannuksia jaetaan Tervolan kunnan kanssa. Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n hallituksen linjauksen mukaisesti tarvittaessa voidaan käyttää projektiluonteisesti lisähenkilöstöä. Tervolan kunta hoitaa ostopalveluna yhtiön palkat, kassa- ja maksupalvelut sekä kirjanpidon.

Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:llä on ostopalvelusopimus, joka mahdollistaa yhteistyön ja tervolalaisten yritysten asiainnoin Digipoliksella ylläpitämän Kemi-Tornion alueyrityspalvelun sekä Business Tornio Oy:n yritysasiantuntijoiden kanssa tarvittaessa. Lisäksi Tervolan kunta pyrkii osallistumaan mahdollisuuksiensa mukaan kehittämisohjelmiin ja –hankkeisiin, joita koordinoivat seutukunnan muut tahot kuten, kunnat, kehitysyhtiöt tai koulutusorganisaatiot.

Elinkeinoyhtiö toimii myös Tervolan kunnan hallinnoiminen elinkeinolähtöisten hankkeiden valmistelijana ja koordinaattorina. Elinkeinoyhtiö voi myös, mahdollisuuksiensa ja resurssiensa mukaan, toimia muiden tervolalaisten toimijoiden elinkeinolähtöisten hankkeiden avustajana.

Yritysten suoraan tukemiseen kunnalla on käytössään erilaisia tukimuotoja, joiden myöntämisperusteista tarkistettiin vuonna 2024. Aloittavien yrittäjien tuki on suunnattu nimensä mukaisesti yrityksen perustaneille

kannustukseksi ja kattamaan perustamiseen liittyviä kuluja. Koulutus-, markkinointi- ja tuotekehitystuki on suunnattu kaikille tervolalaisille yrityksille. Tuella kannustetaan yrityksiä hankkimaan ajantasaista tietotaitoa kouluttamalla yrityksen henkilökuntaa. Markkinoinnin osalta tuetaan yritysten messuille osallistumista sekä muita markkinoinnista aiheutuneita kuluja. Tuotekehitystuella pyritään tukemaan yritysten innovatiivisia toimintoja uusien tuotteiden tai palveluiden kehittämisessä. Kunta kannustaa paikallisia yrityksiä hyödyntämään oppisopimuskoulutusta uuden ja ammattitaitoisen henkilöstön hankinnassa erityisellä oppisopimustuella.

Tervolan kunnan työllistämisen kuntalisän ehdot muuttuivat 1.7.2025 alkaen. Kuntalisän tarkoituksena on tukea tervolalaisia työnhakijoita työllistymisessä ja pyrkiä madaltamaan työnantajien työllistämiskynnystä. Kuntalisää maksetaan jatkossa enintään kuudelta kuukaudelta ja enintään 600 euroa/kk. Työllistämiseen tarkoitettu kuntalisä on otettu Tervolan kunnassa käyttöön jo vuoden 2008 alusta. Alussa kuntalisää myönnettiin ainoastaan yhdistyksille. Kuntalisää myönnetään nykyisin yhdistysten lisäksi myös muille 3. sektorin toimijoille sekä yrityksille, jotka työllistävät tervolalaisen työttömän työnhakijan.

Maaseudulta Käsin -messut ovat vakiintunut osa tervolalaista loppukesän ohjelmistoa tuhansine kävijöineen. Tapahtuman kehittämiseen tullaan panostamaan tulevaisuudessakin. Vuonna 2025 toteutetut messut onnistuivat hankkimaan hyvän määrän kumppanuuksia ja näytteilleasettajia, mutta erityisen pysäköintipaikkaongelmien takia kävijämäärä jäi tavoiteltua pienemmäksi. Messujen konseptin kehittämistä tullaan jatkamaan entistä omaleimaisemmaksi maaseututapahtumaksi poikkeuksena muihin mahdollisesti messutapahtumiin. Tervolan kunta ja Elinkeino-yhtiö avustavat tapahtuman toteuttajaa tai koordinoijaa kaikissa kunnassa järjestettävissä merkittävissä tapahtumissa mm. markkinoinnissa ja viestinnässä.

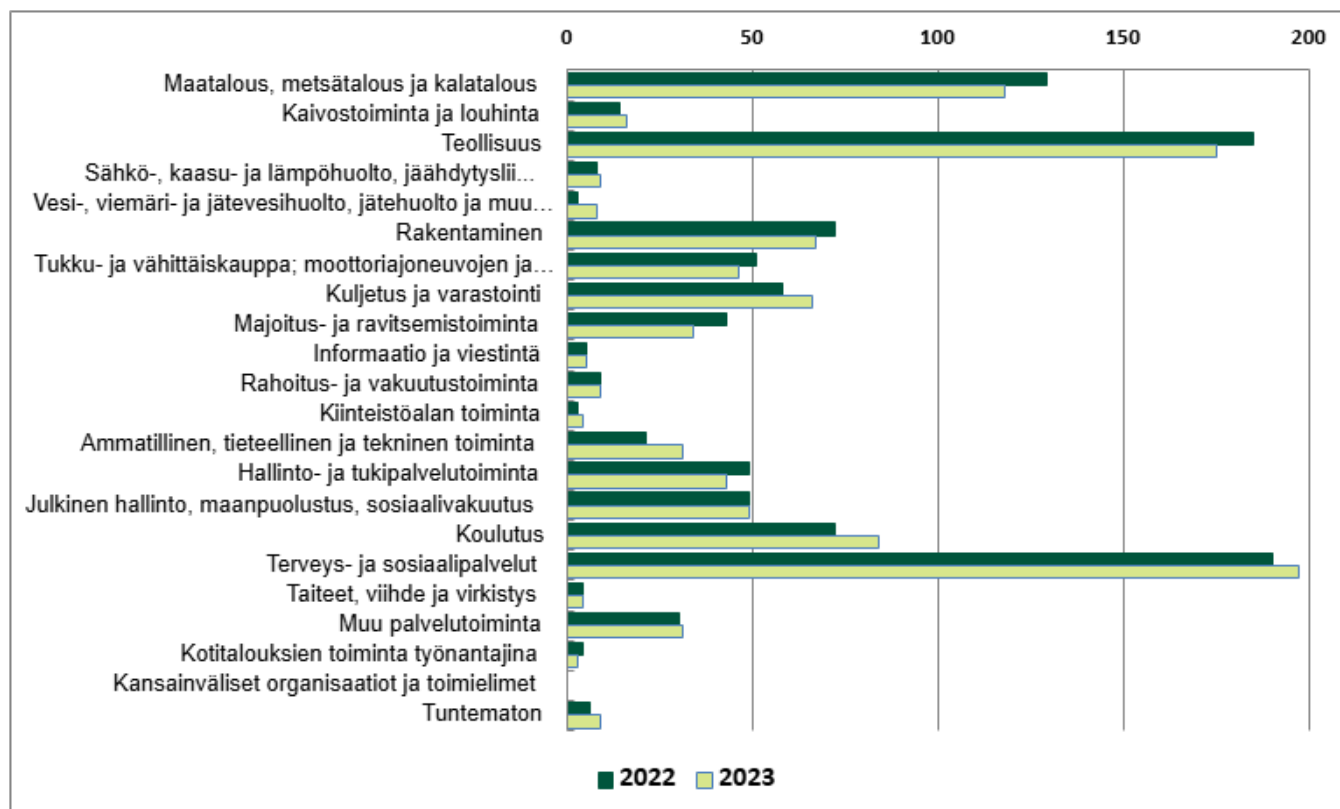
Jo aiempina vuosina tehtyjen linjausten mukaan kunta ei osallistu tapahtumiin vastuullisena tuottajana tai järjestäjänä. Tämä koskee mm. Ämpäripäättapahtumaa tai muita vastaavia tapahtumia. Kunnan rooli on toimia tapahtumanjärjestäjien tukena esimerkiksi, kustantamalla tarpeellista infraa tai ohjelmapalveluita talousarvion sallimissa raameissa. Maaseudulta Käsin-messutapahtuma järjestetään kunnan tuottamana, muiden tapahtumien tuottajana tulee olla vastuullinen järjestäjä, joka ei ole Tervolan kunta tai kuntaomisteinen yhtiö.

Työpaikat

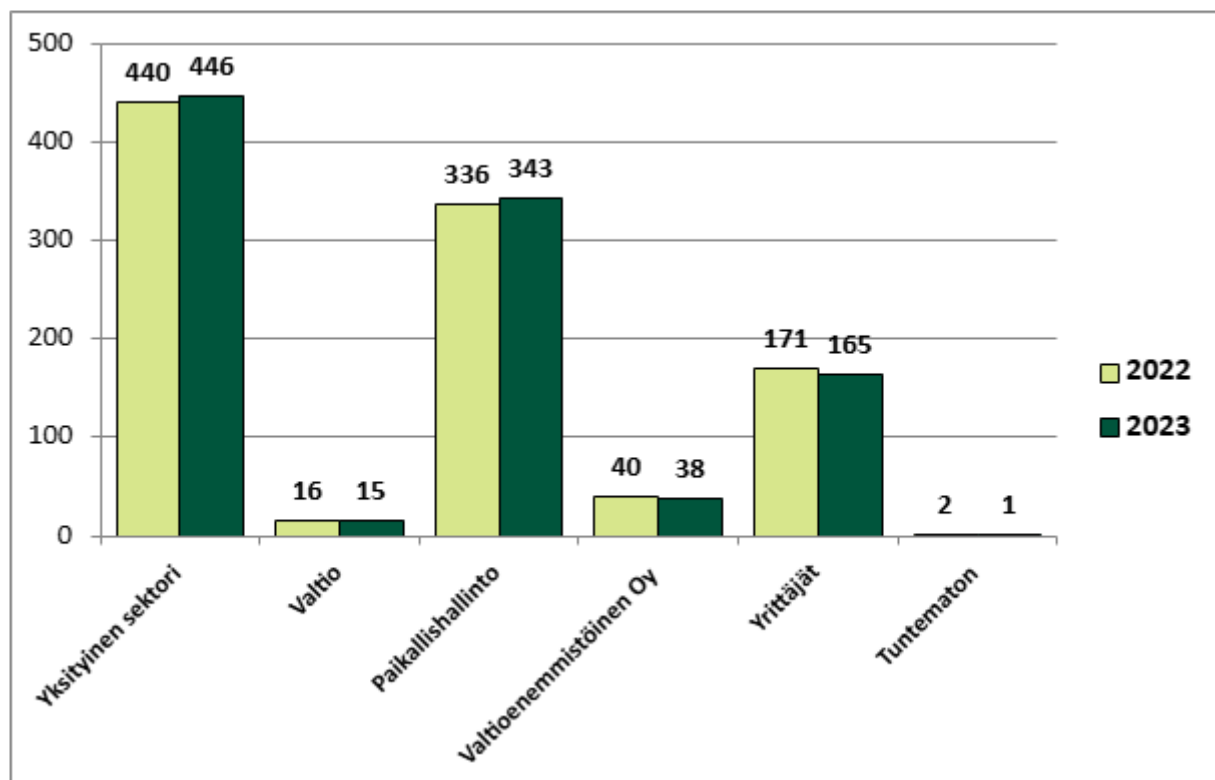
Tilastokeskuksen tietojen mukaan Tervolan työpaikkojen määrä vuoden 2023 lopussa oli 1008 (v. 2022: 1005, 2021: 1004, ja 2020: 951). Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkojen määrä lisääntyi kolmella. Vuonna 2023 Lapin maakunnassa oli työpaikkoja 73 402 ja edellisenä vuonna 72 505. Lisäystä oli 897 työpaikkaa eli 1,23 %. Koko maassa työpaikat vähentyivät 0,3 % vuodesta 2022 vuoteen 2023.

Tervolassa henkilömäärältä suurinta lisäystä työpaikkoihin on tapahtunut koulutuksessa (12 tp), ammatillisen, teollisuuden ja teknisen toiminnan alalla (10 tp), kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla (8 tp), sekä terveys- ja sosiaalipalveluissa (7 tp). Lukumäärällisesti eniten työpaikat ovat vähentyneet maa-, metsä-, ja kalataloudessa (-11 tp), teollisuudessa (-10 tp) ja majoitus- ja ravitsemistoiminnassa (-9 tp).

Tervolassa toimialoittain eniten työllistävät terveys- ja sosiaalipalvelut (197 tp), teollisuus (175 tp) sekä maa-, metsä ja kalatalous (118 tp). Terveys- ja sosiaalipalveluiden osuus on merkittävä, sillä niiden osuus työpaikoista vuonna 2023 oli Tervolassa 18,1 %, Lapissa 21,5 % ja koko maassa 19,5 %. Teollisuuden osuus työpaikoista vuonna 2023 oli Tervolassa 17,4 %, Lapissa 8,4 % ja koko maassa 12,4 %. Maa-, metsä ja kalatalous käsittää Tervolassa poikkeuksellisen suuren osan työpaikoista: 11,7 %, kun sen osuus Lapissa on vain 2,4 % ja koko maassa 3,5 %.

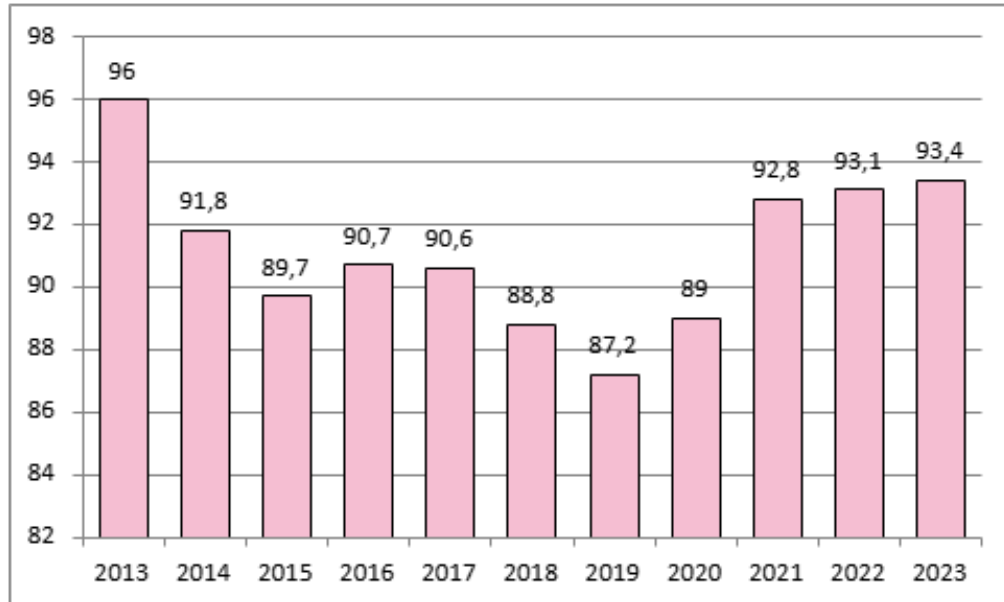

Kuvio 6. Työpaikat toimialoittain Tervolassa

Kuvio 7. Työpaikat työnantajasektoreittain

Työpaikat työnantajasektoreittain kuvaa työpaikkojen jakaantumista eri sektorien välillä. Vuosina 2022 ja 2023 Tervolassa suurimmat työnantajasektorit olivat yksityinen sektori ja paikallishallinto. Yrittäjät työllistävät kolmanneksi eniten; vuonna 2023 165 työpaikkaa.

Kuvio 8. Tervolan työpaikkaomavaraisuuden kehitys

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Tervolan työpaikkaomavaraisuus oli 93,4 % vuonna 2023, eli työntekijöitä oli enemmän kuin työpaikkoja.

Suunnittelukaudella maa- ja metsätalous pysyy edelleen merkittävänä elinkeinona. Perinteisten tuotantosuuntien, lypsykarjatalouden, naudanlihan tuotannon, lammastalouden ja metsätalouden rinnalle kehitetään muun muassa elintarvikkeiden jatkojalostusta, maaseutumatkailua, greencare hoivapalveluita, bioenergia- ja tuulivoimatuotantoa ja kokonaan uusia tuotannonaloja, joista esimerkkinä ovat kuntaan syntyneet ja muuttamassa olevat yritys- ja luonnontuotteita jalostavat yritykset. Yrittäjäpolven vaihdoksiin kannustamisella taataan yritysten toiminnan jatkuminen sekä työpaikkojen säilyminen. Tuotannolliset työpaikat lisääntyvät mekaanisessa puunjalostuksessa ja siihen liittyvissä palveluissa, metalliteollisuudessa ja elintarvikkeiden jalostuksessa. Louella toimiva Ammattiopisto Lappian maaseutuosaamiskeskus toimii biotalouden sen liitännäisistä hyödyntävien yritysten yrityshautomona. Alueelle on tämän vuoksi syntynyt elintarvikkeita jalostavia ja luonnontuotteita hyödyntäviä yrityksiä sekä tutkimustoimintaa, joka mahdollistaa uusien yritysten syntymistä. Lähialueiden matkailun, kaupallisen toiminnan ja kaivosteollisuuden vilkastumisen sekä alueelle suunniteltujen suurhankkeiden toivotaan vaikuttavan myönteisesti myös tervolalaisten työllistymismahdollisuuksiin.

Viime vuosina tehtyjen toimenpiteiden niin elinkeinopolitiikassa, maankäytön suunnittelussa kuin elinympäristön laadun parantamisessa, uskotaan kääntävän väestökehityksen positiiviseen suuntaan. Kemijokivarren uudelleen kaavoituksen myötä Tervolaan on syntymässä satoja uusia rakennuspaikkoja jokivarsitonteille. Erityisesti uusiutuva energiatuotanto nähdään merkittävänä tulevaisuuden alana. Tuulivoiman lisärakentamiselle on kaavoitetut alueet Hevoselkään, Löylyvaaraan ja Kuorinkiin. Kuoringin tuulivoimaosayleiskaava ei ole saanut valitusten vuoksi vielä lainvoimaa. Lisäksi uusien tuulivoima-alueiden kaavoitukset ovat vireillä Pitkämaahan, Vitsakankaalle, Valkiavaaraan, Outojängälle ja Kolopetäjään. Lehmikumpuun on luvitettu lähes sadan hehtaarin aurinkovoimapuisto. Lähikuntissa käynnistyneet, mittavat biotuotteita valmistavat laitokset lisäävät pitkällä tähtäimellä paikallisen raaka-aineen kysyntää ja lisäävät työpaikkoja myös Tervolassa.

Tervolan suurimmat yksityiset työnantajat ovat konepajateollisuudessa sekä mekaanisessa puunjalostuksessa. Yritystoiminnan merkittävä kasvun este on ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, ongelmaa pyritään poistamaan yhdessä koulutusorganisaatioiden kanssa sekä suunnitellun kehittämishankkeen avulla. Alueella toimivat puunjalostuslaitokset ovat investoineet merkittävästi viime vuosina, kehittämis- ja kasvuhaluukkuus näyttää jatkuvan edelleen ja näkyy yritysten kasvuna tulevaisuudessa. Tervolan kunta on tukenut yritysten toimintaedellytyksiä kaavoittamalla teollisuusalueita ja rakentamalla yritystoimintaa palvelevaa perusinfrastruktuuria, sen lisäksi Tervolan kunnalla tulee olla tarjolla myös investointien rahoitusta tukevia toimintamenetelmiä ja malleja. Tervolaan on syntynyt viime vuosien aikana ennätysmäärä uusia yrityksiä, ja uusyrityisperustanta suhteessa väkilukuun on ollut tarkastelujaksolla (2019-2024) koko talousalueen vilkkainta.

Tervolan maaperä on rikas ja lupaavia malmioita kartoitetaan eri puolilla kuntaa. Naapurikuntien alueella aivan Tervolan rajoilla olevat Ranuan Suhangon ja Ylitornio-Rovaniemen Rompaksen kaivoshankkeet luovat toteutessaan työpaikkoja myös tervolalaisiin yrityksiin.

Työllisyys

Vuonna 2024 oli keskimäärin 193 työtöntä työnhakijaa mikä tarkoitti 8,5 % työttömyysastetta. Vuonna 2025 syyskuun lopussa Tervolassa oli 1 203 työvoimaan kuuluvaa, josta työttömiä työnhakijoita oli 8,7 % eli 105 työtöntä työnhakijaa. Pitkäaikaistyöttömiä oli syyskuun lopussa 33 henkeä (vastaava luku vuonna 2024: 25 ja 2023: 36). Pitkäaikaistyöttömien määrä on siis noussut 8 henkilöllä edellisvuodesta. Vuoden 2025 aikana Tervolan työttömyysaste on laskenut hieman tammikuun 11,4 %:sta, ollen alimmillaan elo-syyskuussa 8,7 %. Tammi-syyskuun työttömyyden keskiarvo on 10,1 %. Lapin työttömyysaste vuoden 2025 syyskuuhun mennessä on ollut keskimäärin 10,3 %, ollen alhaisimmillaan syyskuussa 9,3 %. Lapin työttömien määrä syyskuun lopussa oli 7 525 työtöntä työnhakijaa. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2025 syyskuussa 11,4 %. Muutosta vuoden 2024 syyskuuhun on 0,4 % (10,4 %).

Työllisyyteen on pyritty vaikuttamaan työllisyyspoliittisten hankkeiden avulla sekä työnhakijoiden yksilöllisiä työllistymismahdollisuuksia selvittävän yksilövalmentajan tuella. Kunnan työllisyydenhoidossa painopiste on ollut pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistämisessä.

Vuonna 2023 tervolalaisista työssäkävivistä (1 008) asuinkunnassaan työskenteli 696 henkeä, kun vuonna 2022 vastaava luku oli 708. Tervolaan pendelöinti on lisääntynyt edeltäviin vuosiin verrattuna. Tervolassa kävi muista kunnista töissä vuonna 2023 yhteensä 302 henkilöä (vuonna 2022: 297, vuonna 2021: 287). Koulutusasteista prosentuaalisesti eniten Tervolaan pendelöivät korkeakoulutetut, joista 48 % (45 henkilöä) käy Tervolassa töissä kunnan ulkopuolelta. Lukumäärällisesti eniten pendelöivät toisen asteen tai erikoisammattikouluasteen edustajat 172 henkilöä.

Asuminen ja rakentaminen

Liikenneyhteydet kuntaan ovat hyvät. Kunnan halki etelä-pohjoinen suunnassa kulkevat Kemijoen länsipuolella rautatie, valtatie 4 ja itäpuolella maantie 926 Kemi-Rovaniemi. Itä-länsi-suunnassa maantieyhteydet Simoon, Ranualle ja länsirajalle Tornioon ja Ylitorniolle ovat olemassa, mutta kaipaisivat parempaa kunnossapitoa. Lähin lentokenttä on Kemissä, minne etäisyys kuntakeskuksesta on 41 km. Lentovuorojen vähyys ja aikataulujen sopimattomuus on siirtänyt matkustajia Oulun ja Rovaniemen kentille. Ajoksen satamaan Kemissä on matkaa 55 km. Kunnan hallinnolliset yhteydet suuntautuvat Kemin, Tornion ja Rovaniemen kaupunkeihin, joissa sijaitsevat valtion alueviranomaisten palvelut.

Asunnot Tervolassa 2024	Yhteensä	Omakoti- ja paritalot	Rivitalot	Kerrostalot	Muut rakennukset
Kaikki asunnot	1 839	1 406	359	29	45
Vakinaisesti asuttu	1 440	1 117	268	19	36

Ei vakinaisesti asuttu	399	289	91	10	9
-------------------------------	-----	-----	----	----	---

Taulukko 1. Asunnot Tervolassa 2024

Tervolassa oli asuntoja vuonna 2024 yhteensä 1839, joista on vakinaisesti asuttuja 1440. Vakinaisista asunnoista eniten on omakoti- ja paritaloja (1440 kpl) ja rivitaloja (268 kpl). Vakinaisesti asutuista asunnoista Tervolassa on lukumäärällisesti eniten 1980-luvulla rakennettuja (287) ja 1960-luvulla rakennettuja (262). Asuntokuntia vuonna 2024 oli 1440, mikä oli 12 enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Ahtauden määritelmän mukaan asuntokunta asuu ahtaasti, jos huoneita on vähemmän kuin yksi henkilöä kohti, kun keittiötä ei lasketa huoneeksi. Ahtaasti asuvien asuntokuntien määrä on pääsääntöisesti laskenut vuosien saatossa, mutta vuonna 2024 se nousi hienoisesti 8,8 % edeltävästä 8,5 %:ta. Koko maassa vuonna 2024 asuntokunnista asui ahtaasti 7,5 %. Kuitenkin asuntojen koot asuntokuntaa kohti ovat Tervolassa suurempia kuin maassa keskimäärin (90,7 m² / 80 m²). Myös asunnon pinta-ala henkilöä kohden on suurempi kuin maassa keskimäärin (47,4 m² / 41,6 m²). Tervolalaisista asuntokunnista 77,6 % asuu omakoti- tai paritaloissa, 18,6 % rivitaloissa, 1,3 % kerrostaloissa ja 2,5 % muissa rakennuksissa.

Kemijokivarren osayleiskaava-alueiden ajantasaistaminen aloitettiin vuonna 2012 Lapin liiton valtuuston hyväksymän Länsi-Lapin maakuntakaavan pohjalta. Tarkistuksen tavoitteena on suunnittelun kautta luoda edellytyksiä muodostaa ja palauttaa nauhamainen, perinteinen jokivarsikylärakenne ja hyödyntää nykyistä osayleiskaavaa tehokkaammin olemassa oleva infrarakenne. Tavoitteena on myös tiivistää ja luoda mahdollisuuksia täydennysrakentamiselle sekä mahdollistaa rakentaminen sinne, minne se luontaisesti sopii ja minne on myös aitoa tarvetta. Vetovoimaisille ranta-alueille sijoittuville rakennuspaikoille olisi kysyntää. Kemijoen ranta-alueella olevien rakennuspaikkojen tarjonta ja kysyntä eivät ole kohdanneet ja jokivarsitonttitarjontaa ei ole ollut riittävästi. Kunnanvaltuusto vahvisti Paakkola-Ylipaakkola kyläyleiskaavan huhtikuussa 2015. Kaavan myötä alueelle saatiin lähes 300 uutta rakennuspaikkaa, joista 81 sijoittuu ranta-alueelle. Kunnanvaltuusto hyväksyi Tervola-Varejoki- alueen osayleiskaavan kesäkuussa 2017. Kaavasta jätettiin valitus, jonka vuoksi kunnanvaltuusto palautti osayleiskaavan uudelleen valmisteltavaksi. Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan kesäkuussa 2018 uudelleen Tervola-Varejoki- alueen osayleiskaavan. Päätöksestä valitettiin Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen ja edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden ja Tervolan kunnanvaltuuston päätökset siltä osin kuin ne koskevat osayleiskaavassa yhdelle kiinteistölle osoitettua kotieläintalouden suuryksikön aluetta (ME) ja kiinteistöllä olemassa olevan maatilän ympärille osoitettua maatilän suojavyöhykettä. Muilta osin Tervola-Varejoki –alueen kyläyleiskaava tuli voimaan maaliskuussa 2022. Kaavan myötä saatiin alueelle 89 uutta rakennuspaikkaa, joista 24 sijoittuu rantavyöhykkeelle. Seuraavana käynnistyy Loue-Mattinen–osa-alueen osayleiskaavan ajantasaistaminen.

Palonperän asemakaavamuutos sai lainvoiman vuoden 2017 alkupuolella. Kunnanhallitus hyväksyi 9.9.2019 Keskusurheilukentän asemakaavamuutoksen, jossa määritettiin mm. Urheilukujan uusi linjaus, rakennusoikeuksien kohdentaminen alueen rakennusalueille ja Kiviahon asemakaava-alueelta tulevan kevyenliikenteen väylän linjaus läpi urheilualueen Itäpuolentien alikululle. Hastinkankaan teollisuusalueen asemakaavamuutos on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.9.2020. Asemakaavamuutoksessa tarkistettiin teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueiden rakennusoikeuksia ja niiden sekä katualueiden, puistoalueiden ja suojaviheralueiden maankäyttöä alueella toimivien yritysten toiminta- ja kehittämisedellytykset huomioiden.

Kaisajoen asemakaava-alueella korttelissa 353 sijaitsevista kunnan omistamista omakotitalojen rakennuspaikasta kaksi on vielä rakentamatta. Rakennuspaikat sijaitsevat Kemijoen välittömässä läheisyydessä. Kiviahon ja Hastinkankaan asemakaava-alueilla on kunnalla lähes 60 vapaata tonttia. Lisäksi kunta on ostanut tulevia tarpeita varten Kemijoki Oy:ltä Hastinrinteen ja Kemijoen välisiä maa-alueita, joiden kehittämiseksi kunta on teettänyt Westside (Vastaranta)-hankkeen. Hankkeen päällimmäisenä tavoitteena oli Tervolan väkiluvun lisääminen uusia asukkaita houkuttelemalla ja etätyömahdollisuuksien luominen innovoivaan ympäristöön alueella jo toimivan valokuituyhteyksien avulla. Hankkeessa selvitettiin mahdollisuus luoda alueesta energiaomavarainen ja osittain myös omat

elintarvikkeet tuottava asuin- ja matkailualue ja laadittiin maankäytön yleissuunnitelma. Laaditun suunnitelman pohjalta on syksyllä 2022 käynnistetty alueen yleiskaavan päivitys, johon on talousarviossa varauduttu ja jonka on tarkoitus valmistua v. 2026 aikana.

Kirkonkylän korttelien 14 ja 17 asemakaavamuutos on vireillä. Muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa kansalaistorin / torialueen sijoittaminen koko korttelin 14 alueelle ja korttelin 17 tontin 5 alueelle siellä oleva päiväkotitoiminta maankäytöllisesti. Kaava valmistunee vuoden 2026 aikana.

Lokakuun loppuun mennessä on v. 2025 käsitelty rakentamiseen liittyviä lupahakemuksia 49 kpl, joka on 8 vähemmän kuin vastaavana aikana v. 2024. Asuinrakentamisen osalta lupia on myönnetty kahdelle uudelle omakotitalolle ja yhdelle uudelle rivitalolle. Lisäksi lautakunta on myöntänyt kuusi poikkeamislupaa, joista neljä koski vapaa-ajan asunnon muuttamista vakituiseksi asuinrakennukseksi ja yksi uuden asuinrakennuksen rakentamista.

3 Taloudelliset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen tilanne

Kansantalous

Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta. Suomen talous kasvoi vuonna 2024 0,4 prosenttia, mikä ylitti odotukset. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Inflaatiota on hidastanut ennen muuta energian ja omistusasumisen hintojen lasku. Talouden epävarmuus on kuitenkin kotimaassa ohjannut toistaiseksi lisätuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen. Investoinneissa on odotettavissa nopeampaa kasvua, sillä energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäänevät investointeja.

Talouks kasvua hidastavat Yhdysvaltojen asettamat tullit. Talouks kasvun kannalta on suotuisaa, että EU:n asettamat vastatoimet ovat jäämässä vähäisiksi ja tehdyt tullisopimukset joka tapauksessa vähentävät epävarmuutta. Kysyntää vientimarkkinoilla tukevat Euroopan kasvavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuuriin. Vuonna 2025 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,0 prosenttia, 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027.

Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen odotetaan paranevan vuodesta 2026 lähtien. Vuositasolla työllisiä on vuonna 2025 hieman vuotta 2024 vähemmän ja työttömiä selvästi enemmän, noin 9,4 prosenttia työvoimasta. Vuonna 2026 työllisten määrän arvioidaan kasvavan ja työttömyys laskevan 9,0 prosenttiin. Myös vuonna 2027 työllisyyden kasvu jatkuu ja 20-64 -vuotiaiden työllisyysaste nousee 77,3 prosenttiin.

Julkisyhteisöjen alijäämä on vuonna 2025 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Talouden heikko suhdanne osuu etenkin valtionhallintoon ja sen alijäämä on 4,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Valtio kantaa myös puolustusmenojen ja velanhoitomenojen kasvusta aiheutuvan rasituksen. Alijäämä pienentynee 3,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja asettuneen n. 3,1 prosenttiin vuonna 2029. Velkasuhde nousee tänä vuonna 87 prosenttiin, jonka jälkeen sen arvioidaan vakiintuvan, mutta kääntyvän jälleen nousuun ollen vuonna 2029 yli 90 prosenttia.

Hallituksen esitys vuoden 2026 talousarvioksi on 8,7 miljardia euroa alijäämäinen. Hallitus esittää valtion vuoden 2026 talousarvion määrärahoiksi 90,3 mrd. euroa, mikä on 1,1 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa. Tuloiksi arvioidaan 81,6 mrd. euroa. Alijäämä katetaan ottamalla uutta lainaa. Valtionvelan arvioidaan olevan vuoden 2026 lopulla 194 mrd. euroa.

Kuntatalous

Vuonna 2024 kuntatalouden tila heikkeni edellisvuoteen verrattuna, mikä näkyi sekä vuosikatteen, tilikauden tuloksen, että toiminnan ja investointien rahavirran heikentymisenä. Investointitaso pysyi korkeana, eivätkä kuntatalouden käyttötulot riittäneet nettoinvestointien kattamiseen. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi 365 miljoonaa euroa negatiiviseksi ja lainakanta kasvoi noin 600 miljoonalla eurolla 20,5 mrd. euroon. Kuntatalouden tilanne heikkenee edelleen vuonna 2025. Toimintakuluja kasvattavat mm. kunta-alalle sovitut palkankorotukset, jotka nostavat työvoimakustannuksia yhteensä 2,8 prosentilla vuonna 2025, ja vuoden alusta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyi vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat suoraan työllisyyskehitykseen. Pitkään jatkuvat työttömyysjaksot nostavat kuntien osuutta työttömyysetuuksien rahoituksesta. Lisäksi uudistus voi kasvattaa kuntien välisiä eroja entisestään, sillä työllisyyden vaihtelu poikkeaa kuntien välillä.

Vuonna 2026 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan heikkenevän -1,4 mrd. euroon. Toimintakate heikkenee 4,7 prosenttia toimintakulujen kasvaessa ja toimintatuottojen vähentyessä. Toimintakulujen kasvun taustalla on etenkin henkilöstökustannusten kasvu. Keväällä 2025 sovittu palkkaratkaisu kasvattaa työvoimakustannuksia 3,2 % vuonna 2026 ja 3,9 % vuonna 2027. Vuoden 2026 toimintatuottoja pienentää sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyminen ja uudelleenneuvottelut. Vuonna 2026 kuntien valtionosuuksien kasvua hidastavat hallituksen pysyvät valtionosuusleikkaukset sekä hallituskauden aikainen yhden prosenttiyksikön indeksijarru. Lisäksi valtionosuuksien kehitystä hidastaa vuoteen 2027 saakka sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vähennys. Verotulot muodostavat suurimman osan kuntien tuloista. Suhdannetilanteen kohentuessa verotulojen kehitys vahvistuu vuonna 2026 5,2 prosentin kasvuun ja tasaantuu vuosina 2027–2029 keskimäärin hieman alle 4 prosenttiin vuodessa. Kuntatalouden investoinnit pysyvät korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia. Osassa kunnista investointinäkyvät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskuisissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa investoinneista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla.

(Lähde: Valtionvarainministeriön julkaisemat Taloudellinen katsaus, syksy 2025 ja Kuntatalousohjelma vuodelle 2026, syksy 2025 -asiakirjat)

Ver- ja maksuperustemuutokset

Pieni- ja keskituloisten työn verotusta kevennetään 520 miljoonalla eurolla vuonna 2026 ja lisäksi 125 milj. eurolla vuonna 2027. Työtulovähennystä sekä lisäksi työtulovähennyksen lapsikohtaista korotusta kasvatetaan (-18 milj. euroa). Ylin marginaaliveroaste alennetaan noin 52 prosenttiin, ja tästä aiheutuvan verotuottomenetyksen pienentämiseksi ansiotuloverotuksen indeksitarkistus jätetään tekemättä niillä tulotasoilla, joille ylimpien marginaaliverojen alentaminen kohdistuu. Indeksitarkistusten arvioidaan vähentävän kunnallisverotuottoa 37 milj. euroa vuonna 2026. Avainhenkilöiden lähdeveroa alennetaan, ja Suomeen palaaville kansalaisille otetaan käyttöön veronhuojennus (-1 milj. euroa). Nollapäästöisten työsuhteautojen verotuen voimassaoloa jatketaan vuodesta 2026 neljällä vuodella (muutos vaikuttaa myös yhteisöveron tuottoon) (-1 milj. euroa). Verotuloja kasvattavat työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuuden poistaminen (35 milj. euroa), työhuonevähennyksen (10 milj. euroa) ja työsuhdepolkupyöräedun verovapauden poistaminen (3 milj. euroa) sekä keinotekoisien osakevaihtojärjestelyjen avulla tapahtuvan osinkoverotuksen minimoimisen estäminen (9 milj. euroa).

Kevään 2025 kehysriihessä tehtyjen päätösten mukaisesti yhteisöverotuloja kasvattaa vuonna 2026 työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennysoikeuden poistaminen. Yhteisöverotuloja pienentää metsävähennyksen korottaminen. Ilmastoneutraaliin talouteen tähtääviä investointeja tuetaan vuonna 2025 myönnettävällä verohyvityksellä ja uudella vuodesta 2026 alkaen myönnettävällä verohyvityksellä. Yhteisöverokantaa alennetaan kahdella prosenttiyksiköllä 18 prosenttiin vuonna 2027. Lisäksi vertailutietotarkistusten sääntelyn kehittäminen ja työsuhdepolkupyöräedun poistaminen kasvattavat yhteisöveron tuottoa vuosina 2027 ja 2028. Yhteisöveron veroperusteisiin tehtävät muutokset kompensoidaan kunnille yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla, joten niiden vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali.

Kiinteistöverouudistus on ollut pitkään valmistelussa. Myös pääministeri Petteri Orpon hallitus on ilmoittanut toteuttavansa kiinteistöverotuksen uudistuksen. Uudistuksen tavoitteena on korjata kiinteistöjen verotusarvojen ja käypien arvojen eriytyminen toisistaan. Uudistuksen hyväksymisen aikataulusta ei ole tarkkaa tietoa.

Kaivosmineraaliveron tuottoa korottavat kehyskaudella hallitusohjelman ja vuosien 2024 ja 2025 kehysriihien linjaukset, jotka korottavat kaivosveron tuoton noin 105 milj. euroon. Lisäksi muutetaan valtion ja kuntien välistä jako-osuutta siten, että sijaintikuntien osuus kaivosveron tuotosta olisi vuodesta 2027 alkaen 20 prosenttia eli noin 21 milj. euroa.

Valtionosuusmuutokset

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Kunnan valtionrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet:

varhaiskasvatus (päivähoito)
esi- ja perusopetus
kirjastot
yleinen kulttuuritoimi (asukasperusteinen)
taiteen perusopetus (asukasperusteinen).

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,55 mrd. euroa. Tästä enintään 10 milj. varataan valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotuksen maksamiseen. Valtionosuus kasvaa vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 185,5 milj. euroa. Nettomääräisesti tehtävämuutokset kasvattavat valtionosuuden tasoa 69 milj. euroa vuonna 2026. Suurimmat vaikutukset ovat oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksella 53,5 milj. euroa ja perusopetuksen kolmen vuosiviikkotunnin lisäämisellä 12,0 milj. euroa. Lisäksi yksityisten opetuksen järjestäjien kotikuntakorvausten nosto 100 prosenttiin kasvattaa valtionosuuden tasoa 6,4 milj. euroa ja kotihoidontuen Norjan mallin käyttöönotto 1,2 milj. euroa. Valtionosuuden tasossa on huomioitu tehtävien ja velvoitteiden vähennyksenä kuntien työllistämismuutosten kumoaminen 57 vuotta täyttäneiden työttömien työnhakijoiden osalta, 2,2 milj. euroa, ja työnhakijan palveluprosessin keventäminen 0,7 milj. euroa. Lisäksi esi- ja perusopetuksen tuen asiakirjojen vähentäminen ja työttömyysturvaan liittyvän muistutusvelvoitteen kumoaminen laskevat valtionosuuden tasoa yhteensä hieman alle yhden miljoonan euron verran. Peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan vuonna 2026 huomioon noin 21,8 euron määräaikainen vähennys kuntien velvoitteiden ja tehtävien purkamiseen liittyen. Valtionosuuden tasossa otetaan huomioon myös noin 167 milj. euron määräaikainen vähennys liittyen kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten tasaukseen vuoden 2023 osalta. Lisäksi valtionosuuden tasossa otetaan huomioon vuodelle 2024 tehdyn 192 milj. euron määräaikaisen lisäyksen takaisinperintään liittyvä 64 milj. euron määräaikainen vähennys. Valtionosuuden tasossa huomioidaan vuodesta 2026 alkaen myös hallituksen päättämien kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 milj. euron pysyvä valtionosuuden vähennys. Vuonna 2026 peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,5 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 111,1 milj. euroa. Hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään kuitenkin yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024–2027. Vuonna 2026 vähennys pienentää valtionosuutta 31,6 milj. euroa.

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutus vuodelle 2026 on noin 127,5 milj. euroa valtionosuutta lisäävä, kun huomioidaan sote-siirtolaskelman yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirretyt kustannukset ja tulot. Valtionosuuden tasossa on edellä mainittujen muutosten lisäksi huomioitu vuodelle 2026 teknisinä lakisäätöinä muutoksina valtionosuuden laskentaan vaikuttavina tekijöitä nettomääräisesti yhteensä -13,4 milj. euroa. Merkittävin valtionosuuden tasoa nostava tekijä on asukasluvun ja laskentatekijöiden muutos, yhteensä 12,8 milj. euroa. Eniten valtionosuuden tasoa laskee perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden muutos 17,6 milj. euroa. Vuoden 2026 peruspalvelujen valtionosuuden laskennalliset kustannukset ovat 11,7 mrd. euroa. Tästä ikärakenteen perusteella jaettavan rahoituksen osuus on noin 9,2 mrd. euroa ja muiden laskennallisten kustannusten osuus on 2,5 mrd. euroa. Kuntien omarahoitusosuus on noin 8,7 mrd. euroa eli 1549 euroa asukasta kohden. Omarahoitusosuuden jälkeen peruspalvelujen valtionosuus on 3,0 mrd. euroa. Lisäksi kunnille myönnetään valtionosuuden lisäosia yhteensä 314 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on noin 786 milj. euroa. Tasauslisät ovat yhteensä noin 885 milj. euroa ja tasausvähennykset noin 98 milj. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee vuonna 2026 25,73 prosenttiin vuoden 2025 25,02 prosentista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat v. 2026 arviolta 1,3 mrd. euroa. Ne vähenyvät vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna vajaalla miljoonalla eurolla. Valmistavan opetuksen lisäopetukseen kohdennetaan 13,8 milj. euron lisäys vuodesta 2026 alkaen. Rahoituksella mahdollistetaan valmistavan opetuksen jatkuminen kahden lukuvuoden ajan tilanteissa, joissa se arvioidaan tarpeelliseksi oppilaan riittävien kielellisten valmiuksien varmistamiseksi. Kuntien aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitukseen kohdennetaan 7 milj. euron säästö ja toiminnan enimmäismaksuja korotetaan vastaavasti.

EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta opiskelijan oleskeluluvalla saapuville toisen asteen koulutuksen opiskelijoille otetaan käyttöön lukuvuosimaksut 1.8.2026 alkaen. Lukuvuosimaksuvelvollisten opiskelijoiden koulutusta ei rahoiteta jatkossa valtionosuusrahoituksella, minkä vuoksi koulutuksen järjestäjille myönnettävää rahoitusta vähennetään yhteensä 12 milj. euroa v. 2026 ja 18 milj. euroa vuodesta 2027 lukien.

Lakimuutokset

Kunnan talouteen ja toimintaympäristöön vaikuttavat myös lakimuutokset.

Eduskunta on hyväksynyt lunastuslain korvausperusteita koskevat lunastuslain muutokset, ja ne ovat tulleet voimaan 1.8.2025. Koska lunastuslain korvausperusteet määrittävät myös kuntien vapaaehtoisen maanhankinnan hintatasoa, aiheuttavat ehdotetut muutokset korotuspaineen myös sopimusperusteiseen maanhankintaan. Lunastuslupamenettelyiden ja lunastustoimitusten määrän lisääntyminen lisäisi siksi myös lunastajina toimivien kuntien sekä lunastusmenettelystä vastaavan valtion hallinnollisia kustannuksia.

Tervolan kunnan talouden kehitysnäkymät

Vuonna 2024 Tervolan kunnan taloudenhoito toteutui kokonaisuudessaan talousarviossa ennakoitua huomattavasti paremmin. Etenkin henkilöstökulujen toteutuminen huomattavasti budjetoitua pienempinä johti talousarviota parempaan tulokseen. Toimintatuotot, valtionosuudet ja verotulot ylittivät budjetoidun. Toimintakatteeksi muodotui -9,33 milj. euroa ja vuosikatteeksi 3,18 milj. euroa. Tilikauden tulos oli 2,21 milj. euroa ja tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 2,39 milj. euroa. Kunnan lainakanta oli 1,41 milj. euroa. Kertynyt ylijäämä 31.12.2024 oli 21,70 milj. euroa. Kunnan rahavarat vuoden 2024 päättyessä olivat 10,94 milj. euroa.

Vuosi 2025 tulee toteutumaan budjetoitua paremmin, vaikka verotulot ovat jäämässä alle budjetoidun. Toimintatuotot ovat ylittämässä budjetoidun ja vastaavasti toimintamenot, etenkin henkilöstökulut, ovat alittamassa budjetoidun.

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate	-9,3	-11,7	-12,2	-12,4	-12,7
Verotulot	7,6	7,5	7,5	7,6	7,7
Valtionosuudet	4,3	4,2	4,2	4,3	4,6
Vuosikate	3,2	0,4	0,1	0,1	0,2
Poistot	-1,0	-0,9	-1,0	-1,0	-1,1
Tilikauden tulos	2,2	-0,6	-0,9	-1,0	-0,9
Nettoinvestoinnit	-1,7	-3,9	-4,0	-4,0	-5,9
Lainakanta 31.12.	1,4	1,4	1,4	2,4	8,1

Taulukko 2.

Tervolan kunnan talouden kehitys vuosina 2024–2028, milj. euroa

Vuoden 2026 talousarvion kokonaistulot ovat 16 103 500 euroa ja kokonaismenot 21 856 200 euroa. Arviot tuloista merkitsevät 5,2 prosentin kasvua vuoden 2025 talousarvioon. Kasvu johtuu mm. investointien rahoitusosuuksien kasvusta ja antolainojen vähentymisestä. Kokonaismenot nousevat 5,1 prosenttia vuoteen 2025 verrattuna investointimenojen kasvamisesta johtuen.

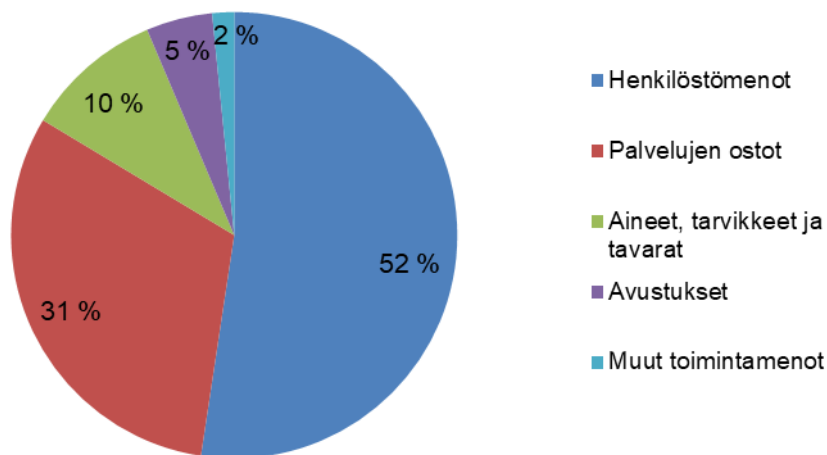
Toiminta- ja investointimenojen kehitys suunnittelukaudella

Toimintamenot

Kunnan ulkoiset toimintamenot vuonna 2026 ovat yhteensä 15,05 milj. euroa. Tästä henkilöstömenoja on 7,88 milj. euroa ja palvelujen ostoja 4,70 milj. euroa. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin arvioidaan käytettävän 1,50 milj. euroa, avustuksiin 0,72 milj. euroa ja muihin menoihin 0,24 milj. euroa.

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos- % ed. v.	TS 2027	Muutos- % ed. v.	TS 2028	Muutos- % ed. v.
Toimintamenot (ulk.)								
Henkilöstömenot	-6 726 869	-7 649 800	-7 883 400	3,1	-8 092 400	2,7	-8 202 100	1,4
Palvelujen ostot	-3 682 727	-4 593 200	-4 699 600	2,3	-4 764 000	1,4	-4 806 500	0,9
Aineet, tarvikkeet ja tav.	-1 381 960	-1 456 700	-1 504 900	3,3	-1 539 200	2,3	-1 555 900	1,1
Avustukset	-456 856	-656 200	-722 300	10,1	-747 300	3,5	-746 300	-0,1
Muut toimintamenot	-225 765	-174 800	-238 500	36,4	-220 400	-7,6	-223 400	1,4
	-12 474 177	-14 530 700	-15 048 700	3,6	-15 363 300	2,1	-15 534 200	1,1

Taulukko 3. Ulkoisten toimintamenojen kehitys menolajeittain

Kuvio 9. Eri toimintamenolajien jakautuminen talousarviossa 2026

Henkilöstökulut muodostavat yli puolet kunnan toimintamenoista. Nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2025–29.2.2028. Kunta-alan sopimuskorotukset ovat sopimuskauden aikana yhteensä 7,37 prosenttia. Korotuksia jaetaan sekä yleiskorotuksia että paikallisina järjestelyerinä. Työnantajakohtainen työkyvyttömyyseläkemaksu on Tervolan osalta ollut vuonna 2025 0,74 %, joka on keskimääräisen maksun (0,70 %) tasolla. Arvion mukaan maksu olisi vuonna 2026 0,94 % keskimääräisen maksun ollessa 0,80 %. Henkilöstökulut nousevat arvion mukaan vuonna 2026 vuodesta 2025 3,1 %:a ja jatkavat nousuaan koko suunnittelukauden ollen vuonna 2027 2,7 ja vuonna 2028 1,4 %:a suuremmat kuin edellisenä vuotena.

Palvelujen ostot muodostavat noin 31 % kunnan toimintamenoista. Palvelujen ostojen arvioidaan nousevan tasaisesti koko suunnittelukauden. Vuonna 2026 palvelujen ostoihin on varauduttu 4,70 milj. eurolla, 4,76 milj. eurolla vuonna 2027 ja 4,81 milj. eurolla vuonna 2028.

Loput toimintamenoista koostuvat pääosin aine-, tarvike- ja tavaraostoista, avustuksista ja vuokramenoista. Aineet, tarvike- ja tavarakustannukset ovat vuonna 2026 n. 1,50 milj. euroa, mikä on 3,3 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Taloussuunnitelmavuosina aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin käytettävät määrärahat kasvavat tasaisesti (v. 2027 2,3 % ja 2028 1,1 %). Avustusmenojen kehitykseen vaikuttaa paitsi lakisääteisiin

tukiin tehtävät indeksitarkistukset, myös avustusten hakijoiden määrän vaihtelu. Merkittävä muutos tapahtui vuonna 2025, jolloin lakimuutosten takia kuntien vastuut työttömyysetuuskustannuksista kasvoivat huomattavasti. Avustukset nousevat vielä vuonna 2026 mm. vauvarahasta johtuen, mutta pysyvät sen jälkeen samalla 0,7 milj. euron tasolla vuosien 2027-2028 aikana. Kotihoidontuen kuntalisän maksamista jatketaan kahden vuoden kokeilun tuloksena. Muut toimintamenot kasvavat prosentuaalisesti voimakkaasti vuonna 2026, mihin vaikuttaa varautuminen keskusvaraston osittaisen purkuun sekä määräraahavaraus kaukolämpötoiminnan välillisiin veroihin. Vuonna 2026 muut toimintamenot ovat 0,24 milj. euroa, missä on kasvua 36,4 prosenttia vuoteen 2025 nähden. Muut toimintatuotot laskevat vuonna 2027 (-7,6 %) ja kasvat hieman vuonna 2028 (1,4 %).

Investointimenot

Suunnittelukauden investointimenot ovat korkeimmillaan taloussuunnitelmavuonna 2028. Talousarviovuodelle on budjetoitu yhteensä 4 497 000 euroa investointimäärärahoja. Investointimäärärahat nousevat vuoteen 2025 verrattuna 10,2 prosenttia. Myös investointien rahoitusosuudet nousevat ollen 503 200 euroa. Maanmyyntituloja on arvioitu kertyvän 36 000 euroa. Vuoden 2026 nettoinvestoinnit ovat 3 993 800 euroa eli ne nousevat vuodesta 2025 2,2 %. Taloussuunnitelmavuosien nettoinvestoinnit vuonna 2027 ovat 4 019 500 euroa ja vuonna 2028 5 869 000 euroa. Euromääräisesti merkittävimmät tulevien vuosien investoinnit ovat uuden rivitalon, Lapinniemen alakoulun lisärakennuksen ja keskusvaraston rakentaminen, virastotalon saneeraus, Mattisen kevyen liikenteen väylä sekä kaukolämpölaitoksen uudistaminen. Suunnittelukauden investointeja esitetään yksityiskohtaisemmin talousarvion ja -suunnitelman investointiosassa.

Toiminnan ja investointien rahoitus suunnittelukaudella

Toimintatulot

Kunnan ulkoiset toimintatulot vuonna 2026 ovat yhteensä 2,87 milj. euroa. Tästä myyntituloja on 0,61 milj. euroa ja maksutuloja 0,32 milj. euroa. Tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 0,33 milj. euroa. Muita toimintatuloja arvioidaan kertyvän 1,62 milj. euroa.

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos- % ed. v.	TS 2027	Muutos- % ed. v.	TS 2028	Muutos- % ed. v.
Toimintatulot (ulk.)								
Myyntitulot	571 842	562 100	607 900	8,1	584 700	-3,8	544 800	-6,8
Maksutulot	324 535	316 800	318 300	0,5	318 300	0,0	317 400	-0,3
Tuet ja avustukset	597 079	382 100	325 700	-14,8	328 700	0,9	268 700	-18,3
Muut toimintatulot	1 650 365	1 536 200	1 617 400	5,3	1 687 500	4,3	1 692 500	0,3
	3 143 821	2 797 200	2 869 300	2,6	2 919 200	1,7	2 823 400	-3,3

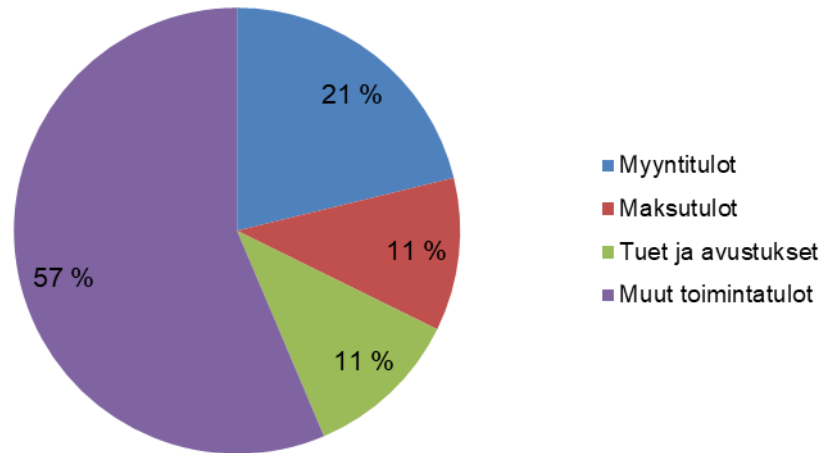
Taulukko 4. Ulkoisten toimintatulojen kehitys tulolajeittain

Vuodesta 2025 myyntitulot nousevat 8,1 % ollen 0,61 milj. euroa. Myyntituloja kertyy muun muassa kaukolämmön myynnistä. Palvelujen myyntihinnoissa on tärkeää huomioida tuotantokustannusten nousu. Myyntitulot laskevat 3,8 prosenttia vuodesta 2026 vuoteen 2027. Vuonna 2028 myyntitulojen arvioidaan edelleen laskevan 0,54 milj. euroon.

Maksutuotot ovat vuonna 2026 0,32 milj. euroa eli 0,5 prosenttia vuotta 2025 isommat. Maksutulot muodostuvat mm. varhaiskasvatusmaksuista. Maksutuotot pysyvät vuoden 2026 tasolla vuosina 2027 ja 2028.

Tukien ja avustusten arvioidaan laskevan 14,8 prosenttia vuodesta 2025 mm. joukkoliikenteen valtionavustuksen ja kotouttamisen laskennallisten korvausten pienenemisistä johtuen. Lisäksi tukien ja avustusten kehitys on riippuvainen muun muassa käyttötalouden hankkeiden ja niihin haettavan ulkopuolisen rahoituksen toteutumisesta. Vuonna 2027 tukien ja avustusten arvioidaan nousevan 0,9 prosenttia. Vuonna 2028 niiden arvioidaan laskevan 18,3 prosenttia 0,27 milj. euroon.

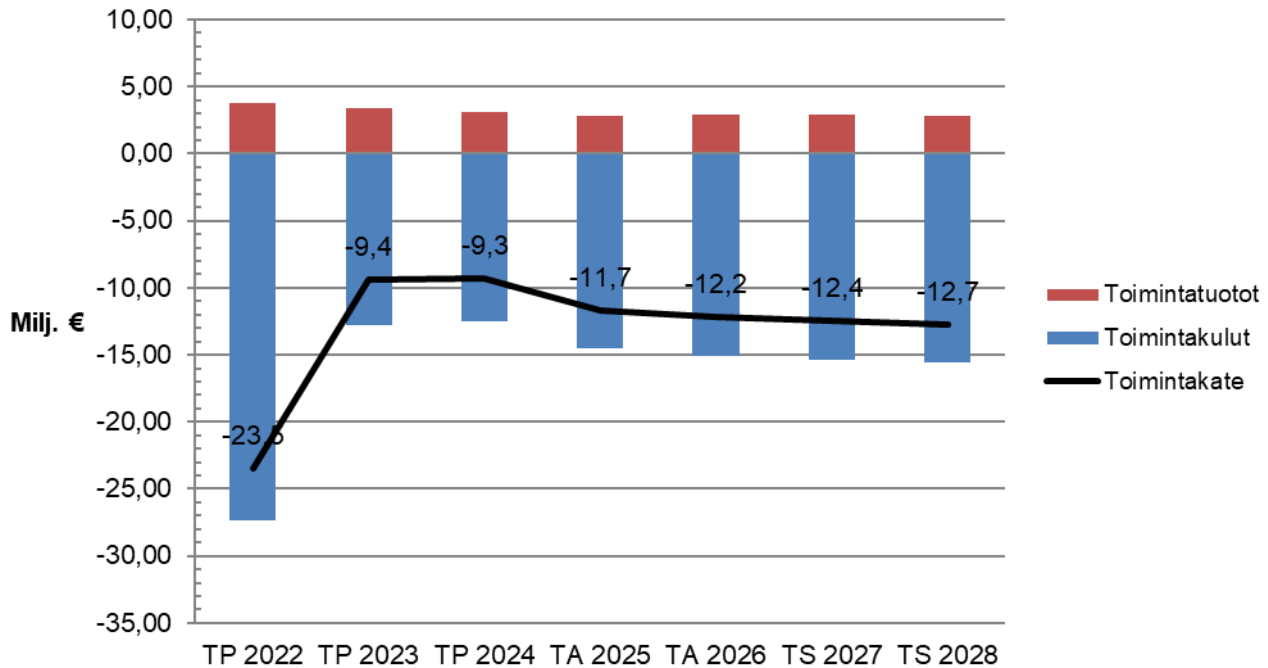
Muista toimintatuloista valtaosa kertyy asuin- ja liikehuoneistojen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen toimitilojen vuokrauksesta. Myös keskuskeittiön vuokrauksesta kertyy kunnalle vuokratuloja. Muut toimintatuotot nousevat 5,3 prosenttia vuodesta 2025 ollen 1,62 milj. euroa. Muut toimintatulot kasvavat myös vuonna 2027, ja ovat 1,69 milj. euroa. Vuonna 2028 kasvu tasaantuu ja on 0,3 prosenttia.

Kuvio 10. Eri toimintatulolajien jakautuminen talousarviossa 2026

Toimintakate

Vuoden 2026 talousarvion mukainen toimintakate eli toimintatulojen ja -menojen erotus on -12 179 400 euroa. Tämä tarkoittaa, että toimintamenoista saadaan katetuksi toimintatuloilla 19,1 prosenttia. Näin ollen verotuloista ja valtionosuuksista koostuvalla verorahoituksella jää katettavaksi 80,9 prosenttia. Vuonna 2022 toimintakate heikkeni 12,4 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna. Vuonna 2023 toimintakate parani 60,0 prosenttia johtuen sote-uudistuksesta. Vuonna 2024 toimintakate parani 1,2 prosenttia. Vuonna 2025 toimintakatteen odotetaan heikentyvän 25,8 prosenttia vuoden 2024 tilinpäätökseen nähden. Vuonna 2026 toimintakate heikentyy 3,8 % vuoden 2025 talousarviosta ja vuosina 2027 ja 2028 toimintakatteen ennustetaan heikentyvän edelleen. Vuonna 2028 toimintatuotot kattaisivat toimintakuluista 18,2 prosenttia. Toimintakatteen ilmaiseman maksurahoituksen jatkuva heikkeneminen lisää painetta verorahoituksen kasvulle.

Kuvio 11. Toimintakatteen kehitys vuodesta 2022 vuoteen 2028, milj. euroa

Verorahoitus

Tervolan kunnan kunnallisveroprosentti on ollut vuodesta 2008 vuoteen 2019 asti 19,50. Talousarviovuodelle 2020 kunnanvaltuusto päätti 7.11.2019 nostaa kunnallisveroprosenttia 0,50 %-yksikköä 20,00 %:iin. Sote-uudistuksen takia kuntien kunnallisveroprosenttia leikattiin 12,64 %-yks., joten vuonna 2023 kunnallisveroprosentti oli 7,36 %. Kunnanvaltuusto päätti 26.10.2023 alentaa kunnallisveroprosenttia nykyiseen 6,9 %:iin. Kuntaliiton ennakkotiedon mukaan Manner-Suomen kuntien keskimääräinen painotettu veroprosentti vuonna 2026 on 7,57, kun se vuonna 2025 oli 7,54. Lapin kuntien keskimääräinen veroprosentti on vuonna 2026 8,66 (vuonna 2025 8,63). Talousarviovuodelle 2026 vahvistetut kiinteistöveroprosentit pysyvät vuoden 2025 tasolla.

VERO	%
Kunnan tulovero	6,90
Kiinteistövero:	
Maapohjan yleinen kiinteistövero	1,30
Rakennusten yleinen kiinteistövero	0,95
Vakituinen asuinrakennus	0,41
Muu asuinrakennus	1,00
Voimalaitos	3,10
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00

Taulukko 5. Kunnan veroprosentit vuonna 2026

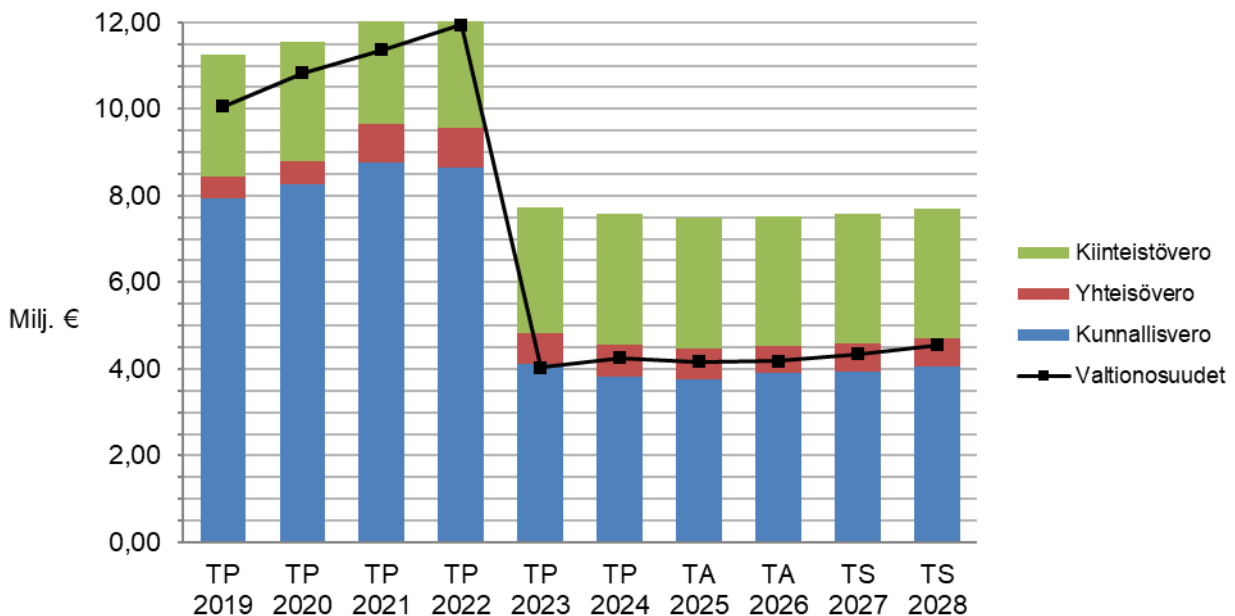
Vuosien 2027–2028 verotuloarviot on laskettu kunnanvaltuuston 6.11.2025 vahvistamilla veroprosenteilla.

Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2026 yhteensä 7 505 000 euroa. Tästä kunnallisveron tuotoksi on arvioitu 3 910 000 euroa, osuudeksi yhteisöveron tuotosta 610 000 euroa ja kiinteistöverotuoiksi 2 985 000 euroa. Verotuloja arvioidaan kertyvän 0,4 prosenttia vuodelle 2025 budjetoitua enemmän. Kunnallisverotulojen arvioidaan lähivuosina kehittyvän maltillisesti, koska väkiluku on edelleen laskussa. Kiinteistöverotuloarviossa ei ole huomioitu valmistelussa olevaa kiinteistöverouudistusta.

	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Kunnallisvero	3 910 000	3 950 000	4 050 000
Yhteisövero	610 000	641 000	670 000
Kiinteistövero	2 985 000	2 985 000	2 985 000
Yhteensä	7 505 000	7 576 000	7 705 000

Taulukko 6. Kunnan verotulot 2026–2028

Valtionosuudet pysyvät vuonna 2026 lähes vuoden 2025 tasolla. Talousarviovuodelle 2026 on budjetoitu käyttötalouden valtionosuuksia 4 188 000 euroa, josta peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,73 milj. euroa, verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus 0,98 milj. euroa, verotulomenetysten kompensaatio 0,47 milj. euroa sekä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus noin 10 tuhatta euroa. Vuodelle 2027 valtionosuuksia on arvioitu kertyvän 4 335 500 euroa ja vuodelle 2028 4 559 900 euroa.

Kuvio 12. Verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien kehitys vuosina 2019–2028, milj. euroa

Rahoitustulot ja -menot

Talousarviovuodelle 2026 on budjetoitu yhteensä 750 000 euroa rahoitustuloja, mikä tarkoittaa 22,1 prosentin kasvua vuoden 2025 talousarvioon verrattuna. Tämä johtuu korkotulojen kasvusta, koska osa tytäryhtiöiden lainajärjestelyistä päättyy vuonna 2025. Vuodelle 2026 osakassähkön tuotto arvioidaan olevan 450 000 euroa, joka on hieman enemmän kuin vuonna 2025. Suunnitelmavuosina osakkuussähkön tuoton arvioidaan olevan vuoden 2026 tasolla. Rahoitustuloja pienentää suunnitelmakaudella edelleen konserniyhtiöiden lainajärjestelyt, jotka koskevat Tervolan Energia ja Vesi Oy:tä sekä Tervolan Vuokratalot Oy:tä. Rahoitusmenoja on budjetoitu yhteensä 189 200 euroa, joista 41 200 euroa on pääosin nykyisten ja budjetoitujen lainojen korkomenoja ja 148 000 euroa muita rahoitusmenoja, joista suurimpana osakassähkön menot. Rahoitustulojen ja -menojen nettosumman arvioidaan vaihtelevan suunnittelukaudella 0,56-0,62 milj. euron välillä.

Lainakanta ja rahavarat

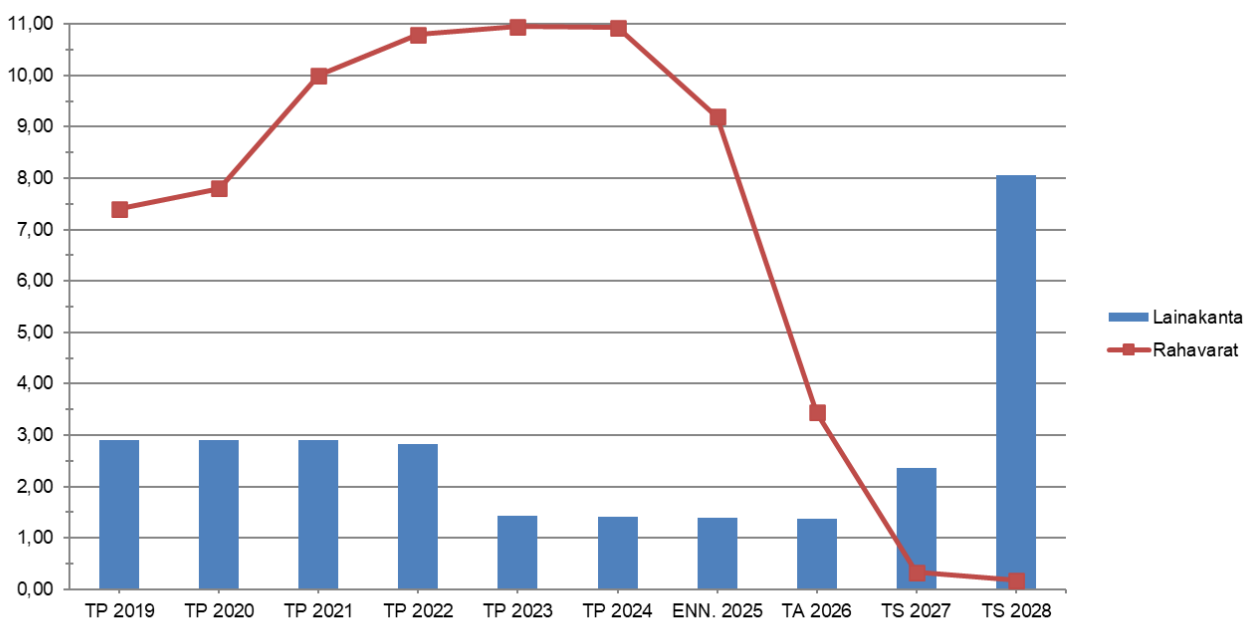
Kunnan lainakanta on pysynyt hyvin maltillisena viime vuodet. Viime vuosina lainamäärä on pääsääntöisesti pienentynyt. Vuosina 2011–2014 investoinnit toteutettiin tulorahoituksella eikä uusia lainoja tarvinnut nostaa. Vuonna 2015 on nostettu korkotukilainaa 0,9 milj. euroa tehostetun asumisyksikön rakentamista varten. Vuosina 2016–2017 ei ole nostettu uutta lainaa. Vuonna 2019 nostettiin korkotukilainaa Kotikulleron peruskorjaukseen. Talousarviosta poiketen, vuonna 2023 maksettiin kokonaisuudessaan pois vuonna 2008 otettu Kevan korkotukilaina, joka kohdistui tehostetun palveluasumisen yksikön rakentamiseen. Lainamäärä pieneni tämän vuoksi noin 1,4 milj.

euroa. Suunnittelukauden alussa lainakanta on 1,4 milj. euroa, mikä tarkoittaa noin 495 euroa asukasta kohden. Vuonna 2026 ei esitetä lainaa nostettavaksi.

Vuonna 2027 esitetään nostettavaksi uutta lainaa 1,0 milj. euroa ja vuonna 2028 5,7 milj. euroa kunnan omien investointien rahoittamiseksi. Lainojen lyhennyksiin on varattu n. 20 000 euroa/vuosi. Lainalyhennyksissä ei ole huomioitu suunnitelmakauden lopulla otettavia lainoja. Taloussuunnitelman mukaan lainakanta on suunnittelukauden lopussa 8,1 milj. euroa eli n. 2 870 euroa asukasta kohden.

Taloussuunnitelmassa on huomioitu kunnan konserniyhtiöille myönnettyt lainat sekä tulevaisuuden lainatarpeet.

Arvion mukaan vuosikate ei riitä poistojen kattamiseen suunnittelukaudella. Tämä tarkoittaa, että varsinaista toimintaa on katettava kertyneillä rahavaroilla tai lainalla. Tilinpäätöksessä 2024 rahavarojen määrä oli 10,94 milj. euroa. Vuoden 2025 päättyessä rahavarojen arvioidaan olevan noin 9,20 milj. euroa. Taloussuunnitelmakaudella rahavarojen arvioidaan laskevan 0,17 milj. euroon.

Kuvio 13. Lainakannan ja rahavarojen kehitys vuosina 2019–2028, milj. euroa

Tervolan kunnan taloudellinen tilanne eräiden taloudellisten kriteerien mukaan

Taulukossa 5 tarkastellaan kuntakonsernin taloudellista tilannetta käyttäen raja-arvoja, jotka on määritelty kuntalain erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä koskevassa pykälässä. Aiemmin tarkastelu koski vain kuntia, mutta nyt tarkastelu on laajennettu koskemaan kuntakonserneja. Tarkasteluun on otettu vain päätyneitä tilikausia, koska talousarviota ei laadita konsernitasolla.

Talouden tunnusluvut	Raja-arvo	2022	2023	2024
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde	alle 80 %	194,2	170,3	245,2
Tulovero-%	väh. ka + 2 %-yks.	20,00	7,36	6,9
Konsernin lainat ja vuokravastuut e/asukas	väh. ka + 50 %	2 181	1 160	1 055
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	alle 0,8	5,8	6,3	9,7

Taulukko 7. Taloudellisten kriteerien mukaisten tunnuslukujen arvot vuosina 2022–2024

Kunnan tulkitaan olevan erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa, mikäli kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta

lukien tai mikäli kertynyt alijäämä/asukas on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 € ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 €. Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli yllä olevan taulukon mukaiset rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat raja-arvot ovat täyttyneet kahtena vuonna peräkkäin. Vuonna 2024 kuntien keskimääräinen painotettu tuloveroprosentti oli 7,54 ja kuntakonsernien keskimääräinen lainakanta ja vuokravastuut 8 552 euroa/asukas. Tervolan kuntakonsernissa raja-arvoista ei täyttynyt yksikään vuonna 2024.

4 Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma koostuu taulukko-osioista ja tekstiosioista. Taulukko-osiossa esitetään virkojen ja toimien lukumäärä, osa-aikaisuus sekä arviot työllistettävien lukumääristä ja sijaistarpeesta. Tuleville vuosille suunnitellut muutokset esitetään suhteessa talousarvion laadintavuoteen. Vertailutietona esitetään lisäksi tieto viimeksi päättyneeltä vuodelta. Henkilöstösuunnitelman tekstiosiossa esitetään kunnan henkilöstöjohtamiseen liittyvät tavoitteet ja periaatteet sekä perustellaan henkilöstömäärän kehitystä ja arvioidaan henkilöstömenojen kehitystä suunnittelukaudella. Henkilöstöä koskevia strategisia päämääriä ja tavoitteita on käsitelty kuntastrategiaosassa sekä kunnan toiminnan kehittämistavoitteiden yhteydessä.

Henkilöstöä koskevat periaatteet

Tervolan kunnan palvelussuhteet ovat pääsääntöisesti vakinaisia ja kokoaikaisia. Määräaikaisuutta voidaan käyttää työntekijän omasta pyynnöstä ja silloin, kun tehtävän sijaisuus, avoinna olevaan virkaan tai toimeen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tai muu vastaava syy sitä vaatii. Muu vastaava syy voi olla esimerkiksi työharjoittelun tai määrätyn työkokonaisuuden suorittaminen.

Vuosiloman sijaisia ei pääsääntöisesti palkata.

Osa-aikaisuutta voidaan käyttää työntekijän hakeutuessa omasta aloitteestaan kokoaikaisesta työstä osa-aikatyöhön sekä tämän seurauksena vapautuneen palvelussuhteen osan täyttämiseksi. Osa-aikaisuutta voidaan käyttää myös, mikäli tuotannolliset ja taloudelliset syyt sitä edellyttävät tai mikäli työn määrä ei ole tehtävän luonteen vuoksi riittävä kokoaikaiseen työsuhteeseen.

Periaatteet työttömyysuhanalaisten ja ikääntyneiden työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi sisällytetään yhdenvertaisuus- ja koulutussuunnitelmiin.

Yli 6 kk kestävät palvelussuhteet julistetaan pääsääntöisesti julkisesti haettaviksi hallintosäännön määräyksen mukaisesti. Työpaikkojen täytössä otetaan huomioon kunnan henkilöstön uralla etenemisen mahdollisuus. Avoimeksi tulevien virkojen ja toimien haettavaksi julistamisesta ja täyttämisestä on aina sovittava kunnanjohtajan kanssa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Henkilöstömäärän kehitys

Kunnan henkilöstömäärä 31.12.2024 oli 136 (v. 2023: 150). Henkilöstömäärään on laskettu mukaan kaikki vuoden viimeisenä päivänä kunnan palveluksessa työskennelleet henkilöt palvelussuhteen laadusta ja kestosta riippumatta. Henkilöstömäärän lasku vuoden 2023 ja 2024 välillä johtuu ruokapalveluhenkilöstön siirtymisestä liikkeenluovutuksen seurauksena Meri-Lapin kuntapalveluille. Henkilöstösuunnitelmassa esitetty henkilöstön määrä ei ole aivan yhteneväinen tilinpäätöksen lukujen kanssa, koska henkilöstösuunnitelmaan eivät sisälly kaikki sijaiset ja määräaikaiset. Vakinaisen henkilöstön määrä vuoden 2024 päättyessä oli 103 henkilöä (76 %). Erilaisissa määräaikaisissa palvelussuhteissa oli yhteensä 33 henkeä (24 %), joista sijaisia 10, työllistettyjä 6 ja muita määräaikaisia 17 henkeä.

Määräaikaisten palvelussuhteiden osuus on pysytellyt samalla tasolla viime vuosina. Määräaikaisuutta käytetään jatkossakin vain perustellusta syystä tai työntekijän omasta pyynnöstä. Määräaikaisista työ- ja virkasuhteista on käyty neuvottelut vuoden 2015 loppupuolella ammattijärjestöjen kanssa. Neuvottelujen tuloksena on kunnanhallitus esittänyt hallintokunnille, että ne harkitsisivat varahenkilöjärjestelmän käyttöönoton laajentamista tehtävissä, joissa tarvitaan paljon lyhytaikaisia sijaisia. Lisäksi hallintokunnille esitettiin, että toistaiseksi voimassa olevia virka- ja työsuhteita täytettäessä otettaisiin mahdollisuuksien mukaan entistä enemmän huomioon hakijan työkokemus Tervolan kunnan määräaikaisissa palvelussuhteissa.

Sijaisia talousarviovuonna arvioidaan tarvittavan hallinto- ja sivistysosastoilla.

Suunnittelukaudella vakinaisen henkilöstön määrä vähenee, mikäli kunnan palvelurakenteessa tapahtuu muutoksia, jotka mahdollistavat henkilöstömäärän pienenemisen.

Kunnanjohtajan esitys sisältää uuden nuoriso-ohjaajan toimen. Pakolaisohjaajan/kotouttamiskoordinaattorin tehtävät on yhdistetty toiseen tehtävään. Talousarviovuoden lopussa henkilöstön määrän työllistetyt mukaan lukien arvioidaan olevan 134 henkeä.

Henkilöstömenojen kehitys

Henkilöstömenot olivat vuoden 2024 tilinpäätöksen mukaan 6,73 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarviossa henkilöstömenoihin on varattu 7,65 milj. euroa. Ennusteen mukaan henkilöstökulut tulevat alittamaan talousarviossa budjetoidun. Vuonna 2026 henkilöstökulujen on arvioitu olevan 7,88 milj. euroa.

Nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2025–29.2.2028. Kunta-alan sopimuskorotukset ovat sopimuskauden aikana yhteensä 7,37 prosenttia.

Vuonna 2018 tehtiin valtuustoaloite, jossa esitettiin henkilökunnan palkitsemista hyvästä tuloksesta tulospalkkauksen muodossa. Aloitteen johdosta kunnanhallitus asetti tulospalkkausta selvittävän työryhmän, jonka tekemän esityksen henkilöstön palkitsemisesta kunnanhallitus hyväksyi 24.6.2019. Henkilöstöä on palkittu päätöksen mukaisesti vuosittain lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin henkilöstöä ei palkittu tilikauden negatiivisesta tuloksesta johtuen.

Vuonna 2025 tehdyn valtuustoaloitteen johdosta kunnanhallitus päätti 27.10.2025 jouluaterian omavastuuta koskevat periaatteet.

TERVOLAN KUNTA
17.11.2025
HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2026-2028

2023			Muutokset +/- kpl		
Tehtävänimike	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
KUNNANHALLITUS					
YLEISJOHTO					
Kunnanjohtaja	1	1			
Hallintojohtaja	1	1			
Hallintosihteeri	1	1			
Toimistosihteeri		1			
Palvelusihteeri	1	1			
Pääkirjanpitäjä	1	1			
Kirjanpitäjä	1	1			
Kirjanpitäjä-palkkasihteeri	0,5	0,5			
Atk-tukihenkilö	1	1			
ICT-suunnittelija		1			
Yksilövalmentaja	1	1			
Työvalmentaja	1	1			
Asiointiavustaja	1	1			
Pakolaisohjaaja (m.a.)	1	1	-1		
HENKILÖSTÖ					
Palkkasihteeri	1	1			
Kirjanpitäjä-palkkasihteeri	0,5	0,5			
ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN					
Maaseutupäällikkö	1	1			
Maaseutusihteeri	1	1			
Maaseutuasiamies	1	1			
Toimistosihteeri	1,7	1,7			
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	17,7	19,7	18,7	18,7	18,7
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
TEKNINEN JOHTO					
Tekninen johtaja	1	1			
Rakennusinsinööri	1	1			
Hallintosihteeri	1	1			
Toimistosihteeri	0,3	0,3			
Rakennuttajainsinööri	1	1			
KIINTEISTÖT					
Kiinteistönhoitaja	3	3			
Kirvesmies	2	2			
Siivouspalveluesimies	1	1			
Siivooja	11	8			
Siivooja (52 %)	1	1			
Työllistetyt (m.a.)					
YLEISET ALUEET					
Ulkoalueiden hoitaja	1	2			
Liikuntapaikkojen hoitaja	1	1			
Työllistetyt (m.a.)					
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	24,3	22,3	22,3	22,3	22,3

Tehtävänimike	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
SIVISTYSTOIMEN JOHTO					
Sivistysjohtaja	1	1			
Hallintosihteeri	1	1			
VARHAISKASVATUS					
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1			
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1			
Varhaiskasvatuksen opettaja	3	3			
Varhaiskasvatuksen opettaja (m.a.)		1			
Varhaiskasvatuksen sosionomi		3			
Lastenhoitaja	4	7			
Lastenhoitaja (m.a.)	7	4			
Päiväkotiapulainen (50 % kiinteistöt)	1	1			
Perhepäivähoitaja		2			
Perhepäivähoitaja (m.a.)	4	1			
PERUSKOULUTUS					
Rehtori	0,5	0,5			
Koulusihteeri	0,5	0,5			
Esiopettaja (osa-aik.)	1				
Luokanopettaja	15	16			
Erityisopettaja	3	3			
Erityisloukanopettaja	1	1			
Lehtori	7	6			
Päätoiminen tuntiopettaja	5	6			
Päätoiminen tuntiopettaja (m.a.)	2	1			
Koulunkäynninohjaaja (77,4-100 %)	6	5			
Koulunkäynninohjaaja (46,8-100) (m.a.)	3	5			
TOISEN ASTEEN KOULUTUS					
Lukio					
Rehtori	0,5	0,5			
Koulusihteeri	0,5	0,5			
Lehtori	3	2			
VAPAA-AIKA					
Kirjasto- ja vapaa-aikajohtaja	1	1			
Kirjastovirkailija	2	2			
Kirjastoavustaja	1	1			
Vapaa-aikaohjaaja	1	1			
Nuoriso-ohjaaja	1	1	1		
Hyvinvointiohjaaja	1	1			
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ					
Työllistetyt yhteensä	78	80	81	81	81
	12	12	12	12	12
YHTEENSÄ	132	134	134	134	134
Arvio sijaisten tarpeesta (lkm)					
Viran- tai toimensijaiset					
Kunnanhallitus	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Tekninen lautakunta	1	2	1		
Sivistyslautakunta	8	5	7	7	7
Yhteensä	9	7	8	7	7
HENKILÖSTÖ 31.12.	141	141	142	141	141

5 Kunnan toiminnan kehittämistavoitteet

Kuntastrategia

Kuvio 14. Tervolan strategiset suunnat

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Tervolan kuntastrategian kokouksessaan 16.6.2022. Kuntastrategian päivitys on käynnissä ja päivitetty strategia on tarkoitus hyväksyä vuoden 2026 ensimmäisessä valtuustossa. Kuntastrategian päivitys on käynnissä ja päivitetty strategia on tarkoitus hyväksyä vuoden 2026 ensimmäisessä valtuustossa.

Viihtyisä, elinvoimainen Tervola

Missio Huolehdimme kuntalaistemme hyvinvoinnista ja kunnan elinvoimaisuudesta.

Visio Viihtyisä ja elinvoimainen Tervola (VET).

Strategian läpileikkaavat arvot ovat:

- Asukaslähtöisyys ja yrittäjähenkisyys
- Maaseudun ja paikallisuuden arvostaminen

- Vastuullisuus
- Idearikkaus ja innovaatiokykyisyys

Strategiset suunnat ja tavoitteet

1. Panostamme viihtyvyyteen.

Tavoite: Viihtyisä Tervola kaikille.

Mittarit	TP2024	TA2025	TA2026	2030
Asukasviihtyvyysskysely	7,7	8,0	7,8	9,9

2. Lisäämme Tervolan houkuttelevuutta, vetovoimaisuutta ja elinkeinorakenteemme monipuolisuutta.

Tavoite: Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupitäjä.

Mittarit	TP2024	TA 2025	TA2026	2030
Asukasluku	2822	2840	2830	3050
Vuosittain peruskorjatut vuokra-asunnot	5 kpl	4 kpl	4 kpl	100 %
Rakennusluvut	34	50	50	60
Syntyneet lapset	24	25	25	30
Nettomuutto	+20	+20	+10	+10
Yritysten nettolisäys	+4	+10	+10	+10
Työllisyysaste	74,9 % (2023)	75 %	75 %	80 %
Työttömyysaste	8,5 %	7,0 %	8,5 %	8,0 %
Työpaikkojen omavaraisuusaste	93,4 %	94 %	94 %	95 %
Yrittäjäbarometri (asteikko 1-5)	2,76	3,5	3,5	4,9
Yhteisöveron kehitys	725.250 €	725.000 €	610.000 €	700.000 €

Panostamme suunnitelmallisesti maankäyttöön tarjotaksemme kysyntää vastaavia laadukkaita tontteja ja vuokra-asuntoja. Edistämme etätyömahdollisuuksia kaikille ja tuemme palvelutarjonnan lisäämistä valokuituverkosamme.

Kehitämme kunnan tarjoamaa yritysneuvontaa. Vastaamme yritysten tontti- ja toimitilarapeisiin.

Maaseutukylät ja kuntakeskus luovat hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä myös hyvien liikunta- ja harrastusmahdollisuuksien kautta. Kouluissamme kehitetään turvallisia oppimisympäristöjä.

3. Panostamme kuntalaisten ja työntekijöiden hyvinvointiin ja turvallisuuteen kehittämällä Tervolan palveluja ja kumppanuuksia.

Tavoite: Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa.

Mittarit	TP2024	TA2025	TA2026	2030
Asukkaiden hyvinvointi (Taloustutkimus, asteikko 0-10)	8,1	9,0	9,0	9,9
Työntekijöiden työtyytyväisyys (Työhyvinvointikysely, asteikko 1-5)	4,0 (2023)	4,5	4,3	4,9
Koettu turvallisuus (Taloustutkimus, asteikko 0-10)	8,5	9,0	9,0	9,9
Tapahtumien määrä	139	150 kpl	150 kpl	+30 % v. 2022 verrattuna

Kehitämme palveluja idearikkaalla suunnittelulla, hyvällä johtamisella ja hyvinvoivilla työntekijöillä. Hyödynnämme palvelutuotannossamme uutta teknologiaa sekä edistämme kumppanuuksia kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Tiivistämme yhteistyötä kuntakonsernin eri toimijoiden kanssa.

Edistämme työhyvinvointia, sillä hyvinvoivat, osaavat ja työssään viihtyvät työntekijät ovat toimintamme keskeisin voimavara. Kehitämme hyvää johtamista ja esimiestyötä.

4. Panostamme paikallisuuteen, vastuullisuuteen ja Tervolan brändin vahvistamiseen kunnan toiminnassa.

Tavoite: Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen.

Mittarit	TP2024	TA2025	TA2026	2030
Kuntakonsernin tervolalais-ten sopimuskumppanien määrä	25	30 kpl	30 kpl	+30 % v. 2022 verrattuna
Uusiutuvan energian käyttöä lisäävien toimenpiteiden määrä	1	1	1	1
Lähiiruokahankintojen osuus	ei elintarvikehankintoja, ruokapalvelut Meri-Lapin Kuntapalvelut Oy:n kautta	Ruokapalvelut siirtyneet Meri-Lapin Kuntapalvelut Oy:lle	Ruokapalvelut siirtyneet Meri-Lapin Kuntapalvelut Oy:lle	+100 % v. 2023 verrattuna

Sitoudumme hyödyntämään paikallista uusiutuvaa energiaa. Teemme hankinnoissamme paikallisuutta tukevia ja kestävän kehityksen mukaisia valintoja. Huomioimme kunnan hankinnoissa ja investoinneissa yritysvaikutukset.

5. Tuotamme monikanavaista viestintää.

Tavoite: Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta.

Mittarit	TP2024	TA2025	TA2026	2030
Internet-sivujen kävijät	60.700 (uniikit kävijät) 167.000 (sivunäyttöä)	150.000	70.000 (uniikit kävijät)	250.000
Sosiaalisen median seuraajat	2576	2600	3000	+50 % v. 2022 verrattuna
Kunnallisen tiedotuslehden verkkolukijat	ka. 450 sivuselausta/kk	450	450	+50 % v. 2022 verrattuna
Viestintään osallistuvien ulkopuolisten tahojen määrä	3	2	3	4

Kehitämme markkinointia ja tiedotamme Tervolan mahdollisuuksista. Viestintämme on monikanavaista, vuorovaikutteista ja aktiivista. Viestimme Tervolan strategisista suuntauksista ymmärrettävästi ja näkyvästi.

Suunnittelukauden painopistealueet

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 12.6.2025 hyväksynyt kunnan ja kuntakonsernin suunnittelua ohjaaviksi tavoitteiksi taloussuunnitelmakaudelle 2026–2028 seuraavat:

Viihtyvyys:

1. Laadukkaat asunnot/asuntokannan parantaminen

2. Harrastepaikat, liikuntapaikat ja leikkipaikat ja niiden kunnossapito
3. Vahvistetaan ja ylläpidetään haja-asutusalueiden palveluja

Elinvoima:

1. Kemijoen ja luonnon hyödyntäminen
2. Tontti- ja asuntomarkkinoinnin tehostaminen
3. Tuetaan kylien elinvoimaisuutta
4. Kaavoitustyö
5. Kolmannen sektorin osaamisen hyödyntäminen palveluiden tuottamisessa

Hyvinvointi:

1. Kattavat lähipalvelut jatkossakin hvalle siirtymisen jälkeen (vaikuttamistyö hyvinvointialueelle)
2. Riittävät henkilötyöresurssit palvelujen turvaamiseksi
3. Olemassa olevan kouluverkon säilyttäminen kunnanvaltuuston hyväksymä linjaus huomioiden
4. Liikunta-aktiivisuuden lisääminen ja liikkumisympäristöjen kehittäminen
5. Viihtyisien ja turvallisten toimintaympäristöjen luominen

Paikallisuus:

1. Kilpailutusten hyödyntäminen (positiivinen diskriminointi, laatukriteereiden asettaminen paikalliset huomioiden)
2. Osallisuuden vahvistaminen ja uusien osallisuuden muotojen kehittäminen
3. Paikallisten palveluiden ja tuotteiden markkinointi

Positiivinen ja osallistava viestintä:

1. Tervolan kunnan ja uuden kuntabrändin tunnetuksi tekeminen kuntarajojen ulkopuolelle
2. Aktiivinen tiedottaminen
3. Avoimuus

Strategisten tavoitteiden tarkoitus on parantaa Tervolan viihtyisyyttä. Tavoitteita tukee positiivinen ja osallistava viestintä.

Kunnanvaltuusto asettaa hallintokunnille vuosittain talousarvion valmistelun ja hyväksymisen yhteydessä lyhyen tähtäimen toiminnalliset tavoitteet, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja valtuuston asettamista tavoitteista. Toiminnalliset tavoitteet esitetään talousarvion käyttötalousosassa. Hallintokunnat vievät tavoitteet edelleen tulosalueille operatiivisen johtamisen tueksi. Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti osana muuta talouden ja toiminnan seurantaa.

Myös erillisten toimialakohtaisten ohjelmien ja kehittämishankkeiden tulee olla kunnan strategisista tavoitteista johdettuja.

Maapoliittinen ohjelma

Kunnan maapoliittisina tavoitteina on:

- osayleiskaavassa määritellyn hyvän ja tavoitteellisen yhdyskuntarakenteen turvaaminen
- kohtuuhintaisen tonttimaan tarjonnan turvaaminen
- yhdenvertaisuusperiaatteen toteuttaminen ja maakeinottelun estäminen
- viihtyisän ja virikkeellisen asuinympäristön muodostumisen edistäminen
- yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen

Maanhankinta

Rakennusmaan hankinnalla tulee turvata

- hyvä yhdyskuntarakenne ja kohtuuhintainen tonttimaa
- kunnan kehityksen kannalta merkittävien alueiden hankinta

Kunnan tulee pyrkiä hankkimaan omistukseensa rakentamiseen tarvittava raakamaa ennen alueen rakennuskaavoittamista. Raakamaareservinä kunnalla tulee olla maareservi, joka vastaa vähintään viiden vuoden rakentamistarvetta ja sijaitsee siten, että kaikki käyttöönoton edellytykset ovat olemassa. Maanhankinnalla tulee turvata kunnan omia hankkeita varten tarvittavien tonttien ja alueiden käyttöön saaminen (mm. yleiset tontit, yhteiset alueet sekä virkistysalueet).

Maanhankintatavat

Maata hankitaan ensisijaisesti vapaaehtoisella kaupalla. Vaihtoa voidaan käyttää maanhankinnassa, jos hinta on kohtuullinen tai vaihto edistää kohteena olevan alueen suunnitelmien toteuttamista. Lunastusta käytetään raakamaan hankintaan erikseen niin päätettäessä, mikäli kunnan suunnitellun kehityksen kannalta on tärkeää saada määrätty alue kunnalle eikä vapaaehtoiseen kauppaan ole päästy. Asemakaava-alueilla lunastusta käytetään, mikäli kunta tarvitsee aluetta eikä vapaaehtoiseen kauppaan ole päästy.

Maan luovuttaminen ja tonttipolitiikka

Kunnan maanluovutuksen tavoitteena on kohtuuhintaisten tonttien luovuttaminen rakentamiseen ja kunnan suunnitelmallinen kehittäminen.

Kunnan kehittämistavoitteita ovat tonttipolitiikan kannalta muun muassa:

- yhdyskuntarakenteen eheyttäminen
- sosiaalisesti toimivien asuntoalueiden muodostaminen
- olemassa olevien investointien hyödyntäminen
- asuntorakentamiseen ja työpaikkarakentamiseen osoitettujen tonttien jatkuva ja riittävä tuottaminen.

Tonttien luovutusperiaatteet

Tontteja luovutetaan kunnanvaltuuston hyväksymien, valtuustokausittain tarkastettavien luovutusperiaatteiden ja ehtojen mukaisesti.

Tonttien luovutusehdot ja -hinnat

Luovutustapa:

Tavoitteena tulee olla tonttien myyminen.

Tonttien hinnoittelu ja vuokra:

Tontit hinnoitellaan käyvän hinnan mukaan. Vuokrattaessa tontteja vuosivuokran suuruus on 5 % tontin myyntihinnasta.

Asemakaavan toteuttaminen

Mikäli kunnallistekniikan tehokas ja taloudellinen käyttö sitä vaatii, tulee käyttää rakentamiskehotusta tarvittaessa rakentamattomien tonttien toteuttamiseksi.

6 Kuntakonsernin omistajaohjaus ja tytäryhteisöille asetetut tavoitteet

Konsernijohto

Kuntakonsernitoimijoiden yhteistyön syventäminen konsernityöryhmän loppuraportin ja laaditun etenemissuunnitelman mukaisesti. Konserniohjeen uudistamisen loppuunsaattaminen alkuvuodesta 2026. Vuoden 2026 aikana selvitetään uuden rivitalon ja Lapin hyvinvointialueelta siirtyvien kohteiden hallinnointi.

Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy

Toiminta-ajatus: Yhtiö tuottaa kunnalle elinkeinopalveluja, osallistuu kehittämishankkeiden suunnitteluun, toimitilojen ja rakennuspaikkojen markkinointiin, yritysten toimintaympäristön kehittämiseen, kuntamarkkinointiin sekä elinkeinostrategian toteuttamiseen.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2026–2028:

- Yritysten määrän nettolisäys vuosittain vähintään 10, sisältyy mm. toimitila- ja yritystonttimarkkinointi.
- Kunnan palvelutuotantoa tukevan yritystoiminnan lisääntyminen.
- Lapin start-up hautomo- ja ekosysteemit toimintaan osallistuminen
- Kunnan elinvoimalupauksen laatiminen
- Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on vuosittain positiivinen.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.
- Elinkeinokoordinaattori osallistuu kunnanhallituksen kokoukseen vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	156 000	156 000	156 000	156 000	156 000
Liikevoitto	-7 248	0	0	0	0
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	-7 248	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-7 288	0	0	0	0
Bruttoinvestoinnit	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	0	0	0	0	0
Henkilöstö, lkm	2	2	2	2	2

Tervolan Energia ja Vesi Oy

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2026–2028:

- Toimitusvarmuus paranee eli häiriöiden määrä vähenee.
- Rakennetun viemäriverkoston piirissä olevien talouksien liittymisaste on 100 %.
- Vesijohtoverkoston automaatioastetta nostetaan ja valvontaa parannetaan.
- Talouden tervehdyttämissuunnitelman laatiminen vuoden 2026 aikana.
- Yhteistyö kunnan, Tervolan Vuokratalot Oy:n ja Tervolan Palveluverkot Oy:n kanssa syvenee.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.
- Toimitusjohtaja osallistuu kunnanhallituksen kokoukseen kaksi kertaa vuodessa.

Tervolan Energia ja Vesi Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	2 400 264	2 274 061	2 274 061	2 400 000	2 677 600
Liikevoitto	329 899	121 526	202 700	302 700	554 700
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	360 173	3 935	8 800	77 000	339 990
Tilikauden tulos	352 599	3935	8 800	77 000	339 990
Bruttoinvestoinnit	1 454 712	2 700 000	2 000 000	500 000	500 000
Lainakanta 31.12.	5 500 589	8 000 589	9 500 589	9 500 589	9 500 589
Henkilöstö, lkm	9	9	10	10	10

Tervolan Palveluverkot Oy

Yhtiön tarkoituksena on edistää Tervolan kuntalaisten tietoliikenneyhteyksiä joko itse taikka osittain tai kokonaan omistamiensa yritysten välityksellä ja laajakaistaverkon antamin edellytyksin tukea kestävää kehitystä ja kuntalaisten tasavertaista kohtelua yhtiön toimialueella.

Yhtiö on vuokrannut omistamansa valokuituverkon Napapiirin Kuituverkot Oy:lle 1.6.2025-31.5.2034 väliseksi ajaksi.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2026–2028:

- Valokuituverkon hyödyntäminen kunnan elinvoimaisuuden lisäämiseksi.
- Liittymien aktiivinen markkinointi yhdessä Napapiirin Kuituverkot Oy:n kanssa.
- Viestinnän tehostaminen.
- Yhtiön palvelutarjonnan laajentaminen naapurikuntiin ja yhteistyön tiivistäminen valokuituyhtiöiden kanssa.
- Yhteistyö kunnan, Tervolan Energia ja Vesi Oy:n sekä Tervolan Vuokratalot Oy:n kanssa syvenee.
- Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on positiivinen.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.

Tervolan Palveluverkot Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	240 394	255 000	171 400	172 000	173 000
Liikevoitto	42 942	70 000	151 000	152 000	153 000
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	-47 135	70 000	71 000	72 000	73 000
Tilikauden tulos	-47 135	70 000	60 000	57 000	58 000
Bruttoinvestoinnit	0	30 000	30 000	35 000	40 000
Lainakanta 31.12.	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Henkilöstö, lkm	0	0	0	0	0

Tervolan Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus: Yhtiö tarjoaa kuntalaisille ja kuntaan muuttaville riittävän tasokasta asumispalvelua viihtyisässä ympäristössä kohtuulliseen hintaan.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2026–2028:

- Yhtiö jatkaa asuntokannan jalostamista nykyajan asumisen vaatimustason mukaiseksi.
- Yhtiön hallussa olevien piha-alueiden ja leikkipaikkojen kunnostaminen.
- Asuntojen käyttöaste tavoite 90%
- Yhtiön omavaraisuusasteen tavoite väh. 20%
- Maksuvalmiustavoite väh. 0,5
- Konsernin sisäinen yhteistyö lisääntyy
- Talouden tervehdyttämissuunnitelman laatiminen vuoden 2026 aikana.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.
- Isännöitsijä kertoo yhtiön tilanteesta kunnanhallitukselle vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Tervolan Vuokratalot Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	1364 332,87	1 362 500	1 371 500	1 391 000	1 401 000
Liikevoitto	236 597,56	252 200	225 900	231 500	233 500
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	50 137,13	30 230	8 430	20 030	22 030
Tilikauden tulos	50 137,13	20 230	8 430	20 030	22 030
Bruttoinvestoinnit	0	170 000	35 000	200 000	135 000
Lainakanta 31.12.	3 232 129	2 738 496	2 506 558	2 247 058	1 948 415
Henkilöstö, lkm	3,3	3	3	3	3

7 Talousarvion osat ja sitovuus

Talousarvion tehtävärakenne

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinta ja hyväksyminen sekä rakenne perustuvat kuntalain 110 §:ään. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio sekä kolmen tai useamman vuoden suunnitelmakaudelle taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Tervolan kunnassa suunnittelu-kauden pituus on kolme vuotta.

Kuntalain mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja laadinnassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvaan. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan käyttötalouden, tuloslaskennan, investointien ja rahoituksen osalta. Käyttötalous- ja investointiosa edustavat toiminnan ohjauksen näkökulmaa, tuloslaskelma- ja rahoitusosa kokonaistalouden näkökulmaa.

Edellä tämän asiakirjan yleisperusteluissa on tarkasteltu kunnan toiminnan ja talouden suunnitteluun vaikuttavia yleisiä tekijöitä. Käyttötalousosassa esitetään lisäksi yleisperusteluja tarkempia, tulosaluekohtaisia perusteluja. Käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset tavoitteet ja budjetoidaan palveluiden järjestämisen edellyttämät menot ja tulot.

Tuloslaskelmaosassa yhdistetään käyttötalousosan tulosalueiden ulkoiset menot ja tulot sekä budjetoidaan kunnan yhteiset tulot ja menot, joita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä mahdolliset satunnaiset erät. Lisäksi tuloslaskelmaosassa esitetään pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden suunnitelman mukaiset poistot, jotka lasketaan kunnanvaltuuston hyväksymän (14.12.2017) poistosuunnitelman mukaan.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankinnat, näiden rahoitusosuudet sekä omaisuuden myynti. Rakennuksiin sekä kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin liittyvät investoinnit suunnittelukaudella eritellään rakentamishjelmassa.

Rahoitusosassa esitetään yhteenvedona arviot varsinaiseen toimintaan ja investointeihin liittyvistä rahan lähteistä ja käytöstä. Rahoitusosassa budjetoitavia eriä ovat antolainojen muutokset ja pitkäaikaisten lainojen muutokset. Muita maksuvalmiuden muutoksia, kuten korottomien saamisten ja velkojen muutoksia, ei budjetoida.

Tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Valtuustoon nähden sitovat erät on määritelty seuraavasti.

Käyttötalousosan sitovuus

Valtuusto osoittaa käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot tulosalueittain. Kunnanhallituksen ja lautakuntien talousarvion sitovuus valtuustoon nähden on toimintakate eli tulojen ja menojen välinen erotus (nettoperiaate). Valtuusto päättää talousarviossa tulojen ja menojen erotuksen määrärahana tai tuloarviona. Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarvion kunnanhallitusta ja lautakuntia sitovaksi toimielintasolla, joten toimielin ei saa ylittää toimielintason talousarviota ilman valtuuston hyväksymistä. Määrärahojen korottamista tai tuloarvion alentamista koskeva talousarvion muutos on käsiteltävä valtuustossa riippumatta siitä, johtuuko poikkeama arvioitujen bruttomenojen ylitymisestä vai bruttotulojen alittumisesta. Toimielin voi tulosalueidensa sisällä ja välillä päättää määrärahojen siirroista. Valtuusto asettaa käyttötalousosassa lisäksi toiminnalliset tavoitteet, jotka ovat sitovia toimielimittäin. Tulosalueittain esitettävät poistot ja muut laskennalliset erät sekä suoritemittarit eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Tuloslaskelmaosan sitovuus

Tuloslaskelmaosan määrärahojen ja tuloarvioiden osalta valtuustoon nähden sitova on vuosikate. Pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden poistoja ei budjetoida määrärahoina, vaan niiden sitovuus määritetään poistosuunnitelmassa. Tuloslaskelmaosassa esitetään lisätietona myös tulo-rahoituksen riittävyyttä kuvaavia tunnuslukuja ja tavoitteita, jotka eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Investointiosan sitovuus

Valtuusto hyväksyy investointiosan määrärahat ja tuloarviot hankkeittain tai hankeryhmittäin. Pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankinnat on esitetty investointiosassa sitovuustason mukaisesti. Rakentamishjelmassa eriteltävät suunnitelmakauden talonrakennus- ja kiinteiden rakenteiden hankkeet sekä energiahuollon investoinnit ovat sitovia hankkeittain.

Seuraavat euromääräiset rajat alittavat, yksittäiset hankinnat esitetään sitovina toimitelimitäin hankeryhmätasolla:

Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot: 30 000 euroa

Maa- ja vesialueet: 100 000 euroa

Rakennukset: 50 000 euroa

Kiinteät rakenteet ja laitteet: 30 000 euroa

Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet: 10 000 euroa

Sijoitukset: 50 000 euroa

Hankkeen vastaavalle annetaan toimivalta tarkistaa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Rahoitusosan sitovuus

Rahoitusosassa valtuustoon nähden sitovaa on pitkäaikaisten lainojen muutos. Rahoitusosassa esitetään lisätietona myös toiminnan ja investointien rahoituksen tunnuslukuja ja tavoitteita, jotka eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Kunnan ja kunnan kokonaan omistamien yhtiöiden väliset konsernin lainajärjestelyt ovat mahdollisia kunnanvaltuuston päätöksen (14.6.2012 / 50 §) mukaisesti: kunnan myöntämien lainojen kokonaismäärä yhtiötä kohti, samoin kuin kunnan yksittäiseltä yhtiöltä ottaman lainan määrä, voi olla kerrallaan enintään 300 000 euroa.

Tilivelvolliset ja seurantavastuu

Tilivelvollisia ovat seuraavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat:

kaikkien toimielinten jäsenet (lukuun ottamatta valtuustoa)

kaikkien toimielinten esittelijät

kunnanjohtaja

osastopäälliköt

hallintojohtaja

maaseutupäällikkö

tekninen johtaja

sivistysjohtaja

Tilivelvollisuus merkitsee vastuuta valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta, määrärahojen käytöstä ja tuloarvioiden kertymisestä talousarvion mukaisesti. Tilivelvollisten tulee huolehtia talousarvion toteutumisen seurannasta. Mahdollisessa määrärahan tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin.

Käyttösuunnitelmat

Kunnanvaltuuston vahvistettua talousarvion, jossa se on osoittanut toimielimille määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet, toimielimet päättävät talousarvioehdotusten pohjaksi laatimiensa käyttösuunnitelmien tarkistamisesta siten, että ne vastaavat valtuuston hyväksymää talousarviota.

KÄYTTÖTALOUSOSA

8 Strateginen johto

Strategisen johdon toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Strategisen johdon toiminta-ajatuksena on viihtyisän Tervolan kehittäminen. Viihtyisä Tervola rakentuu elinvoimaisuudesta, hyvinvoivista ja aktiivisista kuntalaisista ja työntekijöistä, paikallisesta tuotannosta sekä vahvasta paikallisesta identiteetistä. Kaiken tämän yhdistää positiivinen ja osallistava viestintä. Hyvätasoiset kunnalliset palvelut turvataan ylläpitämällä vakaata talouspohjaa.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA2026	TS 2027	TS 2028
Valtuuston kokouksia, kpl	5	6	5	5	5
Valtuustoseminaareja/iltakouluja, kpl	5	5	4	4	4

Strategisen johdon määrärahat ja tuloarviot

Strategisen johdon tulosalue sisältää kunnanvaltuuston kokoustoiminnan ja seminaarien järjestämisen. Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnanvaltuusto on 8.9.2016 päättänyt, että kunnanvaltuustoon valitaan 17 valtuutettua. Uusi valtuustokausi alkoi 1.6.2025. Kunnanvaltuustolla on kokouksia vuosittain 6–7. Valtuustoseminaareja on järjestetty yleensä 4-6 kertaa vuodessa. Tulosalue ei sisällä palkattua henkilöstöä.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025 +muutos	2026	2027	2028
STRATEGINEN JOHTO					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-8 052	-14 700	-18 200	-18 200	-18 200
Palvelujen ostot	-11 619	-15 700	-15 000	-15 000	-15 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-319	-2 400	-900	-900	-900
TOIMINTAKULUT	-19 991	-32 800	-34 100	-34 100	-34 100
TOIMINTAKATE	-19 991	-32 800	-34 100	-34 100	-34 100
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 552	-1 400			
Poistot ja arvonalentumiset	-3 552	-1 400			
TILIKAUDEN TULOS	-23 543	-34 200	-34 100	-34 100	-34 100
Laskennalliset menot-tulot=netto	-858				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Kunnanvaltuuston menot koostuvat valtuuston työskentelyyn liittyvistä menoista, kokouspalkkioista ja ansionmenetyskorvauksista. Vuoden 2026 määrärahoissa on huomioitu luottamushenkilöpalkkioiden korotukset.

9 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Kunnanhallituksen toiminta-ajatuksena on kunnan väestöpohjan kasvattaminen toimeentulomahdollisuuksia luomalla aktiivisen elinkeino-, työllisyys- ja maapolitiikan avulla sekä hyvälaatuisten kunnallisten palvelujen edelleen kehittäminen ammattitaitoisien ja hyvinvoivan henkilöstön avulla.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Ylläpidetään julkisen liikenteen tasoa	Asiointiliikennelinjojen lkm Tervolan kunnan rahoitusosuus seudullisesta joukkoliikenteestä	5 kpl Rahoitusosuus laskee käyttäjämäärän kasvessa
		Asiointipisteen kehittäminen	Asiointipisteen asiakasmäärä	Asiakasmäärä kasvaa
Elinvoima	Elinvoimainen, veto-voimainen ja pitovoimainen maaseutupaikajä	Tonttien markkinointi	Markkinointikampanjan toteutus	Markkinointikampanja toteutetaan
		Yritystukien myöntäminen yrittäjille	Yritystukien hakijamäärä	60 kpl
		Kesätyöseteleiden myöntäminen nuorille	Myönnettyjen kesätyöseteleiden määrä	50 kpl
		Kylien viihtyisyyttä lisääviin hankkeisiin myönnettävän avustuksen ja osallistavan budjetoinnin markkinointi	Markkinointikampanjan toteutus	Markkinointikampanja toteutetaan
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Kehityskeskustelut henkilöstölle	Kehityskeskustelujen suoritus-%	100 %
		Työhyvinvointikoulutuksen tai henkilöstötapahtuman järjestäminen koko henkilöstölle	Toteutuminen	Toteutetaan
		Säännölliset osastopalaverit	Osastopalavereiden lkm	4 kpl
		Kehitetään kunnan vetovoimaa työnantajana	Rekrytointiprosessin muotoilu	Rekrytointiprosessi muotoillaan
		Kunnan oman työllistämistoiminnan kehittäminen	Työllisyystyöryhmän koontumiskerrat kpl Työllistämismäärärahojen käyttöaste	3 100 %
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Yrittäjäkahvien järjestämisen säännöllisesti	Yrittäjäkahvien lkm	4 kpl

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
		Hankintojen suuntaaminen lähialueille säädösten mahdollistamissa rajoissa	Paikallisen tarjonnan kartoitus hankintaa suunniteltaessa ja hankintakriteereiden laadinta paikallisuus huomioiden	Markkinakartoitukset tehdään
		Paikallisten tuotteiden huomioiminen kunnan brändituotteissa	Tuotteiden lukumäärä	1
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Tervolan kunnan tunnetuksi tekeminen kuntarajojen ulkopuolelle	Markkinointikampanjan toteutus	Markkinointikampanjan toteutus
		Kunnan viestinnän ulkopuolisia tahoja mukaan kunnan viestintään ja markkinointiin sopimusperusteisesti	Sopimusperusteiset ulkopuoliset tahot kunnan viestinnässä ja markkinoinnissa	3
		Kuvapankin toteuttaminen viestinnän tueksi	Toteutuminen	Toteutetaan

Kunnanhallituksen tuloarviot ja määrärahat tulosalueittain

Kunnanhallitus sisältää yleisjohdon, henkilöstön, elinkeinojen kehittämisen ja julkisen liikenteen tulosalueet.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
		+muutos			
KUNNANHALLITUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	212 804	252 400	237 800	207 900	208 000
Maksutuotot	2 038	4 800	261 500	268 500	272 600
Tuet ja avustukset	474 454	285 000	265 000	225 000	215 000
Muut toimintatuotot	21 294	7 900	7 500	7 500	7 500
TOIMINTATUOTOT	710 589	550 100	771 800	708 900	703 100
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 292 567	-1 494 100	-1 566 600	-1 597 100	-1 620 600
Palvelujen ostot	-1 147 607	-1 642 900	-1 678 900	-1 694 200	-1 708 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-75 204	-83 200	-88 900	-89 400	-92 000
Avustukset	-263 326	-429 200	-507 300	-532 300	-530 300
Muut toimintakulut	-42 043	-38 200	-38 900	-38 900	-38 900
TOIMINTAKULUT	-2 820 747	-3 687 600	-3 880 600	-3 951 900	-3 990 400
TOIMINTAKATE	-2 110 158	-3 137 500	-3 108 800	-3 243 000	-3 287 300
Muut rahoituskulut	-473				
Rahoitustuotot ja -kulut	-473				
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 992	-9 400	-22 700	-26 000	-14 300
Poistot ja arvonalentumiset	-17 992	-9 400	-22 700	-26 000	-14 300
TILIKAUDEN TULOS	-2 128 623	-3 146 900	-3 131 500	-3 269 000	-3 301 600
Siitä sisäiset tulot	6 748	12 200	61 200		
Siitä sisäiset menot	-53 146	-53 800	-60 400		
Laskennalliset menot-tulot=netto	211 584				

YLEISJOHTO

Yleisjohdon tulosalue vastaa kunnanhallituksen ja -valtuuston kokousasioiden valmistelusta, täytäntöönpanosta ja seurannasta sekä muista em. luottamustoimielinten tehtävistä sekä kunnan omistajapolitiikan toteutumisen seurannasta. Kunnan hallinnon ohjaus ja erityisesti kunnallistalouden suunnittelu ja seuranta ovat korostuneet sosi-aali- ja terveystoimen uudistuksen sekä valtionosuusjärjestelmän ja verotulojen jakoperusteiden muuttuessa. Yleisjohdon vastuulla olevia muita merkittäviä tehtäviä ovat kunnan laskentatoimi, keskitetysti hoidettavat henki-löstöasiat, kunnan tietojärjestelmät ja tietoliikenneyhteydet, työllisyydenhoito, keskusarkiston hoito ja luottamus-henkilökortisto, edunvalvonta, pakolaistyö, puhelinvaihteen ja julkisten kuulutusten ilmoitustaulun hoito. Yleisjoh-don tulosalueella ovat myös rahoitusosuudet eläinlääkintähuoltoon sekä työllisyysalueelle. Ostopalveluihin sisältyy kunnan ja Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n välinen ostopalvelusopimus viestinnästä.

Suunnittelukaudella panostetaan edelleen viestintään ja markkinointiin yhteistyössä Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n kanssa. Erityinen huomio työllisyydenhoidossa on jatkossakin nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämisessä. Kunnassa toimii työpaja, josta tällä hetkellä hoidetaan kuntosali, hyötyjäteasema ja kierrätyskeskus. Vuoden 2026 aikana kehitetään verkostopajamallia yhdessä Keminmaan ja Simon kuntien kanssa.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
YLEISJOHTO		+muutos			
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	155 740	190 400	172 200	142 700	142 700
Maksutuotot	2 108	4 800	4 800	4 800	4 800
Tuet ja avustukset	226 802	80 000	75 000	35 000	25 000
Muut toimintatuotot	20 911	7 900	7 500	7 500	7 500
TOIMINTATUOTOT	405 560	283 100	259 500	190 000	180 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-960 360	-1 128 600	-1 132 100	-1 158 400	-1 175 500
Palvelujen ostot	-633 854	-933 500	-963 900	-983 400	-996 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-52 840	-52 200	-53 100	-53 400	-54 700
Avustukset	-234 389	-397 200	-453 300	-478 300	-476 300
Muut toimintakulut	-37 121	-33 400	-33 600	-33 600	-33 600
TOIMINTAKULUT	-1 918 564	-2 544 900	-2 636 000	-2 707 100	-2 736 100
TOIMINTAKATE	-1 513 004	-2 261 800	-2 376 500	-2 517 100	-2 556 100
Rahoitustuotot ja -kulut	-174				
Poistot ja arvonalentumiset	-174				
Poistot ja arvonalentumiset	-17 992	-9 400	-22 700	-26 000	-14 300
TILIKAUDEN TULOS	-17 992	-9 400	-22 700	-26 000	-14 300
Siitä sisäiset tulot	-1 531 169	-2 271 200	-2 399 200	-2 543 100	-2 570 400
Siitä sisäiset menot	4 636	11 700	11 700		
Laskennalliset menot-tulot=netto	-50 514	-49 000	-54 400		

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Tulosalue sisältää maksuosuuden työllisyysalueen ja eläinlääkintähuollon kustannuksiin. Avustuksena myönnettävät vauvarahan kustannukset kasvavat edelleen vaihteittain suunnitelmakaudella. Työllistämismäärärahoja on varattu 10 henkilön työllistämiseen aiemman 12 henkilön sijasta. Lisäksi tavoitteena on työllistää 50 nuorta kesätoihin kesätyöseteleiden avulla. Vuonna 2024 käynnistetty osallistava budjetointi jatkuu vuonna 2026, mihin on varattu 20.000 euron määräraha. Kotouttamislain mukaiset laskennalliset korvaukset tulevat laskemaan merkittävästi. Sopimus yleisestä edunvalvonnasta päättyy maaliskuussa 2026, mikä pienentää kunnan saamia myyntituotoja.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Hallituksen kokouksia, kpl	15	17	16	16	16

HENKILÖSTÖ

Tulosalueeseen kuuluu henkilöstöpalveluiden, koulutuksen ja yhteistoiminnan hoitaminen. Henkilöstöpalvelut koostuvat muun muassa palkanlaskennasta ja kunnan henkilöstön työterveyshuollosta. Koulutus pitää sisällään koulutusmäärärahan, jota ei jaeta hallintokunnittain. Yhteistoimintaan kuuluvat muun muassa keskitetysti hoidettavat henkilöstöasiat, pääsopijajärjestöjen luottamusedustajille maksettavat palkkiot, työsuojelutoiminta ja henkilöstötoimikunta.

Kuntastrategian mukaisesti hyvinvoivat, osaavat ja työssään viihtyvät työntekijät ovat Tervolan kunnan keskeisin voimavara. Henkilöstön työkykyyn ja työhyvinvointiin kiinnitetään entistä suurempaa huomiota, jotta työkyvyttömyyseläkkeistä ja sairauslomista johtuvia kustannuksia saadaan laskettua. Myös esihenkilötyön laadulla on vaikutusta henkilöstön hyvinvointiin, joten hyvän johtamisen ja esimiestyön edellytyksiä kehitetään. Esihenkilötyötä tuetaan mm. koulutuksella ja esihenkilöiden yhteisillä tilaisuuksilla. Esihenkilöiden ja työntekijöiden välisten

kehityskeskustelujen säännölliseen suorittamiseen kiinnitetään huomiota. Henkilöstölle järjestetään ergonomia- ja työhyvinvointikoulutuksia. Kunnan henkilöstön etätyömahdollisuuksia edistetään edelleen.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
HENKILÖSTÖ		+muutos			
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	20 585	21 500	22 000	22 000	22 000
Maksutuotot	-70				
Tuet ja avustukset	24 017	22 000	22 000	22 000	22 000
Muut toimintatuotot	367				
TOIMINTATUOTOT	44 898	43 500	44 000	44 000	44 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-300 379	-324 400	-147 100	-144 600	-147 200
Palvelujen ostot	-109 281	-129 600	-138 600	-135 600	-135 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 018	-9 000	-7 400	-7 400	-8 500
Muut toimintakulut	-154	-300	-300	-300	-300
TOIMINTAKULUT	-415 831	-463 300	-293 400	-287 900	-291 900
TOIMINTAKATE	-370 933	-419 800	-249 400	-243 900	-247 900
TILIKAUDEN TULOS	-370 933	-419 800	-249 400	-243 900	-247 900
Siitä sisäiset menot	-1 176	-3 300	-3 300		
Laskennalliset menot-tulot=netto	67 252				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Vuonna 2026 henkilöstölle tarjotaan edelleen Epassi, jonka saldo on 200 €. Henkilöstön kehittämismäärärahaan on varattu 10 000 €. Henkilöstölle tarjottava työsuhtedepyräetä päättynee nykyisen sopimuskauden lopussa verotusmuutosten johdosta. Koko henkilöstölle tarjotaan vuosittainen yhteinen työhyvinvointikoulutus tai muu henkilöstötapahtuma yhteisöllisyyden lisäämiseksi. Eläkemenojen tasausmaksu on budjetoitu vuodesta 2026 alkaen hallintokunnille toimintakulujen suhteessa.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Työkyvyttömyyseläkemaksu, %	0,81	0,85	0,94	0,80	0,80

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN

Elinkeinojen kehittämisen tulosalue sisältää ostopalveluna hankittavan elinkeinoneuvonnan, Maaseudulta Käsin – messujen järjestämisen, yritystoiminnan tukemisen, markkinoinnin, hanketoiminnan ja 1.6.2025 alkaen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toiminnan. Kunnan elinkeinopolitiikan perustavoitteena on luoda sellaiset toiminnalliset ja sosiaaliset ulkoiset olosuhteet, että paikkakunnan työpaikkojen määrä lisääntyy yritystoiminnan tai muun kehittymisen kautta. Käytännön toimet painottuvat valittuihin painopistealueisiin: mekaaniseen puunjalostukseen, konepajateollisuuteen, uusiutuvaan energiaan, maa- ja metsätalouteen sekä näiden lisäksi kädentaitoihin perustuvaan yritystoimintaan, matkailuun ja elintarvikkeiden jatkojalostukseen. Tulosalueen henkilöstöön kuuluvat maaseutuhallinnon henkilöstö, määräaikaaisesti palkattuina ovat mahdolliset projektityöntekijät ja messuhenkilöstö. Ostopalveluihin sisältyy kunnan ja Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n välinen ostopalvelusopimus elinkeinoneuvonnasta.

Kuntastrategian pohjalta kunnan markkinointiin panostetaan suunnitelmallisilla toimenpiteillä. Vuonna 2026 jatketaan kuntabrändin tunnetuksi tekemistä. Kunnan toimitilarajontaan pyritään löytämään etätyön tekemiseen soveltuvia tiloja, joita markkinoidaan aktiivisesti. Kunnan ja sidosryhmien yhteinen elinvoimalupaus laaditaan.

Maaseutuelinkeinojen tehtävänä on hoitaa maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (210/2010) säädetyn lain mukaiset maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädetyt viranomaistehtävät sekä kuntien kanssa erillisillä

sopimuksilla sovitut maaseutuelinkeinojen kuntien kehittämistehtävät. Maksajavirastosopimus edellyttää Tervolan kuntaa hoitamaan maataloustukiin liittyvät asiat komission maksajavirastoasetuksen (EY) N:o 907/2014 mukaisesti. Kunnan ja Ruokaviraston välisessä maksajavirastosopimuksessa Tervolan kunnalle delegoidaan maksajavirasto- ja hallintoviranomaistehtävät. Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue käsittää Keminmaan, Ranua, Simon, Tervolan ja Tervolan kunnat sekä Kemin, Rovaniemen ja Tornion kaupungit. Asiakaspalvelu järjestetään hajautettuna yhteistoiminta-alueen kunnissa asiakaslähtöisyyden perusteella. Yhteistoiminta-alue täyttää maksajavirastosopimuksessa määritellyt vuosittaiset palvelutavoitteet ja maataloustukien käsittely hoidetaan säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Viljelijäkoulutukset järjestetään yhdessä sidosryhmien kanssa. Annetaan neuvontaa asiakkaille ja tiedotetaan ajankohtaisista asioista yhteistoiminta-alueen tuenhakijoille sekä kehitetään sähköisten palvelujen käytön lisäämistä.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN		+muutos			
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	36 479	40 500	43 600	43 200	43 300
Maksutuotot			256 700	263 700	267 800
Tuet ja avustukset	154 259	138 000	138 000	138 000	138 000
Muut toimintatuotot	16				
TOIMINTATUOTOT	190 754	178 500	438 300	444 900	449 100
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-31 828	-41 100	-287 400	-294 100	-297 900
Palvelujen ostot	-266 217	-407 000	-419 000	-417 700	-419 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 346	-21 400	-27 800	-28 000	-28 200
Avustukset	-28 937	-32 000	-54 000	-54 000	-54 000
Muut toimintakulut	-4 769	-4 500	-5 000	-5 000	-5 000
TOIMINTAKULUT	-348 097	-506 000	-793 200	-798 800	-804 200
TOIMINTAKATE	-157 343	-327 500	-354 900	-353 900	-355 100
Muut rahoituskulut	-300				
Rahoitustuotot ja -kulut	-300				
TILIKAUDEN TULOS	-157 643	-327 500	-354 900	-353 900	-355 100
Siitä sisäiset tulot	2 112	500	49 500		
Siitä sisäiset menot	-1 456	-1 500	-2 700		
Laskennalliset menot-tulot=netto	-50 247				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Määrärahoissa on varauduttu omien hankkeiden toteuttamiseen sekä osallistumiseen muiden hallinnoimiin hankkeisiin. Määräraha on vuosittain myös Maaseudulta Käsin –messujen järjestämiseen. Kunnan brändiin ja markkinointiin liittyville hankinnoille on tehty määrärahavaraus. Maaseutuhallinnon talousarvion määrärahavaraukset kohdistuvat lähes yksinomaan lakisääteisten tehtävien suorittamiseen. Maksutulot koostuvat maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kuntien maksamista kuntaosuuksista sekä tuotetuista asiantuntijapalveluista.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2026	TS 2027
Tiloja	524	520	513	513	513
Lohkoja kpl	11 853				
Peltoa ha	24 229				
Maksettuja tukia €	23 826 237				
Tukipäätöksiä kpl	3504				
Sähköisiä tukihakemuksia	524	520	513	513	513

JULKINEN LIIKENNE

Julkisen liikenteen tulosalueeseen kuuluvat mm. asiointiliikenteen järjestäminen, seudullisen joukkoliikenteen rahoitusosuus sekä liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta. Kunnan tuella on kuntalaisille pyritty turvaamaan mahdollisuus hakea välttämättömät palvelut joukkoliikennevälinein ja asioida kuntakeskuksessa kerran viikossa. Samalla pyritään turvaamaan koululaiskuljetusten ja työmatkaliikenteen kannalta tärkeät reitit. Julkisen liikenteen osalta lähitulevaisuus edellyttää maaseutuliikenteen uusien mahdollisuuksien etsimistä ja toteuttamista. Varsinkin haja-asutusalueella joukkoliikenteen käyttäjät ovat vähenemässä ja väestörakenteen kehitys luo haasteita sopivien liikennepalvelujen tarjoamiseksi. Tavoitteena on turvata toimivat liikennepalvelut ja sitä kautta tukea maaseudulla asumista.

Kunta järjestää asiointiliikennettä Lehmikummusta, Kätkävaarasta, Suolijoelta, Koivusta, Kuusikosta ja Paakkolasta sekä Ylipaakkolasta kirkonkylälle. Nykyiset asiointikuljetukset on kilpailutettu vuonna 2025. Sopimukset ovat voimassa 31.7.2030 asti. Lisäksi on mahdollisuus 1+1 vuoden option.

Tervolan kunta on mukana Meri-Lapin joukkoliikenteen seudullista kunnallista viranomaista koskevassa yhteistointasopimuksessa. Seutuliikenneviranomaisen kuljetukset on kilpailutettu ajalle 5.8.2024-4.8.2029 (optio 1+1 vuotta). Tulosalue ei sisällä palkattua henkilöstöä.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
JULKINEN LIIKENNE		+muutos			
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset	69 376	45 000	30 000	30 000	30 000
TOIMINTATUOTOT	69 376	45 000	30 000	30 000	30 000
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-138 255	-172 800	-157 400	-157 500	-157 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-600	-600	-600	-600
TOIMINTAKULUT	-138 255	-173 400	-158 000	-158 100	-158 200
TOIMINTAKATE	-68 879	-128 400	-128 000	-128 100	-128 200
TILIKAUDEN TULOS	-68 879	-128 400	-128 000	-128 100	-128 200
Laskennalliset menot-tulot=netto	-13 718				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Julkisen liikenteen tulosalueen tulot muodostuvat joukkoliikenteen ostamiseen saatavasta valtionavustuksesta. Taloussuunnitelmaan verrattuna valtionavustuksen arvioidaan laskevan. Määrärahoissa on varauduttu Kemi-Tornio-alueen seutuliikenteen kustannuksiin. Asiointiliikenteen kustannukset eivät nousseet uuden kilpailutuksen jälkeen. Määrärahoissa on tehty 10.000 euron varaus seudullisen joukkoliikenteen kehittämiseen yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Kunnan rahoitusvastuu alueellisesta liikenteestä on kasvanut merkittävästi markkinaehtoisen linja-autoliikenteen vähentyessä. Uuden sopimuskauden myötä kustannukset alueellisesta joukkoliikenteestä kuitenkin hieman laskivat.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Asiointiliikennereitit, lkm	5	6	5	5	5
Julkisen liikenteen nettorahoitus, €	63 401 €	120.000	110.000	110.000	110.000

10 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunta valmistelee kunnanvaltuuston käsiteltäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä hankkii tarvittaessa selvitykset ja lausunnot tilivelvollisilta ja kunnanhallitukselta. Lautakunta esittää myös arvion, miten kunnanvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa ovat toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittaminen. Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa kyseiset ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan toiminta painottuu tarkastustoiminnan suunnitteluun, käytännön työn järjestämiseen ja valvontaan sekä erityisohjeiden antamiseen tilintarkastajalle. Tarkastustoimi on jonkin verran ohjannut ja neuvonut toimialoja taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden määrittelyssä. Painopiste tarkastustyössä on kuitenkin asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seurannassa.

Tarkastustoiminnalla varmistetaan kunnan hallinnon ja taloudenhoidon laillisuus ja tuloksellisuus, sisäisen valvonnan toimivuus, kirjanpidon ja muun laskentatoimen sekä tilinpäätöksen ja sen keskeisen talous- ja tuloinformaation oikeellisuus ja riittävyys sekä varat ja velat.

Tarkastuslautakunnan tuloarviot ja määrärahat

Tarkastustoimen tulosalue sisältää kunnan tilien ja hallinnon tarkastuksen sekä koko kuntakonsernin tilintarkastuksen yhteensovittamisen. Tulosalueen toimintamenot syntyvät tarkastuslautakunnan kokoustoiminnasta ja JHT-tilintarkastajan tekemästä varsinaisesta tarkastustyöstä. Kunnanvaltuusto on 14.11.2024 päättänyt, että tilikauden 2024-2025 tilintarkastuspalvelut hankitaan KPMG Oy Ab:ltä. Tilikausien 2026-2029 (optio vuosille 2030-2031) tilintarkastuspalveluiden hankinta on valmistelussa. Tulosalue ei sisällä palkattua henkilöstöä.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
TARKASTUSTOIMI		+muutos			
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-3 091	-3 900	-5 500	-5 500	-5 500
Palvelujen ostot	-19 420	-13 900	-14 300	-14 300	-14 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-100	-100	-100	-100
TOIMINTAKULUT	-22 512	-17 900	-19 900	-19 900	-19 900
TOIMINTAKATE	-22 512	-17 900	-19 900	-19 900	-19 900
TILIKAUDEN TULOS	-22 512	-17 900	-19 900	-19 900	-19 900
Siitä sisäiset menot	-188				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-4 492				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Ei merkittäviä muutoksia verrattuna taloussuunnitelmaan.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Lautakunnan kokouksia, kpl	7	5	6	6	6

11 Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Keskusvaalilautakunnan toiminta-ajatuksena on vaalien järjestäminen keskusvaalilautakunnan, yhden vaalilautakunnan ja yhden vaalitoimikunnan avulla. Kunta muodostaa yhden äänestysalueen.

Keskusvaalilautakunnan tuloarviot ja määrärahat

Kunta muodostaa eduskuntavaaleissa, tasavallan presidentin, europarlamentti- sekä alue- ja kuntavaaleissa yhden äänestysalueen, johon kunnanhallitus asettaa vaalilautakunnan. Laitoksissa tapahtuvasta äänestyksestä vastaa kunnanhallituksen asettama vaalitoimikunta. Lisäksi valtuusto asettaa toimikaudekseen keskusvaalilautakunnan.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025 +muutos	2026	2027	2028
VAALIT					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	16 289	1 500		5 000	
TOIMINTATUOTOT	16 289	1 500		5 000	
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-24 824	-11 100		-9 900	
Palvelujen ostot	-7 750	-1 500		-1 700	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-648	-1 800		-1 900	
TOIMINTAKULUT	-33 222	-14 400		-13 500	
TOIMINTAKATE	-16 933	-12 900		-8 500	
Suunnitelman mukaiset poistot		-3 300			
Poistot ja arvonalentumiset		-3 300			
TILIKAUDEN TULOS	-16 933	-16 200		-8 500	
Siitä sisäiset menot	-104				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-1 079				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Muissa vaaleissa kuin alue- ja kuntavaaleissa oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaisesta kyseisissä vaaleissa äänioikeutetusta kunnan asukkaasta. Henkilöstömenot muodostuvat vaalilautakunnan, vaalitoimikunnan ja keskusvaalilautakunnan palkkioista sekä vaalitoimitsijoiden ja keskusvaalilautakunnan sihteerin palkoista. Vuosina 2026 ja 2028 ei järjestetä vaaleja. Vuonna 2027 järjestetään eduskuntavaalit.

12 Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Tekninen toimi huolehtii kunnan rakennetun ympäristön toimivuudesta, ympäristön tarkoituksenmukaisesta käytöstä, edistää rakentamista, toimivan yhdyskuntarakenteen kehittymistä, terveellisen ja turvallisen ja asuin- ja elinympäristön muodostumista sekä huolehtii kunnan omien kiinteistöjen siivouksesta.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Ympäristön parantaminen koko kunnan alueella	Ympäristöhankkeiden toteuma (kpl)	3 kpl
		Tieverkon saneeraus	Toteutuneet hankkeet (kpl)	3 kpl
Elinvoima	Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupaikka	Asuin- ja teollisuustonttien lisääminen kaavoittamalla myös haja-asutusalue huomioiden	Uudet kaavoitetut asuintontit (kpl) Teollisuustontit (kpl)	25 kpl 1 kpl
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvointi kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Kehityskeskustelut henkilöstölle	Kehityskeskustelujen suoritus-%	100 %
		Laadukas toimitilojen siivous	Asiakastyytyväisyyskysely	1 kpl
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Yritysvaikutusten arviointi rakentamisohjelman yhteydessä	Yritysvaikutusten arviointi tehty	tehty
		Paikallisten pk-yritysten kanssa toteutuneet pienhankkeet	Toteutuneiden hankkeiden lukumäärä (kpl)	6 kpl
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Tiedottaminen kunnan eri tiedotuskanavilla	Tiedotteiden lukumäärä (kpl)	20 kpl

Teknisen lautakunnan tuloarviot ja määrärahat tulosalueittain

Teknisen toimen päävastuualue sisältää seuraavat tulosalueet: tekninen johto, yleiset alueet, kiinteistöt, lämpökeskus sekä kaavoitus ja ympäristö.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
		+muutos			
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	546 110	523 500	579 000	584 000	584 000
Maksutuotot	25 686	24 600	31 500	31 500	31 500
Tuet ja avustukset	5 382				
Muut toimintatuotot	1 626 499	1 528 300	1 609 900	1 680 000	1 685 000
TOIMINTATUOTOT	2 203 676	2 076 400	2 220 400	2 295 500	2 300 500
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 109 575	-1 224 200	-1 396 000	-1 433 000	-1 453 000
Palvelujen ostot	-1 001 787	-1 179 100	-1 270 000	-1 300 700	-1 321 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 250 031	-1 310 900	-1 321 200	-1 352 500	-1 369 000
Avustukset	-10 004	-22 000	-32 000	-32 000	-33 000
Muut toimintakulut	-165 843	-122 600	-184 000	-165 900	-168 900
TOIMINTAKULUT	-3 537 239	-3 858 800	-4 203 200	-4 284 100	-4 344 900
TOIMINTAKATE	-1 333 563	-1 782 400	-1 982 800	-1 988 600	-2 044 400
Muut rahoituskulut	-465				
Rahoitustuotot ja -kulut	-465				
Suunnitelman mukaiset poistot	-906 760	-867 600	-908 000	-965 600	-1 082 000
Poistot ja arvonalentumiset	-906 760	-867 600	-908 000	-965 600	-1 082 000
TILIKAUDEN TULOS	-2 240 787	-2 650 000	-2 890 800	-2 954 200	-3 126 400
Siitä sisäiset tulot	233 546	230 000	240 400	240 400	240 400
Siitä sisäiset menot	-233 503	-231 400	-236 400	-236 400	-236 400
Laskennalliset menot-tulot=netto	536 130				

TEKNINEN JOHTO

Tulosalueeseen kuuluvat teknisen osaston hallintopalvelut sekä teknisen lautakunnan kokoustoiminta. Tulosalueen keskeisiä tehtäviä on vastata muun muassa strategisten tavoitteiden saavuttamisesta. Tavoitteena on teknisten palvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen luotettavalla, tehokkaalla ja taloudellisella tavalla.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
		+muutos			
TEKNINEN JOHTO					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	16 326	13 000	13 000	13 000	13 000
Maksutuotot			5 400	5 400	5 400
TOIMINTATUOTOT	16 326	13 000	18 400	18 400	18 400
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-210 467	-243 200	-263 800	-271 800	-275 800
Palvelujen ostot	-15 739	-17 300	-17 700	-17 700	-18 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 188	-1 800	-4 100	-2 000	-2 000
Avustukset	-1 109				
Muut toimintakulut	-4 391	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
TOIMINTAKULUT	-239 894	-264 800	-288 100	-294 000	-298 300
TOIMINTAKATE	-223 568	-251 800	-269 700	-275 600	-279 900
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-23 279	-40 600			
Poistot ja arvonalentumiset	-23 279	-40 600			
TILIKAUDEN TULOS	-246 847	-292 400	-269 700	-275 600	-279 900
Siitä sisäiset tulot			5 400	5 400	5 400
Siitä sisäiset menot	-834	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Laskennalliset menot-tulot=netto	-17 107				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tulosalueelle on lisätty teknisen toimen määrärahat 12 kesätyöseteliin oikeuttavien kesätyöntekijöiden palkkaamiseen sekä koulujen ja päiväkotien ateriakuljetuksiin. Varsinaisia toiminnallisia muutoksia ei ole odotettavissa suunnitelmakaudella.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Lautakunnan kokouksia kpl/v	9	10	10	10	10

YLEISET ALUEET

Tulosalue sisältää liikenneväylien ja yleisten alueiden (puistot, leikkikentät, liikuntapaikat ja venesatama sekä reitistöt) rakentamisen ja kunnossapidon, sekä yksityisteiden avustustoiminnan sekä jätehuollon. Tavoitteena on pienimuotoinen maaseutumiljööseen sopeutuva viihtyisä ja turvallinen elinympäristö, mikä on taloudellinen rakentaa ja ylläpitää. Katuja on rakennettu kaikkiaan n. 20 km, joista suurin osa on päällystetty.

	TP 2024	TA 2025 +muutos	TA 2026	TS 2027	TS 2028
YLEISET ALUEET					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	600	600	600	600	600
Tuet ja avustukset	2 691				
TOIMINTATUOTOT	3 291	600	600	600	600
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-122 930	-152 200	-206 500	-211 500	-215 500
Palvelujen ostot	-547 572	-616 700	-673 000	-685 000	-695 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-62 422	-70 000	-71 500	-71 500	-72 000
Avustukset	-8 895	-22 000	-32 000	-32 000	-33 000
Muut toimintakulut	-1 970	-2 800	-3 400	-3 400	-3 400
TOIMINTAKULUT	-743 789	-863 700	-986 400	-1 003 400	-1 018 900
TOIMINTAKATE	-740 498	-863 100	-985 800	-1 002 800	-1 018 300
Suunnitelman mukaiset poistot	-269 419	-246 500	-207 400	-164 300	-130 900
Poistot ja arvonalentumiset	-269 419	-246 500	-207 400	-164 300	-130 900
TILIKAUDEN TULOS	-1 009 917	-1 109 600	-1 193 200	-1 167 100	-1 149 200
Siitä sisäiset menot	-3 342				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-161 346				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tulosalueelle on lisätty palkkamäärärahoja oppisopimuskoulutuksen mahdollistamiseksi. Lisäksi teiden ja liikuntapaikkojen kunnossapitomäärärahoja ja vakuutusmäärärahoja on korotettu hieman. Lisäksi liikenneväyliin on lisätty 10 000 €:n määräraha hulevesiverkoston ylläpitoon. Yksityisteiden avustusten määrärahaa on myös korotettu 10 000 €:lla, jotta voitaisiin vastata paremmin hakemuksissa esitettyihin kustannuksiin. Varsinaisia toiminnallisia muutoksia ei ole odotettavissa suunnitelmakaudella.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Tiestön kunnossapito €/km/v	3714	3500	3800	3900	4000

KIINTEISTÖT

Tulosalue sisältää keskitetyn kiinteistönhuollon, laitoshuoltopalvelut, rakennukset ja huoneistot, maa-alueet ja asuminen. Tavoitteena on pitää kunnan kiinteistöt käyttökuntoisina ja tarjota asianmukaiset, viihtyisät, terveelliset ja turvalliset toimi- ja asuutilat. Laitoshuoltopalvelujen (siivouspalvelut) tavoitteena on tuottaa asiakkaille

taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti siisti ja turvallinen asuin- ja työskentely-ympäristö ottaen huomioon jokaisen kohteen erityispiirteet. Oikein suoritettuna ja ammattitaitoisella siivoustyöllä on suuri merkitys kiinteistöjen kunnolle ja tulevaisuuden investointitarpeille. Kiinteistöhoitotyö käsittää kaikki kunnan suorassa omistuksessa olevat rakennukset, joita on yhteensä 22 kpl ja joiden tilavuus on n. 99 000 m³. Em. lisäksi kunnalla on osakkeita kahdessa kiinteistöyhtiössä ja vuokratilat iltapäiväkerhoa varten. Tekninen osasto huolehtii myös ASPA:n palveluasumisyksikön kiinteistöhoitotoista. Maa-alueita kunnan omistuksessa on yhteensä n. 870 ha. Kunnan suoraan omistamia vuokra-asuntoja kunnan kiinteistöillä on 61 kpl. Luku sisältää 58 tehostetun palveluasumisen asuntoa, jotka ovat nykyisin Lapin hyvinvointialueen hallinnassa. Kunnan sähköisen tonttipörssin hyödyntämistä pyritään aktivoimaan markkinoimalla tonttipörssiä myyjille ja ostajille.

Suunnitelmakaudella tullaan jatkamaan kiinteistötietojen täydentämistä kiinteistörekisteriin, jolla mahdollistetaan pitkän tähtäimen peruskorjausohjelman laatiminen. Metsänhoitosuunnitelma on valmistunut v. 2025, jonka pohjalta voidaan tehostaa kunnan talousmetsien hyödyntämistä.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
TA		+muutos			
KIINTEISTÖT					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	20 544	10 500	46 000	46 000	46 000
Maksutuotot	3 550	4 000	5 500	5 500	5 500
Tuet ja avustukset	2 691				
Muut toimintatuotot	1 555 155	1 528 300	1 609 900	1 680 000	1 685 000
TOIMINTATUOTOT	1 581 940	1 542 800	1 661 400	1 731 500	1 736 500
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-696 720	-753 800	-789 200	-811 200	-822 200
Palvelujen ostot	-320 194	-366 700	-394 800	-410 000	-417 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-722 875	-800 400	-799 500	-828 000	-844 000
Muut toimintakulut	-139 634	-117 300	-178 100	-160 000	-163 000
TOIMINTAKULUT	-1 879 423	-2 038 200	-2 161 600	-2 209 200	-2 246 200
TOIMINTAKATE	-297 483	-495 400	-500 200	-477 700	-509 700
Muut rahoituskulut	-465				
Rahoitustuotot ja -kulut	-465				
Suunnitelman mukaiset poistot	-558 531	-552 700	-682 100	-786 300	-938 900
Poistot ja arvonalentumiset	-558 531	-552 700	-682 100	-786 300	-938 900
TILIKAUDEN TULOS	-856 480	-1 048 100	-1 182 300	-1 264 000	-1 448 600
Siitä sisäiset tulot	726				
Siitä sisäiset menot	-229 326	-230 000	-235 000	-235 000	-235 000

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Vuoden 2026 taloussuunnitelmaan aiemmin varattu keskusvaraston purkamiskustannuksiin tarkoitettu 100 000 €:n määrärahaa on pienennetty 20 000 €:oon, koska tarkoituksena on purkaa vain osa rakennuksesta. Kiinteistöihin on lisätty puolen vuoden arviot uuden vuokratalon ja keskusvaraston alueelle rakennettavan kiinteistön kustannuksiin. Maa-alueisiin on varattu alueiden ympäristön hoitoon (mm. raivauksiin) ja vieraslaikasvien poistoon on varattu n. 18 000 €:n vuosittainen määräraha. Menoja on lisännyt myös vuokrattujen kiinteistöjen sisäisten kaukolämpökustannuksiin liittyvien välillisten verojen osuuden nousu, jota ei ole aiempina vuosina huomioitu talousarviota laadittaessa. Varsinaisia toiminnallisia muutoksia ei ole odotettavissa suunnitelmakaudella. Suunnitelmakaudelle on lisätty metsän myyntituottoja 30 000 €/vuosi.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Kiinteistöjen kunnossapitokustannukset €/m³/vuosi	14	16	16	16	16

LÄMPÖKESKUS

Tulosalue sisältää kunnan kaukolämpötoiminnan. Tavoitteena on lämpöenergian tuottaminen kilpailukykyiseen hintaan sekä varalämmitysjärjestelmien (öljykattilat) käyttövalmiuden ylläpito. Lämpölaitoksen kokonaiskapasiteetti on 4,7 MW, josta kiinteän kotimaisen polttoaineen käyttökapasiteetti on 2,5 MW. Lämpötuotanto v. 2024 oli 8 001 MWh. Kaukolämpöliittymiä on 60. Verkoston pituus on n. 4,8 km. Koulukeskuksen vanha lämpölaitos toimii varalämmönlähteenä.

Häiriötilanteita varten on rakennettu lämmönvarasyöttömahdollisuus Itäpuolentien varteen. Lämpölaitokselta lähtevien päälinjojen muutostyöt ovat valmistuneet 2025. Lämpökeskuksen varavoima valmistuu vuoden 2025 aikana. Varalämmitysjärjestelmän rakentamista jatketaan v. 2025–2026 aikana. Vuoden 2026 on tarkoitus saneerata vuonna 1981 rakennetut kaukolämpöjohdot (n. 100 m).

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025 +muutos	2026	2027	2028
LÄMPÖKESKUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	509 240	500 000	520 000	525 000	525 000
Muut toimintatuotot	71 344				
TOIMINTATUOTOT	580 585	500 000	520 000	525 000	525 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-57 926	-42 000	-58 500	-58 500	-58 500
Palvelujen ostot	-12 070	-23 300	-27 900	-28 000	-28 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-454 939	-434 700	-442 100	-447 000	-447 000
Muut toimintakulut	-19 848				
TOIMINTAKULUT	-544 782	-500 000	-528 500	-533 500	-533 500
TOIMINTAKATE	35 802		-8 500	-8 500	-8 500
Suunnitelman mukaiset poistot	-51 895	-24 600	-17 800	-14 400	-11 700
Poistot ja arvonalentumiset	-51 895	-24 600	-17 800	-14 400	-11 700
TILIKAUDEN TULOS	-16 093	-24 600	-26 300	-22 900	-20 200
Siitä sisäiset tulot	229 326	230 000	235 000	235 000	235 000
Laskennalliset menot-tulot=netto	-29 285				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tulosalueen ohjelmistokustannuksiin on varattu määrärahat mittareiden etäluentaan liittyen. Lisäksi sisäisiä myyntituottoja ja polttoaineiden ostoon varattuja määrärahoja on tarkastettu. Varsinaisia toiminnallisia muutoksia ei ole odotettavissa suunnitelmakaudella.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Kotimaisen polttoaineen osuus %	89	90	90	90	90

KAAVOITUS JA YMPÄRISTÖ

Tulosalue sisältää kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristön tulosityksiköt.

Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvat erityislakeihin perustuvat lupapäätökset ja hyväksynät sekä rakennustyön valvontaan liittyvät katselmukset ja tarkastukset. Lisäksi rakennusvalvonnan tehtäviä ovat luvattoman rakentamisen ja rakennetun ympäristön hoidon valvonta sekä rakentamisen yleinen neuvonta. Rakennusvalvonnan tavoitteena on valvoa rakentamista yleisen edun kannalta sekä edistää rakennusten turvallisuutta ja terveellisyttä sekä

viihtyisää ympäristöä. Rakennusvalvonnassa on käytössä sähköinen lupahakujärjestelmä. Järjestelmän avulla kehitetään lupaprosesseja ja sujuvoitetaan lupien hakemista ja käsittelyä.

Ympäristö-tulosityksiköön kuuluvat ympäristönsuojelu, ympäristöterveysvalvonta, öljyvahinkojen torjunta ja ajoneuvojen siirto. Ympäristönsuojelun palvelut ostetaan Rovaniemen kaupungilta ja ympäristöterveydenhuollon palvelut Meri-Lapin ympäristöpalveluilta. Ostopalvelusopimukset ovat kuntastrategian mukaisia kumppanuuksia.

Kaavoitus-tulosityksikön tavoitteena on turvallisen ja viihtyisän elinympäristön ylläpitäminen ja kehittäminen sekä vetovoimaisten rakennuspaikkojen lisääminen.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025 +muutos	2026	2027	2028
KAAVOITUS JA YMPÄRISTÖ					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	21 535	20 000	20 000	20 000	20 000
TOIMINTATUOTOT	21 535	20 000	20 000	20 000	20 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-21 532	-33 000	-78 000	-80 000	-81 000
Palvelujen ostot	-106 212	-155 100	-156 600	-160 000	-163 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 607	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
TOIMINTAKULUT	-129 352	-192 100	-238 600	-244 000	-248 000
TOIMINTAKATE	-107 816	-172 100	-218 600	-224 000	-228 000
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 635	-3 200	-700	-600	-500
Poistot ja arvonalentumiset	-3 635	-3 200	-700	-600	-500
TILIKAUDEN TULOS	-111 451	-175 300	-219 300	-224 600	-228 500
Siitä sisäiset tulot	3 494				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-7 355				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tulosalueelle on lisätty palkkamäärärahoja oppisopimuskoulutuksen mahdollistamiseksi. Varsinaisia toiminnallisia muutoksia ei ole odotettavissa suunnitelmakaudella.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Myönnettyt rakentamisen luvat ja käsitellyt ilmoitukset kpl	66	50	50	50	50

13 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Sivistyslautakunta tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuksia monipuoliseen itsensä kehittämiseen ja osallistumiseen ylläpitämällä ja kehittämällä varhaiskasvatus-, koulutus-, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluita.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Vahvistetaan ja ylläpidetään haja-asutusalueiden palveluja järjestämällä tapahtumia ja toimintaa myös sivukylillä	Tapahtumien ja toimintojen lkm	10
Elinvoima	Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupaikka	Kolmannen sektorin tukeminen	Järjestöyhdyskunnan koordinoimat järjestötapaamiset kpl	2
			Sivistystoimen avustukset järjestöille €	23 000
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Liikunnallisen elämäntavan ja hyvinvoinnin edistäminen	Liikuntaneuvonnan asiakkaiden lkm	10
			Hyvinvointialueen elintapaneuvonnan ja kunnan liikuntaneuvonnan yhteinen palvelupolku	Valmistuu 2026
			Liikuntapainotteisten HSM ja koulukerhojen määrä	8
		Koulurauhan edistäminen	Koulujen koulurauhakyselyissä kysymyksen ”minua on kiusattu lähiaikoina” tulos = ei kiusattu %	100
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen vuotuisten sivistystoimen palautekyselyiden avulla	Palautekyselyiden lkm	4
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Sivistystoimen yksiköt viestivät aktiivisesti palveluistaan	Kunnan somekanaviin postitusten yksiköiden lkm	10
			Palvelutiedotteiden lkm	6

Sivistyslautakunnan tuloarviot ja määrärahat tulosalueittain

Sivistyslautakunta sisältää sivistystoimen johdon, varhaiskasvatuksen, peruskoulutuksen, lukiokoulutuksen, aikuiskoulutuksen ja vapaa-ajan tulosalueet.

	TP 2024	TA 2025 +muutos	TA 2026	TS 2027	TS 2028
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	33 439	26 900	38 300	35 000	
Maksutuotot	75 866	79 700	79 700	72 700	67 700
Tuet ja avustukset	117 244	97 100	60 700	103 700	53 700
Muut toimintatuotot	2 573				
TOIMINTATUOTOT	229 121	203 700	178 700	211 400	121 400
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-4 065 099	-4 668 300	-4 897 100	-5 028 700	-5 104 800
Palvelujen ostot	-1 542 269	-1 781 400	-1 788 000	-1 804 700	-1 814 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-282 500	-283 500	-328 800	-329 400	-328 900
Avustukset	-161 514	-183 000	-183 000	-183 000	-183 000
Muut toimintakulut	-17 603	-13 500	-15 600	-15 600	-15 600
TOIMINTAKULUT	-6 068 984	-6 929 700	-7 212 500	-7 361 400	-7 446 500
TOIMINTAKATE	-5 839 863	-6 726 000	-7 033 800	-7 150 000	-7 325 100
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-39 220	-49 500	-24 900	-14 000	-3 900
Poistot ja arvonalentumiset	-39 220	-49 500	-24 900	-14 000	-3 900
TILIKAUDEN TULOS	-5 879 083	-6 775 500	-7 058 700	-7 164 000	-7 329 000
Siitä sisäiset menot	-2 093	-4 800	-4 800	-4 800	-4 800
Laskennalliset menot-tulot=netto	-1 378 999				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Sivistyslautakunnan 2026 talousarvioehdotuksen toimintakate ylittää taloussuunnitelman 2026 mukaisen katteen 22 800 eurolla. Ylitys johtuu esitettävästä uudesta nuoriso-ohjaajan toimesta, johon tarvittavat palkkausmäärärahat siirretään hallinto-osaston työllistämiseen varatuista määrärahoista. Hallinto-osaston määrärahoista on lisäksi siirretty koululaisten kesätyöllistämiseen varattuja määrärahoja varhaiskasvatukseen ja vapaa-aikaan yhteensä 8 koululaisen palkkauksen verran. Sivistyslautakunnan investointihankkeisiin vuosittain varaamat opetustoimen ja muun sivistystoimen kone- ja kalustomäärärahat on siirretty käyttötalouspuolelle kullekin tulosyksikölle. Erilaisten tarpeiden vuoksi riittävän suurien hankintojen tekeminen muodostui investointirahoituksen puolella haastavaksi.

SIVISTYSTOIMEN JOHTO

Sivistystoimen johdon tulosalueen tehtävänä on mahdollistaa sivistyslautakunnan päätöksenteko sekä sivistysosaston palveluiden tuottaminen. Tulosalueella työskentelee sivistysjohtaja sekä hallintosihteeri, jonka työpanoksesta 10 % menee Kivalo-opiston tehtäviin. Sivistystoimen johto vastaa sivistysosaston strategisesta, toiminnallisesta ja taloudellisesta suunnittelusta ja seurannasta sekä osaston henkilöstörekrytoinneista. Sivistystoimen johto koordinoi osaston viestintää, jotta se tukisi mahdollisimman hyvin kuntastrategian ja kuntabrändin tavoitteita.

Sivistysjohtajan virka tulee täytettäväksi syksystä 2026.

	TP	TA 2025 +muutos	TA 2026	TS 2027	TS 2028
SIVISTYSTOIMEN JOHTO	2024				
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	3 445	4 700	4 700	4 700	4 700
TOIMINTATUOTOT	3 445	4 700	4 700	4 700	4 700
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-95 545	-149 600	-154 400	-158 700	-161 100
Palvelujen ostot	-4 915	-7 000	-6 000	-6 400	-6 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 337	-2 000	-3 000	-3 000	-3 000
Muut toimintakulut	-51				
TOIMINTAKULUT	-103 847	-158 600	-163 400	-168 100	-170 500
TOIMINTAKATE	-100 402	-153 900	-158 700	-163 400	-165 800
Suunnitelman mukaiset poistot		-5 800			
Poistot ja arvonalentumiset		-5 800			
TILIKAUDEN TULOS	-100 402	-159 700	-158 700	-163 400	-165 800
Siitä sisäiset menot	-540	-400	-400	-400	-400
Laskennalliset menot-tulot=netto	-7 058				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat hallintosihteerin 10 % työpanoksen myymisestä Kivalo-opistolle.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Lautakunnan kokouksia kpl	6	7	7	7	7

VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Tulosalueen tehtävänä on varhaiskasvatuspalveluiden järjestäminen tervolalaisille perheille heidän tarpeidensa mukaisesti.

Varhaiskasvatuspalveluita tarjotaan Lapinniemen päiväkodissa sekä Louen ja Kirkonkylän ryhmäperhepäiväko-deissa. Lisäksi varhaiskasvatuspalveluita hankitaan palvelusetelillä yksityisiltä palveluntuottajilta. Lapinniemen päiväkotitoiminta tarjoaa vuorohoitoa sitä tarvitseville perheille. Toimintakauden 2025 - 2026 alkaessa varhaiskasvatuk-sessa oli 108 lasta (näistä palvelusetelillä 21) ja 24 kunnallista työntekijää. Varhaiskasvatuksen tulosalueeseen sisältyy lisäksi Kelan kautta maksettavat lastenhoidon tuet. Näiden tukien piirissä on ollut keskimäärin 22 lasta (luku vaihtelee kuukausittain). Kuntalisää saavia perheitä oli toimintakauden alussa 13. Sivistyslautakunta on päät-tänyt jatkaa kuntalisän maksamista toistaiseksi ja talousarvioesitys sisältää siihen vaadittavat määrärahat. Var-haiskasvatuksen palvelutarve on viime vuodet pysynyt korkeana. Lapinniemen päiväkotitoiminta on perustettu määrääi-kainen lisäosasto alle 3-vuotiaille suuren lapsimäärän vuoksi.

Keväällä 2025 rekrytoitiin kolme varhaiskasvatuksen sosionomia, jotka aloittivat työnsä osastoilla 1.8.2025. Näin henkilöstörakenne noudattaa varhaiskasvatuslain mukaista rakennetta.

Suunnitelmakauden tavoitteena on ottaa käyttöön uusittavat varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Lisäksi ta-voitteena on kehittää päiväkodin henkilöstön osaamiseen perustuvaa työjakoa opettajien, sosionomien ja lasten-hoitajien kesken siten, että lasten ja perheiden hyvinvointi on keskiössä.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
VARHAISKASVATUS		+muutos			
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 466				
Maksutuotot	49 271	50 000	50 000	45 000	40 000
Tuet ja avustukset	13 000				
TOIMINTATUOTOT	63 737	50 000	50 000	45 000	40 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-906 753	-1 019 600	-1 154 600	-1 186 300	-1 203 700
Palvelujen ostot	-414 761	-451 400	-458 200	-463 500	-465 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 932	-12 000	-19 000	-19 000	-19 000
Avustukset	-141 796	-160 000	-160 000	-160 000	-160 000
Muut toimintakulut	-2 780				
TOIMINTAKULUT	-1 476 021	-1 643 000	-1 791 800	-1 828 800	-1 848 200
TOIMINTAKATE	-1 412 285	-1 593 000	-1 741 800	-1 783 800	-1 808 200
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 710	-5 700	-8 500	-6 800	-1 000
Poistot ja arvonalentumiset	-7 710	-5 700	-8 500	-6 800	-1 000
TILIKAUDEN TULOS	-1 419 994	-1 598 700	-1 750 300	-1 790 600	-1 809 200
Siitä sisäiset menot	-15	-500	-500	-500	-500
Laskennalliset menot-tulot=netto	-222 699				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Yhä useampi lapsi on oikeutettu maksuttomaan varhaiskasvatukseen tehtyjen lakimuutosten myötä. Lisäksi sivistyslautakunta on päättänyt tarjota 12 kuukautta maksutonta varhaiskasvatusta kaikille lapsille. Nämä linjaukset pienentävät varhaiskasvatusmaksujen tulokertymää. Vuonna 2026 maksutuottoja arvioidaan kertyvän korkeintaan 50 000 €. Näyttää siltä, että valtakunnallisesti ollaan menossa kohti maksutonta varhaiskasvatusta, joten maksutuotot todennäköisesti pienenevät vuosittain. Henkilöstökuluja nostavat paitsi tehdyt sopimuskorotukset myös kasvanut hoidon ja vuorohoidon tarve sekä uudet sosionomien toimet.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Lapsia (keskimäärin vuoden aikana)	118	120	120	115	115
Hoitopäiviä (vuodessa)	17 316	18 000	18 000	16 500	16 500

PERUSKOULUTUS

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Opetussuunnitelman perusteet antavat yhtenäisen pohjan paikallisille opetussuunnitelmille ja siten vahvistavat koulutuksen tasa-arvoa koko maassa.

Perusopetusta järjestetään Kaisajoen, Louen ja Mattisen kouluissa esi-6 -luokille sekä Lapinniemen koulussa esi-9 -luokille. Valmistavan opetuksen ryhmälle ei ollut tarvetta syksyllä 2025, mutta ryhmä voidaan perustaa tarvittaessa Lapinniemen koululle. Peruskouluissa on oppilaita lukuvuonna 2025-2026 esioppilaat mukaan lukien 303. Opettajia on 35, joista osa opettaa myös lukiossa ja koulunkäynninohjaajia on 10. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki uudistui syksystä 2025 alkaen ja edellyttää hieman lisäresursseja sen järjestämiseen. Iltapäivätoimintaa järjestetään Lapinniemen ja Louen kouluilla. Kaisajoen ja Mattisen kouluilta järjestetään kuljetus Kirkonkylän iltapäivätoimintaryhmään.

Oppilasennusteen mukaan pikkukoulujen oppilasmäärät ylittävät lähivuosina vaaditun 28 oppilaan rajan. Lukuvuoden 2028-2029 alusta näyttäisi Mattisen koulun oppilasmäärä jäävän alle edellytetyn.

Suunnitelmakauden tavoitteena on luoda toimiva malli oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiseen kaikilla kouluilla. Turvallisten oppimisympäristöjen edelleen kehittäminen on keskiössä. Palveluita kehitetään saatujen arviointipalautteiden ja muun käytettävissä olevan arviointitiedon pohjalta.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025 +muutos	2026	2027	2028
PERUSKOULUTUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	31 523	26 900	38 300	35 000	
Maksutuotot	18 216	20 000	20 000	18 000	18 000
Tuet ja avustukset	62 860	56 000	5 500	55 000	5 000
Muut toimintatuotot	273				
TOIMINTATUOTOT	112 871	102 900	63 800	108 000	23 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-2 341 170	-2 748 800	-2 770 800	-2 846 700	-2 888 600
Palvelujen ostot	-913 872	-1 071 100	-1 070 400	-1 076 500	-1 081 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-184 284	-177 300	-202 400	-202 400	-202 400
Muut toimintakulut	-12 401	-11 800	-13 900	-13 900	-13 900
TOIMINTAKULUT	-3 451 728	-4 009 000	-4 057 500	-4 139 500	-4 186 400
TOIMINTAKATE	-3 338 857	-3 906 100	-3 993 700	-4 031 500	-4 163 400
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 235	-12 700	-9 700	-4 100	-1 300
Poistot ja arvonalentumiset	-18 235	-12 700	-9 700	-4 100	-1 300
TILIKAUDEN TULOS	-3 357 092	-3 918 800	-4 003 400	-4 035 600	-4 164 700
Siitä sisäiset menot	-398	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Laskennalliset menot-tulot=netto	-927 416				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat kotikuntakorvaustuloista, iltapäivätoiminnan maksutuotoista sekä hankerahoituksista. Henkilöstökuluja nostavat paitsi tehdyt sopimuskorotukset myös 1.8.2025 tuntijakoon tulleet lisätunnit sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttaminen kaikilla koululla. Koulukuljetukset on kilpailutettu vuosiksi 2025-2030 ja niihin tehdään indeksitarkistus vuosittain elokuussa.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Oppilaita	318	301	299	287	287
Oppilaita, 11-v oppivelvollisuus	6	6	5	5	5
Iltapäivätoimintaan osallistuvia	24	23	21	21	20

LUKIOKOULUTUS

Lukiokoulutus tuottaa opiskelijalle laaja-alaisen yleissivistyksen ja antaa valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Lukio-opintojen päätteeksi suoritetaan valtakunnallinen ylioppilastutkinto. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä myös lukio-opetus on maksutonta opiskelijalle. Sivistyslautakunta on lisäksi päättänyt, että Tervolan lukion päätoimisille opiskelijoille tarjotaan maksuton B-ajokorttiopetus syksystä 2023 alkaen.

Tervolan lukiossa opiskelee lukuvuonna 2025-2026 46 opiskelijaa. Rehtori ja koulusihteeri sekä liki kaikki opettajat ovat yhteisiä Lapinniemen koulun kanssa. Oppilasennusteen mukaan taloussuunnitelmavuosina lukion opiskelijamäärä näyttäisi olevan 39-45 opiskelijaa. Tervolan keskustasta on lähimpään lukioon matkaa 38 km ja reuna-alueilta huomattavasti enemmän. Oma lähilukio onkin merkittävä palvelu tervolalaisille nuorille ja perheille sekä kunnalle tärkeä vetovoimatekijä. Oma lukio mahdollistaa perusopetuksen opettajien opetusvelvollisuuden täyttämisen ja näin ollen tukee kelpoisten opettajien rekrytointia kuntaan.

Tervolan lukio tarjoaa turvallisen opiskeluympäristön sekä laadukkaan ja ajanmukaiseen pedagogiikkaan perustuvan lukio-opetuksen. Tavoitteena on lukion vetovoimaisuuden edelleen lisääminen lukion tulevaisuuden turvaamiseksi.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
LUKIOKOULUTUS		+muutos			
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset	14 584	20 000	20 000	20 000	20 000
TOIMINTATUOTOT	14 584	20 000	20 000	20 000	20 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-393 054	-440 300	-439 900	-452 000	-458 600
Palvelujen ostot	-73 697	-83 400	-83 000	-85 000	-85 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 816	-29 000	-30 000	-30 000	-30 000
Muut toimintakulut	-1 627	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
TOIMINTAKULUT	-492 194	-553 700	-553 900	-568 000	-575 100
TOIMINTAKATE	-477 610	-533 700	-533 900	-548 000	-555 100
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1				
Poistot ja arvonalentumiset	-1				
TILIKAUDEN TULOS	-477 611	-533 700	-533 900	-548 000	-555 100
Siitä sisäiset menot	-439	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Laskennalliset menot-tulot=netto	-132 308				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat Kelan koulumatkatukiosuuksista. Lukion koulukuljetuskustannukset vaihtelevat vuosittain riippuen opiskelijoiden koulumatkoista. Tällä hetkellä koulukuljetusetuuden saajia on aiempaa enemmän.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Opiskelijoita	36	36	46	48	45
Yo-tutkintoja	9	9	10	16	17

AIKUISKOULUTUS

Kivalo-opisto on seudullinen kansalaisopisto, joka toimii Kemin, Keminmaan, Simon ja Tervolan kuntien alueella. Isäntäkuntana toimii Kemin kaupunki. Päätöksenteosta vastaa Kemin kaupungin vapaan sivistystyön jaosto, jossa Tervolalla on kaksi edustajaa. Opistossa on tarjolla kansalaistaitoihin valmentavia ja yhteiskunnallisia opintoja, yleissivistäviä opintoja sekä harrastuksellista, omaan mielenkiintoon perustuvaa tietojen ja taitojen kartuttamista. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kirkonkylän lisäksi opetusta pyritään järjestämään mahdollisimman monella kylällä lähellä kuntalaisia. Tavoitteena on, että opisto palvelee kaikenikäisiä kuntalaisia ja tarjoaa vuosittain paitsi tuttuja, myös uutuuskursseja ja uusia harrastusmahdollisuuksia. Maahanmuuttajien lukutaitokoulutusta järjestetään tarvittaessa yhteistyössä opiston kanssa.

Opistopalveluiden keskeisenä tavoitteena on toiminnallaan ja tarjonnallaan lisätä kuntalaisten hyvinvointia ja viihtymistä sekä kasvattaa yhteisöllisyyttä.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025	2026	2027	2028
		+muutos			
AIKUISKOULUTUS					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	40				
TOIMINTATUOTOT	40				
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-76 993	-90 000	-90 000	-92 000	-94 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-295	-5 000	-5 000	-5 600	-5 100
TOIMINTAKULUT	-77 288	-95 000	-95 000	-97 600	-99 100
TOIMINTAKATE	-77 248	-95 000	-95 000	-97 600	-99 100
TILIKAUDEN TULOS	-77 248	-95 000	-95 000	-97 600	-99 100
Siitä sisäiset menot	-73				
Laskennalliset menot-tulot=netto	40				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Opistopalveluita varaudutaan hankkimaan 90 000 eurolla.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Opiskelijoita	574	600	600	600	600
Oppitunteja	2918	3 000	3000	3000	3000

VAPAA-AIKA

Tämä tulosalue tuottaa kirjasto- ja vapaa-aikapalveluita. Tulosalueella työskentelee esimiehen lisäksi kolme kirjastoammattilaista ja kolme ohjaajaa.

Kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon.

Tervolan kunnan pääkirjasto sijaitsee Lapinniemen koulun kiinteistössä. Omatoimikirjastopalvelun ansiosta asiakkaat voivat käyttää kirjaston palveluita ja tiloja omatoimisesti myös säännöllisten asiakaspalveluaikojen ulkopuolella.

Vapaa-aikapalvelut sisältävät kulttuuri- ja nuorisotapahtumat, nuorisotyön eri muodot, etsivän nuorisotyön, terveysliikunnan, liikuntaneuvonnan, hyvinvoinnin edistämisen, vapaa-aikatoimen avustustoiminnan, kotiseutuarkistotyön sekä järjestöyhdyshenkilötyön. Lisäksi tulosalue sisältää Meri-Lapin musiikkiopiston ja Jousikvartetin Tervolan kuntaosuudet. Vapaa-aikapalveluiden käytössä on yksi nuorisotila Kirkonkylällä.

Suunnitelmakauden tavoitteena on luoda uudesta tulosalueesta tehokas ja innovatiivinen tapahtuma- ja kirjastopalveluiden tuottaja. Keskeisenä tavoitteena on myös liikuntaneuvonnan kehittäminen sekä kuntalaisten hyvinvoinnin monitahoinen edistäminen. Nuorten hyvinvoinnin edistämiseen vastataan osin esittämällä uutta nuorisohjaajan tointa, joka mahdollistaisi laajemmin koulunuorisotyön tekemisen.

	TP	TA	TA	TS	TS
	2024	2025 +muutos	2026	2027	2028
VAPAA-AIKA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	450				
Maksutuotot	2 428	5 000	5 000	5 000	5 000
Tuet ja avustukset	26 800	21 100	35 200	28 700	28 700
Muut toimintatuotot	2 300				
TOIMINTATUOTOT	31 978	26 100	40 200	33 700	33 700
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-168 559	-310 000	-377 400	-385 000	-392 800
Palvelujen ostot	-42 781	-78 500	-80 400	-81 300	-81 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 737	-58 200	-69 400	-69 400	-69 400
Avustukset	-19 718	-23 000	-23 000	-23 000	-23 000
Muut toimintakulut	-75	-700	-700	-700	-700
TOIMINTAKULUT	-241 870	-470 400	-550 900	-559 400	-567 200
TOIMINTAKATE	-209 892	-444 300	-510 700	-525 700	-533 500
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-417	-12 900	-6 700	-3 100	-1 600
Poistot ja arvonalentumiset	-417	-12 900	-6 700	-3 100	-1 600
TILIKAUDEN TULOS	-210 309	-457 200	-517 400	-528 800	-535 100
Siitä sisäiset menot	-595	-900	-900	-900	-900
Laskennalliset menot-tulot=netto	-37 231				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat tapahtumien toimintatuotoista, kirjaston perimistä maksutuotoista ja etsivän nuorisotyön sekä harrastamisen Suomen mallin hanketuloista. Etsivän nuorisotyön hankerahoitus on valtakunnallisesti pienentynyt, joten omavastuuosuus on aiempaa suurempi. Tulosalueelle esitetään perustettavaksi uusi nuorisohjaajan toimi. Toimeen tarvittavat palkkausmäärärahat löytyvät osittain sivistyslautakunnan budjetin sisältä ja osittain hallinto-osaston työllistämiseen varatuista määrärahoista.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Nuorisotilakäyntejä	1 424	1 500	1 600	1 600	1 600
Tapahtumia	75	140	140	140	140
Avustusten saajia	13	12	12	14	14
Lainoja	59 308	50 000	50 000	50 000	50 000
Asiakaskäyntejä	22 733	18 000	22 000	22 000	22 000
Verkkopalvelukäyntejä	16 949	14 000	15 000	15 000	15 000
Kokonaislainaus/asukasluku	-	16	16	16	16
Lainan hinta € (toimintakulut/lainaus)	-	6	6	6	6

14 Käyttötalousosan yhdistelmä tulosalueittain

ulkoinen+sisäinen	TOIMINTA- TULOT TA 2026	TOIMINTA- MENOT TA 2026	TOIMINTA- KATE TA 2026	TOIMINTA- TULOT TS 2027	Muutos %	TOIMINTA- MENOT TS 2027	Muutos %	TOIMINTA- KATE TS 2027	Muutos %	TOIMINTA- TULOT TS 2028	Muutos %	TOIMINTA- MENOT TS 2028	Muutos %	TOIMINTA- KATE TS 2028	Muutos %
Kunnanvaltuusto		34 100	-34 100			34 100		-34 100				34 100		-34 100	
Strateginen johto															
Kunnanhallitus															
Yleisjohto	259 500	2 636 000	-2 376 500	190 000	-26,8	2 707 100	2,7	-2 517 100	-5,9	180 000	-5,3	2 736 100	1,1	-2 556 100	-1,5
Henkilöstö	44 000	293 400	-249 400	44 000	0,0	287 900		-243 900	2,2	44 000	0,0	291 900	1,4	-247 900	-1,6
Elinkeinojen kehittäminen	438 300	793 200	-354 900	444 900	1,5	798 800	0,7	-353 900	0,3	449 100	0,9	804 200	0,7	-355 100	-0,3
Julkisen liikenne	30 000	158 000	-128 000	30 000	0,0	158 100	0,1	-128 100	-0,1	30 000	0,0	158 200	0,1	-128 200	-0,1
	771 800	3 880 600	-3 108 800	708 900	-8,1	3 951 900	1,8	-3 243 000	-4,3	703 100	-0,8	3 990 400	1,0	-3 287 300	-1,4
Tarkastusltk															
Tarkastustoimi		19 900	-19 900			19 900		-19 900				19 900		-19 900	
Keskusvaaliitk															
Vaalit				5 000		13 500		-8 500							
				5 000		13 500		-8 500							
Tekninen ltk															
Tekninen johto	18 400	288 100	-269 700	18 400	0,0	294 000	2,0	-275 600	-2,2	18 400	0,0	298 300	1,5	-279 900	-1,6
Yleiset alueet	600	986 400	-985 800	600	0,0	1 003 400	1,7	-1 002 800	-1,7	600	0,0	1 018 900	1,5	-1 018 300	-1,5
Kiinteistöt	1 661 400	2 161 600	-500 200	1 731 500	4,2	2 209 200	2,2	-477 700	4,5	1 736 500	0,3	2 246 200	1,7	-509 700	-6,7
Lämpökeskus	520 000	528 500	-8 500	525 000	1,0	533 500	0,9	-8 500	0,0	525 000	0,0	533 500	0,0	-8 500	0,0
Kaavoitus ja ympäristö	20 000	238 600	-218 600	20 000	0,0	244 000	2,3	-224 000	-2,5	20 000	0,0	248 000	1,6	-228 000	-1,8
	2 220 400	4 203 200	-1 982 800	2 295 500	3,4	4 284 100	1,9	-1 988 600	-0,3	2 300 500	0,2	4 344 900	1,4	-2 044 400	-2,8
Sivistysltk															
Sivistystoimen johto	4 700	163 400	-158 700	4 700	0,0	168 100	2,9	-163 400	-3,0	4 700	0,0	170 500	1,4	-165 800	-1,5
Varhaiskasvatus	50 000	1 791 800	-1 741 800	45 000	-10,0	1 828 800	2,1	-1 783 800	-2,4	40 000	-11,1	1 848 200	1,1	-1 808 200	-1,4
Peruskoulutus	63 800	4 057 500	-3 993 700	108 000	69,3	4 139 500	2,0	-4 031 500	-0,9	23 000	-78,7	4 186 400	1,1	-4 163 400	-3,3
Lukiokoulutus	20 000	553 900	-533 900	20 000	0,0	568 000	2,5	-548 000	-2,6	20 000	0,0	575 100	1,3	-555 100	-1,3
Aikuiskoulutus		95 000	-95 000			97 600		-97 600				99 100		-99 100	
Vapaa-aita	40 200	550 900	-510 700	33 700	-16,2	559 400	1,5	-525 700	-2,9	33 700	0,0	567 200	1,4	-533 500	-1,5
	178 700	7 212 500	-7 033 800	211 400	18,3	7 361 400	2,1	-7 150 000	-1,7	121 400	-42,6	7 446 500	1,2	-7 325 100	-2,4
Tulosalueet yht.	3 170 900	15 350 300	-12 179 400	3 220 800	1,6	15 664 900	2,0	-12 444 100	-2,2	3 125 000	-3,0	15 835 800	1,1	-12 710 800	-2,1

TULOSLASKELMAOSA

Tulorahoituksen riittävyyttä palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin tarkastellaan tuloslaskelman avulla. Tuloslaskelma esitetään sekä sisäiset erät sisältävänä, että vain kunnan ulkoiset erät sisältävänä. Tervolan kunnassa ei budjetoida tilinpäätössiirtoja eli poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutoksia. Näin ollen tuloslaskelman viimeinen rivi talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien osalta on tilikauden tulos. Tuloslaskelmaosassa esitetään lisäksi tulorahoituksen riittävyyttä koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittavat tunnusluvut.

Tuloslaskelma sekä tulorahoituksen riittävyyden tunnusluvut ja tavoitteet

TULOSLASKELMA ULKOKOINEN/SISÄINEN

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatulot					
Myyntitulot	808 642	804 300	855 100	831 900	792 000
Maksutulot	377 060	365 800	372 700	372 700	371 800
Tuet ja avustukset	597 079	382 100	325 700	328 700	268 700
Muut toimintatulot	1 650 365	1 536 200	1 617 400	1 687 500	1 692 500
	3 433 146	3 088 400	3 170 900	3 220 800	3 125 000
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-6 726 869	-7 649 800	-7 883 400	-8 092 400	-8 202 100
Palvelujen ostot	-3 742 726	-4 654 400	-4 766 200	-4 830 600	-4 873 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 611 286	-1 686 700	-1 739 900	-1 774 200	-1 790 900
Avustukset	-456 856	-656 200	-722 300	-747 300	-746 300
Muut toimintamenot	-225 765	-174 800	-238 500	-220 400	-223 400
	-12 763 502	-14 821 900	-15 350 300	-15 664 900	-15 835 800
Toimintakate	-9 330 357	-11 733 500	-12 179 400	-12 444 100	-12 710 800
Verotulot	7 569 798	7 475 000	7 505 000	7 576 000	7 705 000
Valtionosuudet	4 263 102	4 172 000	4 188 000	4 335 500	4 559 900
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	265 852	133 000	269 000	293 700	325 700
Muut rahoitustulot	601 427	481 000	481 000	481 000	481 000
Korkomenot	-47 765	-47 300	-41 200	-40 600	-40 000
Muut rahoitusmenot	-144 179	-124 000	-148 000	-148 000	-148 000
	675 335	442 700	560 800	586 100	618 700
Vuosikate	3 177 878	356 200	74 400	53 500	172 800
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-967 523	-918 800	-955 600	-1 005 600	-1 100 200
Arvonalentumiset					
	-967 523	-918 800	-955 600	-1 005 600	-1 100 200
Tilikauden tulos	2 210 355	-562 600	-881 200	-952 100	-927 400
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	141 282				
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	40 000				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 391 637				

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatulot/Toimintamenot, %	26,9	20,8	20,7	20,6	19,7
Vuosikate/Poistot, %	328,5	38,8	7,8	5,3	15,7
Vuosikate, euroa/asukas	1 126	126	26	19	61
Kertynyt ylijäämä	21 703 975	21 141 375	20 260 175	19 308 075	18 380 675
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	7 691	7 492	7 179	6 842	6 513
Asukasmäärä	2 822	2 822	2 822	2 822	2 822

TULOSLASKELMA
ULKONEN

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatulot					
Myyntitulot	571 842	562 100	607 900	584 700	544 800
Maksutulot	324 535	316 800	318 300	318 300	317 400
Tuet ja avustukset	597 079	382 100	325 700	328 700	268 700
Muut toimintatulot	1 650 365	1 536 200	1 617 400	1 687 500	1 692 500
	3 143 821	2 797 200	2 869 300	2 919 200	2 823 400
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-6 726 869	-7 649 800	-7 883 400	-8 092 400	-8 202 100
Palvelujen ostot	-3 682 727	-4 593 200	-4 699 600	-4 764 000	-4 806 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 381 960	-1 456 700	-1 504 900	-1 539 200	-1 555 900
Avustukset	-456 856	-656 200	-722 300	-747 300	-746 300
Muut toimintamenot	-225 765	-174 800	-238 500	-220 400	-223 400
	-12 474 177	-14 530 700	-15 048 700	-15 363 300	-15 534 200
Toimintakate	-9 330 357	-11 733 500	-12 179 400	-12 444 100	-12 710 800
Verotulot	7 569 798	7 475 000	7 505 000	7 576 000	7 705 000
Valtionosuudet	4 263 102	4 172 000	4 188 000	4 335 500	4 559 900
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	265 852	133 000	269 000	293 700	325 700
Muut rahoitustulot	601 427	481 000	481 000	481 000	481 000
Korkomenot	-47 765	-47 300	-41 200	-40 600	-40 000
Muut rahoitusmenot	-144 179	-124 000	-148 000	-148 000	-148 000
	675 335	442 700	560 800	586 100	618 700
Vuosikate	3 177 878	356 200	74 400	53 500	172 800
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-967 523	-918 800	-955 600	-1 005 600	-1 100 200
Arvonalentumiset					
	-967 523	-918 800	-955 600	-1 005 600	-1 100 200
Tilikauden tulos	2 210 355	-562 600	-881 200	-952 100	-927 400
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	141 282				
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	40 000				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 391 637				

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan toimintatulojen prosentuaalisella osuudella toimintamenoista. Maksurahoituksen osuuden pieneneminen heikentää kunnan tulorahoitusta ja lisää verorahoituksen tarvetta. Suunnittelukauden tavoitteena on, että tunnusluvun arvoa saadaan nostettua. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tulorahoituksen nostamista tai menojen karsimista. Tunnusluvun arvoon vaikuttaa muun muassa palvelujen organisointitavat.

Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa kunnan tulorahoituksen riittävyyttä. Kun vuosikate kattaa poistoista vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Suunnittelukauden tavoitteena on, että vuosikate on positiivinen.

Jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä saadaan tavoitearvo vuosikatteelle asukasta kohden. Tervolan kunnassa tämä tavoitearvo on noin 1 342 euroa/asukas. Vuoteen 2025 asti riittävä tulorahoitus on saavutettu verrattain pienellä verorasitteella. Suunnittelukaudella vuosikate jää alle poistojen määrän, joten menojen kasvun hillitsemiseen ja tulopohjan vahvistamiseen pitää kiinnittää erityistä huomiota. Negatiivinen vuosikate kertoo kunnan lyhyen aikavälin tulorahoituksen olevan heikko.

Pitkän aikavälin tulorahoitusta voidaan tarkastella taseen kertyneen ylijäämän avulla. Pitkän aikavälin tulorahoituksen tavoitearvon tulisi olla vähintään 300–400 euroa/asukas. Tällä tunnusluvulla mitattuna kunnan tulorahoitus on vielä suunnittelukauden päättyessä riittävä.

Korkotuloja pienentää vuonna 2026 konserniyhtiöiden lainajärjestelyt, jotka koskevat Tervolan Energia ja Vesi Oy:tä sekä Tervolan Vuokratalot Oy:tä. Pääosin lainajärjestelyt ovat voimassa vuoden 2027 loppuun asti. Tervolan Palveluverkot Oy:n lainajärjestelyä muutettiin valtuuston päätöksellä 25.9.2025 siten, että yhtiö maksaa lainasta lainaehtojen mukaisen koron vuodesta 2025 lähtien.

TALOUSARVIOVUODEN 2026 MENOJEN JA TULOJEN YHTEENVETO

ULKOINEN	MENOT			TULOT			NETTO		
	TA 2025	TA 2026	muutos %	TA 2025	TA 2026	muutos %	TA 2025	TA 2026	muutos %
KÄYTTÖTALOUSOSA									
Kunnanvaltuusto	32 800	34 100	4,0	0	0				
Strateginen johto	32 800	34 100	4,0				-32 800	-34 100	4,0
Kunnanhallitus	3 633 800	3 820 200	5,1	537 900	710 600	32,1			
Yleisjohto	2 495 900	2 581 600	3,4	271 400	247 800	-8,7	-2 224 500	-2 333 800	4,9
Henkilöstö	460 000	290 100	-36,9	43 500	44 000	1,1	-416 500	-246 100	-40,9
Elinkeinojen kehitt.	504 500	790 500	56,7	178 000	388 800	118,4	-326 500	-401 700	23,0
Julkinen liikenne	173 400	158 000	-8,9	45 000	30 000	-33,3	-128 400	-128 000	-0,3
Tarkastuslautakunta	17 900	19 900	11,2	0	0				
Tarkastustoimi	17 900	19 900					-17 900	-19 900	
Keskusvaalilautakunta	14 400	0	-100,0	1 500	0	-100,0			
Vaalit	14 400		-100,0	1 500		-100,0	-12 900	0	
Maaseutulauslautakunta	279 500	0	-100,0	207 700	0	-100,0			
Maaseutuelinkeinot	279 500			207 700		-100,0	-71 800	0	-100,0
Tekninen lautakunta	3 627 400	3 966 800	9,4	1 846 400	1 980 000	7,2			
Tekninen johto	263 400	286 700	8,8	13 000	13 000		-250 400	-273 700	9,3
Yleiset alueet	863 700	986 400	14,2	600	600		-863 100	-985 800	14,2
Kiinteistöt	1 808 200	1 926 600	6,5	1 542 800	1 661 400	7,7	-265 400	-265 200	-0,1
Lämpökeskus	500 000	528 500	5,7	270 000	285 000	5,6	-230 000	-243 500	5,9
Kaavoitus ja ymp	192 100	238 600	24,2	20 000	20 000		-172 100	-218 600	27,0
Sivistyslautakunta	6 924 900	7 207 700	4,1	203 700	178 700	-12,3			
Sivistystoimen johto	158 200	163 000	3,0	4 700	4 700		-153 500	-158 300	3,1
Varhaiskasvatus	1 642 500	1 791 300	9,1	50 000	50 000	0,0	-1 592 500	-1 741 300	9,3
Peruskoulutus	4 007 500	4 056 000	1,2	102 900	63 800	-38,0	-3 904 600	-3 992 200	2,2
Toisenasteen koulutus	552 200	552 400	0,0	20 000	20 000	0,0	-532 200	-532 400	0,0
Aikuiskoulutus	95 000	95 000	0,0				-95 000	-95 000	
Vapaa-aika	469 500	550 000	17,1	26 100	40 200	54,0	-443 400	-509 800	15,0
TULOSLASKELMAOSA									
Verotulot				7 475 000	7 505 000	0,4			
Valtionosuudet				4 172 000	4 188 000	0,4			
Korkotuotot				133 000	269 000	102,3			
Muut rahoitustuotot				481 000	481 000	0,0			
Korkokulut	47 300	41 200	-12,9						
Muut rahoituskulut	124 000	148 000	19,4						
VUOSIKATE							356 200	74 400	-79,1

INVESTOINTIOSA

Investointiosassa esitetään suunnittelukaudelle kohdistuvien investointihankkeiden tai -hankeryhmien kustannusarviot sekä arviot hankkeisiin saatavasta ulkopuolisesta rahoituksesta. Talousarvion luvussa 7 on investointiosan sitovuuden osalta annettu hankkeen vastaavalle toimivalta tarkistaa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa. Investointihankkeet esitetään toimielimittäin ja taseen pysyvien vastaavien ryhmittelyn mukaisesti. Tuloina esitetään ulkopuolisen rahoituksen lisäksi myös arviot pysyvien vastaavien myynneistä.

Tekninen lautakunta hallinnoi kunnan rakennuksiin sekä kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin liittyviä investointihankkeita. Näiden hankkeiden toteutuminen kohdistuu pääsääntöisesti kahdelle tai useammalle suunnitteluvuodelle, minkä vuoksi niiden erittelyt kokonaiskustannusarvioineen esitetään investointiosaan kuuluvassa rakentamisohjelmassa.

15 Investointihankkeet

INVESTOINTIHANKKEET 2026 - 2028

TOIMIELIN	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
KUNNANHALLITUS					
Muut pitkävaikutteiset menot	8 045	55 000	60 000	20 000	95 000
-Asianhallintajärjestelmän uusinta		35 000	40 000		
-Ohjelmistohankinnat ja -päivitykset	8 045	20 000	20 000	20 000	20 000
-Taloushallinnon ohjelmisto					75 000
Maa- ja vesialueet	150 095	100 000	100 000	100 000	100 000
Tulot	1 210	36 000	36 000	36 000	36 000
Netto	148 885	64 000	64 000	64 000	64 000
Koneet ja kalusto	63 283	105 000	65 000	20 000	20 000
-Työpajan kalusto		15 000	15 000	10 000	10 000
-Työpajan auto	40 253				
-Muu irtaimisto	18 139	20 000	10 000	10 000	10 000
-Lähiarkiston ja asiointipisteen kalusteet	4 891				
-Langaton verkkoinfra		30 000	30 000		
-Varmuuskopiointiratkaisu			10 000		
-Asiointiavustajan auto		30 000			
-Varavirtalaitteisto		10 000			
Osakkeet ja osuudet	3 152		100 000		
Tulot					
Netto	3 152		100 000		
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
Muut pitkävaikutteiset menot	19 558				
-Karttajärjestelmien päivittäminen	1 580				
-Lukion kiint.autom. uusiminen	8 571				
-Teletalon kiint.autom. uusiminen	9 407				
Tulot					
Netto	19 558				

Rakennukset ja rakennelmat *)	962 659	2 890 000	2 625 000	1 640 000	2 825 000
Tulot		21 000	99 700		
Netto	962 659	2 869 000	2 525 300	1 640 000	2 825 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet *)	289 128	665 000	1 315 000	2 330 000	1 600 000
Tulot		113 900	367 500	160 500	70 000
Netto	289 128	551 100	947 500	2 169 500	1 530 000
Koneet ja kalusto	85 192	70 000	90 000	85 000	85 000
-Pakettiauto ulkoalueiden hoitajille	29 721				
-Muu teknisen toimen kone- ja kalusto		10 000	10 000	10 000	10 000
-Yleisten alueiden ja kiinteistöjen kone- ja kalustohankinnat	5 971	10 000	10 000	10 000	10 000
-Kiinteistöhuoltokone	49 500				
-Ruohonleikkuri		12 000			
-Leikkipuistojen ja lähiliikunta-alueiden välineistön uusiminen		25 000	25 000	25 000	25 000
-Ilmalämpöpumppujen hankinta kirjaston tiloihin		5 000			
-Koulukeskuksen liikuntasalin tilanjakajaverhon uusiminen		8 000			
-Urheilukenttien laitteiden ja välineiden uusinta			35 000	10 000	10 000
-Pienpyöräkuormaajan lisälaitteiden hankinta			10 000		
-Kiinteistöhuollon autojen hankinta				30 000	30 000

*) Ks. sitovuustason mukainen erittely rakentamishjelmasta.

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Koneet ja kalusto	30 428	45 000	12 000	6 000
-Opetustoimen irtaimisto (sis. atk)	8 273	20 000		
-Muu sivistystoimen irtaimisto (sis.atk)	12 855	15 000		
-Kirjaston aikuistenos. tietokirjahyllyt	9 300			
-Lapinniemen koulun älytaulut		10 000		
-Nuorisotilan kalusto			12 000	
-Kirjaston aulakalusto				6 000

ENERGIAHUOLTO

Kiinteät rakenteet ja laitteet	42 403	150 000	130 000	15 000	1 250 000
-Kaukolämpölaitoksen varalämmitysjärjestelmä	594	150 000			
-Kaukolämpöverkon yhdyslinjan rakentaminen	20 126				
-Kaukolämpölaitoksen kattilaremontti	21 683				
-Kaukolämpöverkon peruskorjaus			100 000	15 000	
-Kaukolämpölaitoksen uudistaminen			30 000		1 250 000

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 653 943	4 080 000	4 497 000	4 216 000	5 975 000
Muutos%		146,7	10,2	-6,2	41,7
Tulot	1 210	170 900	503 200	196 500	106 000
Muutos%		14 024,0	194,4	-60,9	-46,1
Netto	1 652 733	3 909 100	3 993 800	4 019 500	5 869 000
Muutos%		136,5	2,2	0,6	46,0

*) Investointiosassa on esitetty alkuperäinen talousarvio

16 Rakentamisohjelma

Rakentamisohjelmassa (ks. taulukko seuraavalla sivulla) on eritelty teknisen lautakunnan hallinnoimat talonrakennuksen ja muun julkisen käyttöomaisuuden hankkeet sekä energiahuollon investoinnit. Ohjelmasta ilmenevät hankkeiden ajoitus suunnittelukaudella, kokonaiskustannukset, hankekohtainen aikaisempi rahoitus, vuosittainen määrärahojen tarve sekä arvioitu ulkopuolisen tuen määrä. Kokonaiskustannuksiin sisältyvät myös hankekohtaiset suunnittelukauden jälkeisille vuosille arvioidut kustannukset. Määrärahat on esitetty ilman arvonlisäveroa, mikäli kustannukset oikeuttavat arvonlisäveron palautukseen tai vähennykseen.

Hankkeiden toteuttamisessa pääpaino on peruskorjauksessa. Välttämättömien ylläpito- ja korjausinvestointien lisäksi rajoitetaan käyttötalousmenoja pienentäviin, työllisyyttä parantaviin, viihtyvyyttä lisääviin tai muita kunnan painopistealueiksi valittuja toimintoja tukeviin investointeihin. Ennen uusinvestointeja tulee kaikissa tapauksissa selvittää olemassa olevan rakennus- ym. omaisuuskannan peruskorjaus- ja käyttötarkoituksen muutosmahdollisuudet. Suunnittelukauden hankkeisiin pyritään mahdollisuuksien mukaan saamaan kunnan ulkopuolista rahoitusta muun muassa alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tai asianomaisen ministeriön kautta. Onnistuneen hankkeen perusedellytys on hankkeiden ennakointi, riittävä esi- ja hankesuunnittelu sekä laadukkaat suunnitelma-asiakirjat. Rakentamisohjelmassa on suurimpien hankkeiden osalle varattu suunnitteluun erillinen määräraha. Rakentamishankkeissa ja suunnittelussa pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan kunnan omaa asiantuntemusta.

Vuoden 2026 rakentamisohjelma on poikkeuksellisen laaja. Vuodelle 2026 on varattu määräraha uuden rivitalon rakentamiseen. Myös keskusvaraston rakentaminen toteutetaan vuoden 2026 aikana. Muita merkittäviä investointikohteita ovat Konepajantien peruskorjaus ja Louen koulun lämmitysmuutos.

Vuonna 2026 on määrärahat varattu lisäksi koulukeskuksen muutostöihin ja Lapinniemen päiväkodin ulkomaa-laukseen sekä terassin ja aidan uusimiseen. Kestävään kehitykseen panostetaan kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamisella sekä kiinteistöjen valaistusten uusimisella. Viihtyvyyteen panostetaan monikäyttöreististön lisäksi toimintatorin rakentamisella ja Kivikylän peruskorjauksella. Pumptrack-radan suunnittelu toteutetaan vuonna 2026. Kaavoitustyötä jatketaan vuonna 2026 Vastarannan osayleiskaavoituksella. Kemijokivarren osayleiskaavan tarkistustyöhön varataan vuosittain määrärahat.

Myös taloussuunnitelmavuosille sijoittuu merkittäviä hankkeita. Lapinniemen alakoulun lisärakennus toteutetaan vuosina 2027-2028. Virastotalon saneeraus sekä kaukolämpölaitoksen uudistaminen aloitetaan vuonna 2028. Muita merkittäviä hankkeita ovat mm. Mattisen kevyen liikenteen väylä, jonka varsinaisen toteuttamisen arvioidaan alkavan vuonna 2027.

Vuosittain on varattu määrärahat lisäksi kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamiseen, ulkoilu- ja leikkipaikkojen kunnostuksiin, tie- ja katuinvestointisuunnitelman mukaisiin töihin sekä liikenneturvallisuutta parantaviin hankkeisiin. Tarkemmin nimeämättömiin kohteisiin on myös varattu vuosittain määräraha, jotta pieniä, yllättäviä hankkeita voidaan toteuttaa nopeasti. Myös häiriötilanteisiin varautumisen kehittämiseen on varattu vuosittain määräraha. Rakentamisohjelmasta voidaan kunnanvaltuuston erillispäätöksellä poiketa valtion rahoituksen mahdollisesti viivästyessä suunnitellusta. Pyrkimyksenä mahdollisissa poikkeamissa on tasainen työllistämisaikutus. Investointihankkeiden osalta selvitetään hankkeiden vaihtoehtoiset toteuttamistavat.

TERVOLAN KUNTA

RAKENTAMISOHJELMA VUOSILLE 2026 - 2028

Päivitetty 6.11.2025

Euroa, ilman alv	Hankkeen aloittamisvuosi	Kokonaiskustannusarvio	Aikaisempi rahoitus yhteensä	2025	2026	2027	2028	Valtion avustus
HANKEKOHTAINEN TALONRAKENNUS:								
VARI A-C rivitalojen peruskorjaus ¹⁾	2024		34 878			90 000		
Lapinniemen alakoulun lisärakennus	2025	2 260 000		60 000		1 100 000	1 100 000	
MUU TALONRAKENNUS:								
Louen koulun lämmitysmuutos	2026	285 000			285 000			99 700
Virastotalon saneeraus ²⁾	2025	3 000 000	19 600	105 000			1 500 000	
Koulukeskuksen muutostyöt ³⁾	2019	520 000	249 208	90 000	100 000	100 000		
Koulukeskuksen peruskorjauksen suunnittelu	2027					150 000		
Aurinkosähköjärjestelmän rakentaminen ⁴⁾	2025	80 000		10 000		70 000		
Häiriötilanteisiin varautumisen kehittäminen	2022			20 000	20 000	20 000	20 000	
Keskusvaraston rakentaminen ⁵⁾	2025	900 000		790 000	860 000			
Työpajan siirto	2024	100 000	19 766	120 000				
Vuokratalon rakentaminen ⁶⁾	2024	2 200 000	51 752	1 695 000	950 000			
Teletalon piha-alueen korjaus	2024	100 000	5 624	10 000	10 000			
Lapinniemen päiväkodin ulkomaalaus sekä terassin ja aidan uusiminen	2026	55 000			55 000			
Kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen	2025	180 000		60 000	120 000			
Kiinteistöjen lukitus- ja kulunvalvontajärjestelmien uusiminen	2025			80 000	50 000	35 000	35 000	
Kiinteistöjen valaistusten uusiminen led-tyyppiseksi	2025			10 000	10 000	10 000		
Puukivillan remonti	2025			10 000				
Kiinteistöjen kuntoarvioiden laadinta	2025			20 000	20 000	10 000		
Kaisajoen koulun korjauksia ⁷⁾	2026	80 000			80 000			
Päiväkodin ilmanvaihtojärjestelmän saneeraus	2026	120 000			10 000		110 000	
Kiinteistöjen kiinteistöautomaatiomuutokset ja -saneeraukset	2026				20 000	20 000	20 000	
Nimeämättömät kohteet				0	35 000	35 000	40 000	
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS:								
Yleiset alueet								
Monikäyttöreitistö ⁸⁾	2023	280 000		30 000	100 000	150 000		175 000
Lähiliikunta- ja virkistysalueen peruskorjaus	2025	390 000		170 000		220 000		66 000
Koulujen ja päiväkotien jätekatokset	2023	60 000	16 700	20 000				
Lintutornin rakentaminen	2027	20 000				5 000	15 000	
Kivikylän peruskorjaus	2026	20 000			20 000			12 000
Torialueen rakentaminen (toimintatori)	2025	120 000		20 000	100 000			
Pumptrack-radan rakentaminen	2026	210 000			10 000		200 000	70 000
Ulkoilu- ja leikkipaikkojen kunnostus ⁹⁾	2026	100 000			40 000	30 000	30 000	
Nimeämättömät kohteet				30 000	35 000	35 000	40 000	

Euroa, ilman alv	Hankkeen aloittamis- vuosi	Kokonais- kustannus- arvio	Aikaisempi rahoitus yhteensä	2025	2026	2027	2028	Valtion avustus
Liikenne ja katurakennus								
Mattisen kevyen liikenteen väylä, lukio-ravirata ¹⁰⁾	2024	2 750 000	127 409	100 000	150 000	1 500 000	970 000	
Tie- ja katuinvestoinnit suunnitelmien mukaisesti ¹¹⁾				180 000	100 000	200 000	200 000	
Konepajantien peruskorjaus ¹²⁾	2026	590 000			590 000			275 000
Liikenneturvallisuuteen liittyvät hankkeet ¹³⁾				45 000	45 000	45 000	45 000	
Hulevesijärjestelmän saneeraus	2025	200 000		200 000				
Kiertoliittymä projektisuunnitelman toteutus	2026	25 000			25 000			
Kaavoitus								
Kemijokivarren osayleiskaavan tarkistus								
Loue- Mattinen	2025	100 000		50 000	50 000	25 000		
Peura-Ossauskoski	2027	100 000				50 000	50 000	
Koivu -Suukoski	2028	100 000					50 000	
Vastarannan alueen osayleiskaavamuutos ¹⁴⁾	2023	85 000	9 980	50 000	50 000			
Vastarannan alueen asemakaavoitus	2027	70 000				70 000		
ENERGIAHUOLTO:								
Kaukolämpöverkoston peruskorjaus	2025	315 000		200 000	100 000	15 000		
Kaukolämpölaitoksen varalämmitysjärjestelmä ¹⁵⁾	2024	250 000		150 000				
Kaukolämpölaitoksen uudisrakennus ¹⁶⁾	2026	2 530 000						
Kaukolämpölaitoksen uudistaminen ¹⁷⁾	2024	2 530 000			30 000		1 250 000	
YHTEENSÄ				4 325 000	4 070 000	3 985 000	5 675 000	697 700
Ulkopuolinen rahoitus				134 900	467 200	160 500	70 000	
Netto				4 190 100	3 602 800	3 824 500	5 605 000	697 700

- 1) VARIn rivitalojen ikkunoiden ja ulko-ovien uusiminen energiatalouden ja asumismukavuuden parantamiseksi
- 2) Virastotalon saneeraus; vesikatto, LVI, sähkö, valtuustosalin äänentoisto, aurinkosähköpaneelit sekä hissien ja inva-wc:n rakentaminen. Suunnittelu 2025.
- 3) v. 2025 tehtiin alakoulun rappaus- ja maalauskorjaukset. V. 2026 teknisen siiven ulkovalaistuksen rappaus- ja maalauskorjaukset ja suunnitellaan pihakatokset, opettajanhuoneen remonttisuunnitelmat ja mahdollisesti tekniikan saneeraussuunnitelmat
- 4) Rakentamiskohteet päätetään myöhemmin. Virastotalon aurinkosähköpaneelin kustannukset siirretty virastotalon saneeraushankkeeseen.
- 5) Uuden keskusvaraston suunnittelu tehty v. 2025, määrärahoista käytetään n. 40 000 €. Rakentaminen vuonna 2026
- 6) Vuokratalon rakentamismäärärahoista v. 2025 tullaan käyttämään n. 1,15 milj. euroa
- 7) Toteutetaan mm. Kaisajoen vanhan koulun maalaus ja invaluisat, lattioiden korjauksia ja LVI-saneerauksia
- 8) Monikäyttöreitistön suunnittelu ja hankkeen toteutus jaetaan usealle vuodelle.
- 9) Kunnostus koskee leikkipaikkoja, uimarantoja, laavuja ja veneenlaskupaikkoja
- 10) Ely-keskuksen hanke. Kunnan osuus 50 %. Vuoden 2025 rahoista käytetään n. 20 000 €.
- 11) Toteutetaan tie- ja katuperusparannuksia laaditun selvityksen pohjalta. Sisältää rakentamisen valaistuksineen.
- 12) Konepajantien saneeraus toteutetaan, mikäli hankkeelle saadaan avustus
- 13) Liikenneturvallisuutta parannetaan mm. alueiden raivauksilla ja valaistusten uusimisella
- 14) Vuoden 2025 määrärahoista tullaan arviolta käyttämään n. 25 000 €.
- 15) Kaukolämpölaitoksen varalämmitysjärjestelmän muuttaminen ja häiriötilanteeseen varautuminen sekä uudisrakennushankkeet on kerätty yhden nimikkeen alle v. 2026
- 17) hankkeet on kerätty yhden nimikkeen alle v. 2026

RAHOITUSOSA

Toiminnan ja investointien rahoitusta suunnittelukaudella tarkastellaan rahoituslaskelman, sen välitulosten ja niistä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio ja -suunnitelma vaikuttavat kunnan maksuvalmiuteen.

17 Rahoituslaskelma sekä toiminnan ja investointien rahoituksen tunnusluvut ja tavoitteet

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 177 878	356 200	74 400	53 500	172 800
Tulorahoituksen korjauserät					
	3 177 878	356 200	74 400	53 500	172 800
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 653 944	-4 080 000	-4 497 000	-4 216 000	-5 975 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin		134 900	467 200	160 500	70 000
Pysyvien vastaavien luovutustulot	1 210	36 000	36 000	36 000	36 000
	-1 652 734	-3 909 100	-3 993 800	-4 019 500	-5 869 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 525 144	-3 552 900	-3 919 400	-3 966 000	-5 696 200
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainojen lisäys	-1 502 450	-2 000 000	-2 100 000	-600 000	-600 000
Antolainojen vähennys	73 362	225 000	288 000	465 000	465 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		800 000		1 000 000	5 700 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 885	-44 400	-21 300	-21 300	-21 300
Muut maksuvalmiuden muutokset	-95 779				
	-1 540 752	-1 019 400	-1 833 300	843 700	5 543 700
Vaikutus maksuvalmiuteen	-15 608	-4 572 300	-5 752 700	-3 122 300	-152 500
Rahavarat 1.1.	10 951 344	10 935 736	9 200 000	3 447 300	325 000
Rahavarojen muutos	-15 608	-4 572 300	-5 752 700	-3 122 300	-152 500
Rahavarat 31.12. *)	10 935 736	9 200 000	3 447 300	325 000	172 500

Rahoituslaskelmassa on esitetty alkuperäinen talousarvio

**) Rahavarat 31.12.2025 on talousarvion 2026 laadintavuoden tase-arvio.*

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä	-	-2 027 756	-5 947 156	-9 913 156	-15 609 356
Investointien tulorahoitus, %	192,1	9,0	1,8	1,3	2,9
Lainanhoitokate	50,7	4,4	1,8	1,5	3,5
Kassan riittävyys, pv	252,0	161,2	57,6	5,8	2,8

Kunnan toiminnan ja investointien rahoituksessa tulee olla tavoitteena, että investoinnit rahoitetaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Investointien omarahoitusta mitataan toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymällä. Pääsääntöisesti kertymän tulisi olla suunnittelukauden lopussa vähintään 0. Suunnittelukaudella investointiohjelma on poikkeuksellisen iso, joten rahavirtojen kertymä on suunnittelukauden lopussa negatiivinen.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tervolan kunnan lainanhoitokyky on ollut viime vuosina hyvä, mutta näyttäisi jatkossa heikentyvän vuosikatteen heikentymisen takia. Vuosina 2026 ja 2027 lainanhoitokyky on tyydyttävällä tasolla. Vuonna 2028 lainanhoitokyky palautuu hyvälle tasolle. Kunnan lainakanta koostuu pitkäaikaisista lainoista, korkomenot kasvavat korkojen ollessa korkealla. Menojen kasvun hillitseminen ja tulopohjan vahvistaminen on erittäin tärkeää. Suunnittelukauden tavoitteena on säilyttää kunnan lainanhoitokyky hyvällä tasolla.

Kunnan maksuvalmiuskykyä mitataan kassan riittävyydellä päivinä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Suunnittelukauden tavoitteena on säilyttää kunnan maksuvalmiuskyky riittävänä, jolloin tunnusluvun on hyvä olla yli 20 päivää. Maksuvalmiuskyky heikkenee merkittävästi jo vuoden 2026 aikana ollen kuitenkin merkittävästi yli tavoitteen. Suunnitelmakauden lopulla maksukyky heikkenee edelleen, vuonna 2027 kassan riittävyys on n. 6 päivää ja vuonna 2028 n. 3 päivää.

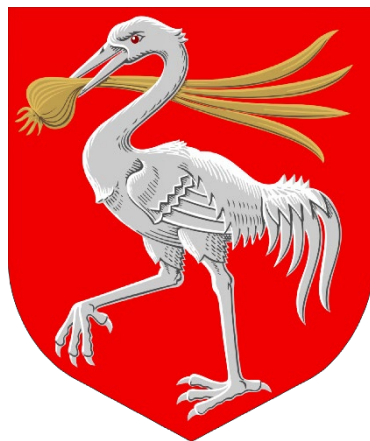
Rahoituksen rahavirtaa pienentää suunnittelukaudella huomattavasti konserniyhtiöiden lainajärjestelyt, jotka koskevat Tervolan Energia ja Vesi Oy:tä, Tervolan Palveluverkot Oy:tä ja Tervolan Vuokratalot Oy:tä. Erityisesti rahavaroihin vaikuttaa Tervolan Energia ja Vesi Oy:lle annettavat lainat.

TALOUSARVIOVUODEN 2026 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO SEKÄ SITOVUUS

Tervolan kunta

Sitovuus: B=bruttomääräraha/-tuloarvio, N=nettomääräraha/-tuloarvio

TALOUSARVIOVUODEN 2026 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
ULKOINEN	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA		TA 2026	TA 2026
Kunnanvaltuusto	N	34 100	
Strateginen johto		34 100	
Kunnanhallitus	N	3 109 600	
Yleisjohto		2 581 600	247 800
Henkilöstö		290 100	44 000
Elinkeinojen kehitt.		790 500	388 800
Julkinen liikenne		158 000	30 000
Tarkastuslautakunta	N	19 900	
Tarkastustoimi		19 900	
Keskusvaalilautakunta		0	
Vaalit			
Tekninen lautakunta	N	1 986 800	
Tekninen johto		286 700	13 000
Yleiset alueet		986 400	600
Kiinteistöt		1 926 600	1 661 400
Lämpökeskus		528 500	285 000
Kaavoitus ja ymp		238 600	20 000
Sivistyslautakunta	N	7 029 000	
Sivistystoimen johto		163 000	4 700
Varhaiskasvatus		1 791 300	50 000
Peruskoulutus		4 056 000	63 800
Lukiokoulutus		552 400	20 000
Aikuiskoulutus		95 000	
Vapaa-aika		550 000	40 200
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		7 505 000
Valtionosuudet	B		4 188 000
Korkotuotot	B		269 000
Muut rahoitustuotot	B		481 000
Korkokulut	B	41 200	
Muut rahoituskulut	B	148 000	
INVESTOINTIOSA			
Investointimenot	B	4 497 000	
Rahoitusosuudet	B		467 200
Käyttöom. myynti	B		36 000
RAHOITUSOSA			
Antolainojen lis.	B	2 100 000	
Antolainojen väh.	B		288 000
Pitkää.lainojen lis	B		
Pitkää.lainojen väh	B	21 300	
Vaikutus maksuvalm.		-5 752 700	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		16 103 500	16 103 500

tervola.fi

2026